

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Komparace vybraných regionů NUTS III České republiky

Bc. Lenka Hamplová

Diplomová práce

2021

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Lenka Hamplová**
Osobní číslo: **E19703**
Studijní program: **N0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Téma práce: **Komparace vybraných regionů NUTS III České republiky**
Zadávající katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je zhodnocení regionálního rozvoje regionů NUTS III v ČR za posledních 10 let. Důraz je kladen především na komparaci vybraných ekonomických ukazatelů. Na základě provedené analýzy uskutečněné pomocí získaných adekvátních dat a s využitím existujících SWOT analýz budou navržena doporučení pro stávající praxi.

Osnova:

- Vymezení základních pojmů z oblasti regionálního rozvoje.
- Komparace vybraných ekonomických ukazatelů s využitím existujících SWOT analýz.
- Formulace závěrů a návrh doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BARRO, R.J., SALA-i-MARTIN, X. Economic growth. London: MIT Press, 1999. ISBN 0-262-02459-4.
HENDL, J. Přehled statistických metod: analýza a metaanalýza dat. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-482-3.
MAIER, K. Udržitelný rozvoj území. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7.
VITURKA, M. Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3638-9.
WOKOUN, R. Regionální rozvoj: (výhodiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Ondřej Svoboda, Ph.D.**
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání diplomové práce: **1. září 2020**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2021**

L.S.

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2020

Prohlašuji:

Práci s názvem Komparace vybraných regionů NUTS III České republiky jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 14. 05. 2021

Bc. Lenka Hamplová v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Ondřeji Svobodovi, Ph.D. za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině, která mě podporovala a také vytvářela příznivé podmínky při celém studiu.

ANOTACE

Diplomová práce si klade za cíl zhodnocení regionálního rozvoje regionů NUTS III v ČR za posledních 10 let. Důraz je kladen především na komparaci vybraných ekonomických ukazatelů. Na základě provedené analýzy uskutečněné pomocí získaných adekvátních dat s využitím existujících SWOT analýz byla navržena doporučení pro stávající praxi.

KLÍČOVÁ SLOVA

Region, disparita, regionální disparita, regionální rozvoj, infrastruktura, regionální politika

TITLE

Comparison of selected NUTS III regions of the Czech Republic

ANNOTATION

The diploma thesis aims to evaluate the regional development of the NUTS III regions in the Czech Republic over the last 10 years. Emphasis is placed primarily on the comparison of selected economic indicators. Based on the analysis carried out using the adequate data obtained using existing SWOT analyses, recommendations for current practice was proposed.

KEYWORDS

Region, disparity, regional disparity, regional development, infrastructure, regional policy

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ Z OBLASTI REGIONŮ	13
1.1 Region	13
1.2 Regionální rozvoj	14
1.3 Regionální politika	16
1.4 Konkurenceschopnost regionů	18
1.5 Územní jednotky NUTS v ČR	20
2 METODICKÉ POSTUPY PRO REGIONÁLNÍ KOMPARACI.....	22
2.1 Charakteristika SWOT analýzy.....	23
2.2 Použité statistické metody	24
2.3 Datový soubor ukazatelů.....	27
3 ZÁKLADNÍ DATA O REGIONECH ČESKÉ REPUBLIKY.....	29
3.1 Shrnutí ze SWOT analýz.....	37
4 KOMPARACE REGIONŮ NUTS III V ČR.....	38
4.1 Hodnocení krajských rozdílů dle ekonomického hlediska.....	54
4.2 Ochrana životního prostředí v krajských rozdílech	58
4.3 Krajské rozdíly ze sociálního hlediska.....	61
4.4 Zhodnocení regionálního rozvoje pomocí shlukové analýzy.....	65
4.5 Celkové shrnutí a návrh doporučení	69
ZÁVĚR	72
POUŽITÁ LITERATURA	74
SEZNAM PŘÍLOH.....	78

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1: Mapa ČR – NUTS II (8 regionů soudržnosti) a NUTS III (14 krajů)	21
Obrázek 2: SWOT analýza.....	23
Obrázek 3: HDP v krajích v letech 2008, 2015, 2018.....	38
Obrázek 4: Variační koeficient HDP na obyvatele v krajích ČR v procentech	40
Obrázek 5: Rozdělení krajů do skupin	40
Obrázek 6: HDP na 1 obyvatele, vývoj v krajích v procentech, ČR=100% HDP/ob. ČR.....	43
Obrázek 7: Regionální HDP na 1 obyvatele v krajích, 2018, ČR =100 % HDP/ob. ČR.....	44
Obrázek 8: Tvorba hrubého fixního kapitálu v krajích ČR, v procentech, rok 2018.....	46
Obrázek 9: HDP v porovnání s vývojem čistého disponibilního důchodu v ČR.....	47
Obrázek 10: Obecná míra nezaměstnanosti v krajích ČR v letech 1995, 2008, 2018	53
Obrázek 11: Investice na ochranu životního prostředí v krajích na 1 obyvatele v Kč.....	60
Obrázek 12: Vývoj produkce komunálního odpadu Středočeský kraj vůči průměru ČR.....	61
Obrázek 13: Pohyb stěhováním na tis. obyvatel v Hl. městě Praha a Středočeském kraji	63
Obrázek 14: Obyvatelstvo podle vzdělání ve vybraných krajích v roce 2018.....	65
Obrázek 15: Dendrogram 2008	66
Obrázek 16: Dendrogram 2018	67
Tabulka 1: Regionální členění území v EU dle NUTS	20
Tabulka 2: Rozdělení HDP na obyvatele v krajích ČR – stanovení kvartilů.....	39
Tabulka 3: Rozdělení krajů dle velikosti HDP na obyvatele v roce 1995	41
Tabulka 4: Rozdělení krajů dle velikosti HDP na obyvatele v roce 2008	41
Tabulka 5: Rozdělení krajů dle velikosti HDP na obyvatele v roce 2018	41
Tabulka 6: Pořadí krajů podle výše HDP na 1 obyvatele	42
Tabulka 7: Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v krajích, stanovení kvartilů	44
Tabulka 8: Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v krajích v roce 1995	45
Tabulka 9: Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v krajích v roce 2008	45
Tabulka 10: Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v krajích v roce 2018	45
Tabulka 11: Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v krajích dle pořadí	46
Tabulka 12: Variabilita Čistého disponibilního důchodu v ČR v letech 1995, 2008, 2018....	48
Tabulka 13: Čistý disponibilní důchod domácností v krajích na 1 obyvatele v Kč.....	48
Tabulka 14: Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele v krajích, 1995	48
Tabulka 15: Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele v krajích, 2008	49
Tabulka 16: Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele v krajích, 2018	49
Tabulka 17: Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele, pořadí v krajích ČR.....	50

Tabulka 18: Pořadí krajů, ČDDD a HDP na 1 obyvatele v Kč, 2018.....	50
Tabulka 19: Obecná míra nezaměstnanosti v krajích – roční průměr v %,	51
Tabulka 20: Obecná míra nezaměstnanosti v krajích – roční průměr v %, 1995	51
Tabulka 21: Obecná míra nezaměstnanosti v krajích – roční průměr v %, 2008	52
Tabulka 22: Obecná míra nezaměstnanosti v krajích – roční průměr v %, 2018	52
Tabulka 23: Obecná míra nezaměstnanosti v krajích, pořadí	52
Tabulka 24: Pořadí kraje ČR v r. 1995, zvolené ukazatele k průměru ČR v %.....	55
Tabulka 25: Pořadí kraje ČR v r. 2008, zvolené ukazatele k průměru ČR v %.....	56
Tabulka 26: Pořadí kraje ČR v r. 2018, zvolené ukazatele v k průměru ČR v %.....	56
Tabulka 27: Celkové pořadí krajů ČR, ukazatele HDP, ČDDD, THFK, nezaměstnanost	57
Tabulka 28: Rozdíl v pořadí krajů ČR 1995 a 2018	57
Tabulka 29: Investice na ochranu životního prostředí na 1 obyvatele v Kč v krajích ČR.....	59
Tabulka 30: Produkce komunálního odpadu v krajích na 1 obyvatele v kg	61
Tabulka 31: Průměrný věk obyvatelstva v krajích ČR	62
Tabulka 32: Vnitřní a zahraniční migrace podle krajů v roce 2018.....	63
Tabulka 33: Obyvatelstvo s terciárním vzděláním v krajích, v procentech	64
Tabulka 34: Rozvrh shlukování, 2008	66
Tabulka 35: Vliv ukazatele na shlukování v roce 2008	67
Tabulka 36: Rozvrh shlukování, 2018	68
Tabulka 37: Vliv ukazatele na shlukování v roce 2018	68
Tabulka 38: Podobnost krajů na základě shlukové analýzy v roce 2018.....	69

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČDDD	Čistý disponibilní důchod domácností
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
ICT	Informační a komunikační technologie
ILO	Mezinárodní organizace práce
JHC	Jihočeský kraj
JHM	Jihomoravský kraj
KHK	Královéhradecký kraj
KVK	Karlovarský kraj
LBK	Liberecký kraj
MSK	Moravskoslezský kraj
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OLK	Olomoucký kraj
PAK	Pardubický kraj
PHA	Hlavní město Praha
PLK	Plzeňský kraj
STC	Středočeský kraj
THFK	Tvorba hrubého fixního kapitálu
ULK	Ústecký kraj
VÚSC	Vyšší územní samosprávné celky
VYS	Kraj Vysočina
ZLK	Zlínský kraj

ÚVOD

Vzájemným porovnáním a zhodnocením krajů z hlediska jejich rozvoje, komparací disparit, podobností a závislostí mezi ukazateli se zabývá mnoho statistických i jiných institucí. V dlouhodobém směřování byla a vždy bude komparace pro kraje důležitá. Porovnání mohou nést užitečné informace, která je vedou ke zlepšení, ale také poučení z případných chybných rozhodnutí jiných krajů, které řeší stejné nebo podobné situace. Informace z porovnání využívají také politici, ekonomové a jednotlivé osoby řešící rozhodnutí, kde podnikat, pracovat, bydlet, nebo investovat.

Struktura práce je navržena tak, aby byl postupně naplňován cíl práce, kterým je zhodnocení regionálního rozvoje regionů NUTS III v ČR za posledních 10 let. Důraz je kladen především na komparaci vybraných ekonomických ukazatelů. Na základě provedené analýzy uskutečněné pomocí získaných adekvátních dat s využitím existujících SWOT analýz budou navržena doporučení pro stávající praxi.

V první části diplomové práce budou charakterizovány základní pojmy týkající se regionu, regionálního rozvoje, disparit, regionálních disparit a regionální politiky. V této části budou charakterizovány ukazatele, které jsou spojeny s regionálním rozvojem jednotlivých krajů a jejich ekonomickou výkonností. Ekonomickou výkonnost ovlivňuje mnoho hledisek, ale v zásadě se odvíjí od struktury obyvatelstva, jeho věkového složení, vzdělání a také významnou roli hraje politické, ale i geografické uspořádání regionu. Bude zde uvedeno i rozdělení územních jednotek NUTS ČR, které se úzce váže k tématu této práce.

Hned na začátku je dobré zmínit, že se jedná o téma, které nemá velkou historii. Mnoho českých i zahraničních autorů se pojmy s tématem regionu zabývá a definici „regionu“ spojují s problematikou, kterou právě řeší. Pohled na region se z odborného zcela liší. Z praxe je všeobecně známo, že se výrazně liší pohled ekonoma, ekologa, dopravního inženýra, zemědělce či hejtmána. Najít optimální cestu budoucího rozvoje území není jednoduchá záležitost, a i profesionál by měl v tomto ohledu fungovat i jako jakýsi „universalista“ - schopný hledět na region z mnoha úhlů pohledu. Výzkumnou otázkou, kterou je zde nutné položit a v práci získat odpověď: „Je regionální rozvoj ve zkoumaném období rovnoměrný?“

Česká republika podléhala ještě v nedávné minulosti socialistickému zřízení, prvky demokracie a zásady tržního hospodářství byly z tohoto řízení vyloučeny. Po roce 1989 prošla Česká republika zásadními změnami, které vnesly nové principy na regionální a celorepublikové

úrovni a postavily základy regionální politiky. Dalším důležitým mezníkem pro regiony bylo rozdělení Československa k 1. 1. 1993 a také rok 2000, kdy byla Česká republika rozdělena do čtrnácti územně samosprávných celků. Velký mezník byl také vstup ČR do Evropské unie k 1. 5. 2004. Všechny tyto události, a i mnohé další zásadně ovlivnily vývoj České republiky, a to nejen v ekonomice.

Druhá část práce se bude nejprve věnovat dostupnosti a zdrojům dat, které je možné v České republice získat a týkají se regionů NUTS III, ale také použitým statistickým metodám, které budou použity pro následnou statistickou analýzu. Budou zde také vymezeny základní charakteristiky kraje dle členění a polohy v České republice a uvedeny vybrané informace ze SWOT analýz, které ovlivňují regionální rozvoj. Následně budou kraje dle jednotlivých ukazatelů porovnávány. Na začátku budou kraje rozděleny do skupin dle kvantilového rozdělení a poté posuzovány dle vývoje a posunu ve skupinách. Na konci druhé části práce budou komparovány ukazatele dohromady a vytvořeno pořadí krajů. Vše bude dokresleno výsledky shlukové analýzy a doplněno podobností krajů ve sledovaném období a vymezeny ukazatelé, které nejvíce ovlivnily shlukování.

Závěr práce shrnuje informace získané vzájemným porovnáním jednotlivých ukazatelů, výsledky pořadí krajů, výsledky shlukové analýzy. Součástí této kapitoly je také doporučení pro stávající praxi a zodpovězena na počátku položená výzkumná otázka.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ Z OBLASTI REGIONŮ

Hlavním úkolem této diplomové práce je porovnání ekonomických, ale i jiných ukazatelů souvisejících s vybraným územím. Dle autorky byla vybrána Česká republika ve vymezení krajů NUTS III. Pro optimální řešení tohoto problému je nutné nejdříve vymezit základní termíny, které mají souvislost s danou tematikou.

1.1 Region

Základním pojmem pro tuto práci je především region. Existuje mnoho definic pojmů region, není jednoduché s úplnou přesností region definovat, žádnou definici nelze pokládat za univerzální a obecně platnou, přesto vědní obory nejčastěji definují pojem „region“ jako fyzický prostor, který je navenek vymezen přesně vyznačenými hranicemi (nejběžněji geografickými a administrativními), které slouží jako správní jednotka často nižší, než je úroveň národního státu a je zevnitř integrován společnou politikou, ekonomikou, kulturou a dějinami. Regiony mají své specifické rysy, jako je například jejich krajina, jazyk, podnebí. Pojem region se uplatní i jako alternativa k termínům lokalita, okrsek a dalším, označující v podstatě již dále nedělené územní jednotky (Skokan, 2004).

Podle Hudce a kol. (2009) se definice regionu zužuje na velkou územně vymezenou prostorovou jednotku uvnitř státu s rozlohou menší, než je stát a zároveň větší, než je základní územní správní jednotka, obec.

Pojem „region“ je mimo jiné definován také v zákoně 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, kde se regionem rozumí územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, správních obvodů obcí s rozšířenou působností obcí nebo sdružením obcí.

Regionalizací se nazývá způsob, podle kterého je region vymezen. Rozlišují se dva základní přístupy, Čadil (2010):

1. Vytyčení regionu jako území se společnými znaky, např. koncentrace průmyslu, míra nezaměstnanosti,
2. Vymezení regionu na sledování především ekonomických vazeb mezi jednotlivými subjekty v území,

Takové území je vytyčováno jako region, v rámci, kterého jsou intenzivní vazby mezi subjekty regionu a výrazně méně intenzivní mimo sledovaný region (Čadil, 2010).

Disparita

Disparita je dle Kustscherauera a kol. (2010) rozdílnost, resp. nerovnost znaků, jevů či, procesů, jejichž identifikace a srovnávání má nějaký racionální smysl (poznávací, psychologický, sociální, ekonomický, politický). Disparity nezkoumáme jenom proto, abychom dosáhli toho, že budeme všichni úplně stejní, ale poznáváme je a zkoumáme, abychom si potvrdili naši jedinečnost, dovedli disparity účelně a efektivně odlišit a dobře využít své komparativní výhody.

Regionální disparita

Regionální nebo také prostorové disparity vyjadřují míru rozdílnosti nebo nerovnosti znaků, jevů či procesů majících jednoznačné územní umístění a vyskytujících se alespoň ve dvou entitách území struktury. Termín „regionální disparita“ podle Dierckova Slovníku všeobecné geografie (1993) definován takto: *„Nevyrovnanost prostorových struktur v nějakém regionu, resp. v různých regionech. Regionální disparity se projevují v různých podmínkách života, jakož i v nerovných hospodářských rozvojových možnostech. Protiklad město – venkov může být chápán jako nějaká forma prostorové disparity“*

1.2 Regionální rozvoj

Definice regionálního rozvoje není v literatuře nijak ustálená. Mnoha způsobů může být definován samotné slovo rozvoj. Význam slova „rozvoj“ je často ovlivněn souvislostmi, se kterými je spojen, nebo také přívlastky, kterými bývá doplněn a je s ním spojen, např regionální, sociální, ekonomický atd. (Stejskal, Kovárník, 2009).

Dle Peet, Hartwick (2009) znamená rozvoj z globálního pohledu zajištění lepšího života pro všechny. V souvislostech dnešního vysoce nerovnoměrně vyspělého světa to znamená lepší život pro velkou většinu lidí se zabezpečením základních potřeb, jako je dostatek jídla pro udržení dobrého zdraví, příjemné a bezpečné místo pro bydlení, zabezpečení služeb, které by byly dostupné pro každého, důstojné a rovné zacházení.

Rozvoj je také běžně spojen s ekonomickým růstem. Pomocí určitých ukazatelů se měří stupeň rozvoje, přičemž se vyzdvihuje výkonnost ekonomiky.

Definice dle Ministerstva pro místní rozvoj ČR (,Strategie regionálního rozvoje‘, 2007–2013): *„Regionálním rozvojem rozumíme růst socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionů vedoucí ke zvyšování životní úrovně a kvality života jejich*

obyvatel. V tomto ohledu jde o dynamický a vyvážený rozvoj regionální struktury příslušného územního celku a jeho částí (regionů, mikroregionů) a odstraňování, popřípadě zmírňování regionálních disparit“.

Z akademického pojetí vidíme regionální rozvoj jako aplikaci nauk, zejména ekonomie, geografie a sociologie, řešících jevy, procesy a vztahy systematicky vymezeného prostoru, které jsou ovlivňovány přírodně-geografickými, ekonomickými a sociálními podmínkami v daném regionu, kdy zjišťujeme příčinné souvislosti v regionálních procesech a ovlivňujeme je nástroji regionálního rozvoje. Primárním se jeví, hledání příčinných zákonitostí, rozmístování ekonomických činností, nerovnoměrného osídlování území a navazující hledání nástrojů reagujících na ovlivnitelné a neovlivnitelné faktory rozvoje apod. (Wokoun, Malinovský, 2008).

Trvale udržitelný rozvoj je podle Světové komise životního prostředí a rozvoje (Komise Brundtlandové z roku 1987) takový rozvoj, který naplňuje potřeby stávajících generací, aniž by ohrozil možnosti uspokojovat potřeby budoucích generací.

Pojem **udržitelný rozvoj** se používá již od osmdesátých let minulého století. Do České republiky koncept udržitelného rozvoje poprvé proniká na počátku devadesátých let zákonem č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, který jej definuje následujícím způsobem: „*udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů*“.

Přínosy ekonomického růstu regionu (Pavlík, 2016):

- Vyšší příjmy – umožňují spotřebitelům spotřebovat více zboží a služeb a užívat si vyššího standardu života.
- Nižší nezaměstnanost a více pracovních příležitostí – s vyšší produkcí firmy zvyšují svou poptávku po pracovní síle.
- Nižší zadluženost státu – vlády si půjčují méně, protože více získají na daňových příjmech a méně vydávají na sociální dávky pro nezaměstnané. Statisticky růst ekonomiky snižuje také podíl státního zadlužení na hrubém domácím produktu.
- Kvalitnější veřejné služby – vlády mohou více přispívat na zdravotnictví, vzdělávání apod.

- Zvýšené příjmy mohou být směřovány do péče o životní prostředí (vyšší podpora recyklace odpadu či využití obnovitelných zdrojů energie).
- Investice – ekonomický růst podporuje investice, které dále podporují ekonomický růst. Nevýhody ekonomického růstu.
- Riziko inflace – pokud poptávka roste rychleji než nabídka, hrozí zvyšování cen.
- Dopad na životní prostředí: – více hluku a znečištění ovzduší (zejména z rostoucí dopravy a průmyslové výroby), – vyšší poptávka po nerostných surovinách, vyšší produkce odpadu aj.
- Vyšší spotřeba nezdravého a společensky neúnosného zboží a služeb – tabák, alkohol, drogy, gamblerství, tučné a sladké potraviny, prostituce.

Infrastruktura

Infrastruktura je pojmem, který se užívá v různém smyslu, ale nejčastěji v souvislosti s regionem a regionálním rozvojem jako jedna z jeho základních charakteristik. Podle toho, jaký pohled je na region uplatňován, může se jednat o infrastrukturu technickou (dopravní a energetické či komunikační sítě), ale i infrastrukturu institucionální, vzdělávací, výzkumnou nebo sociální. Může se také jednat o zájmy, které jsou představovány jako společný zájem obyvatel, sociálních skupin, institucí a firem na jeho rozvoji (ekonomický rozvoj, zaměstnanost, kvalita života apod.) (Stejskal, 2011).

1.3 Regionální politika

Definicí regionální politiky je celé řada, obecně představuje soubor veřejných intervencí, zaměřených podle konkrétní situace státu a jeho regionů a podle očekávaných vývojových tendencí, na podporu opatření vedoucích k růstu ekonomických aktivit a lepšímu územnímu rozložení v území a k rozvoji infrastruktury. Základní podmínkou si klade za jasné definování priorit a koncentrace prostředků na tyto priority (Vanhove a kol., 1987).

Goodall (1987) definuje ve výkladovém slovníku regionální politiku jako součást státní politiky, která ovlivňuje rozmístění hlavních ekonomických zdrojů a aktivit na celém území státu nebo v jeho části. Regionální politika zahrnuje opatření, která napomáhají růstu stupně ekonomické aktivity v území, kde je evidována vysoká nezaměstnanost a existuje zde jen malá naděje na přirozený ekonomický růst, a na druhé straně opatření slouží ke kontrole ekonomických aktivit v územích, která vykazují nadměrný růst.

Významným cílem je také regionální politiky je sjednocování regionů v rámci určitého územního celku a klíčovým znakem je její přesnost rozlišení, to znamená odlišování zaměření zásahů na podporu vybraných problémových regionů, které výrazně zaostávají ve svém rozvoji za průměrem v míře, která je společensky uznána za nežádoucí. (Wokoun, 2003)

Dle Pavlíka (2016) je dnešní regionální politika chápána zejména jako nástroj k ovlivnění rozmístění socioekonomických zdrojů a aktivit za účelem harmonického rozvoje regionů, je zaměřena na snížení meziregionálních rozdílů (disparit) a vytváření srovnatelných životních podmínek ve všech regionech. Regionální politika na základě obecných poznatků o regionálním rozvoji ovlivňuje reálný regionální rozvoj, který je zpětnou vazbou na regionální politiku. To znamená, že je veřejnou politikou, která využitím socioekonomických nástrojů ovlivňuje rozmístění hlavních zdrojů a aktivit za účelem harmonického rozvoje regionů (vymezených území). V této souvislosti se pak také hovoří o potenciálu regionu, a to ve smyslu jeho odhalení a plného využití pro úspěšný regionální rozvoj.

Vybrané faktory regionálního rozvoje

Základem pro efektivní **regionální politiku** je analýza významných faktorů regionálního rozvoje, tj. identifikace klíčových determinantů, které mají podněcující dopady na regionální rozvoj¹. Je zřejmé, že faktory regionálního rozvoje jsou v čase proměnlivé, což souvisí na jedné straně se stupněm poznání socioekonomických procesů, na druhé straně podléhají změnám z důvodu vývoje struktur a jejich vzájemného působení (Strategie regionálního rozvoje České republiky, 2006).

Tyto faktory jsou rozvojovým potenciálem regionů a tvoří je (Strategie regionálního rozvoje České republiky, 2006):

- přírodní zdroje a přírodní prostředí dlouhodobě,
- hmotné faktory v podobě jejich produkčního potenciálu a infrastruktury,
- nehmotné faktory zejména inovace a schopnost jejich vytváření a šíření, dostupnost a účinné využití informační a komunikační technologie (ICT), institucionální prostředí,
- lidské zdroje s příslušnou úrovní dovedností a odborného vzdělání.

¹ Podrobnější specifikaci těchto faktorů, které jsou předmětem podpory z hlediska vyváženého regionálního rozvoje uvádí §3 zákona 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

Stupeň vývoje české společnosti a poznání socioekonomických procesů, které lze ztotožnit s dosaženou úrovní v nejvyspělejších zemích světa, ale zejména empirické poznatky z posledních několika let potvrzují, že **významným faktorem regionálního rozvoje** postindustriální společnosti **jsou lidské zdroje**.

1.4 Konkurenceschopnost regionů

Hospodářský rozvoj každého státu jako celku je výrazně ovlivňován rozdíly, které jsou mezi jeho jednotlivými regiony. Prostředkem pro vyrovnávání socioekonomických rozdílů a zvyšování konkurenceschopnosti jednotlivých regionů nejen v rámci národní ekonomiky se stala regionální politika. Obecně platí, že správný výkon regionální politiky by měl vést k trvalému vyváženému a harmonickému regionálnímu rozvoji nejen hospodářskému a sociálnímu, ale také environmentálnímu (Minařík, 2013).

Regionální konkurenceschopnost a ekonomická výkonnost a jsou významným faktorem rozvoje regionů. Konkurenceschopný region je přitažlivý z hlediska investic, znalosti, charakteristickým rysem je lokalizace firem, imigrace atd. Základními ukazateli porovnání regionální konkurenceschopnosti jsou:

Hrubý domácí produkt (HDP)

Hrubý domácí produkt (HDP, v mezinárodních pramenech GDP z anglického Gross Domestic Product) je celkový objem veškeré finální produkce (peněžní hodnota statků a služeb vytvořená za dané období v daném regionu), bez ohledu na to, kdo vlastní výrobní faktory. Tento základní ukazatel se používá v makroekonomii pro určování výkonnosti ekonomiky států. Časovým obdobím bývá obvykle rok. V mezinárodních srovnáních se také používá HDP na obyvatele (HDP na hlavu), což je prokazatelně porovnatelnější ukazatel (ČSÚ, 2021).

Nezaměstnanost

Ukazatelem ekonomické aktivity územního celku je úroveň míry zaměstnanosti a míry nezaměstnanosti. Nezaměstnanost je nejzávažnějším problémem každé moderní společnosti. Při vysoké míře nezaměstnanosti dochází k mrhání základními zdroji, ekonomika nevyrábí tolik, kolik je schopna a důchody obyvatelstva jsou nízké. Všechny tyto negativní sociální vlivy ovlivňují spokojenost obyvatelstva, jejich rodinný život i jejich emoce. Ekonomická teorie definuje nezaměstnaného jako člověka, který nemůže najít práci, přitom se ale jedná o osobu, která je schopna pracovat a práci aktivně hledá (Nový, Surynek, 2002).

Ekonomicky aktivní jsou lidé, kteří jsou zaměstnaní nebo nezaměstnaní, ale práci si aktivně hledají nebo čekají, až se budou moci po dočasném vysazení do zaměstnání vrátit.

Ekonomicky neaktivní jsou lidé, kteří nejsou zaměstnaní, ale práci si aktivně nehledají (ČSÚ, 2021).

Životní prostředí

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, definuje životním prostředím vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složky tvoří zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie. Ekosystémem nazývá funkční soustavu živých a neživých složek životního prostředí, jež jsou navzájem spojeny výměnou látek, tokem energie a předáváním informací a které se vzájemně ovlivňují a vyvíjejí v určitém prostoru a čase.

Ekologická stabilita je schopnost ekosystému vyrovnávat změny způsobené vnějšími činiteli a zachovávat své přirozené vlastnosti a funkce.

Únosné zatížení území je takové zatížení území lidskou činností, při kterém nedochází k poškození životního prostředí, zejména jeho složek, funkcí ekosystémů nebo ekologické stability.

Přírodní zdroje jsou ty části živé nebo neživé přírody, které člověk využívá nebo může využívat k uspokojování svých potřeb.

Poškození životního prostředí je zhoršování jeho stavu znečištěním nebo jinou lidskou činností nad míru stanovenou zvláštními předpisy.

Ochrana životního prostředí zahrnuje především činnosti, jimiž se předchází znečištění nebo poškození životního prostředí, nebo se toto znečištění nebo poškození omezuje a odstraňuje. Zahrnuje ochranu jeho jednotlivých složek, druhů organismů nebo konkrétních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb, ale i ochranu životního prostředí jako celku (Zákon č. 17/1992 Sb.).

Přírodní podmínky jsou směřujícím faktorem, které určují funkční využití území pro cestovní ruch. Jednotlivé složky přírodního prostředí určují kvalitu přírodního prostředí a rozhodují o umístění dílčích aktivit (například cestovního ruchu) v území. Přírodní atraktivita území je určována kontrastními formami reliéfu, klimatem, hydrologickými poměry a rozmanitostí fauny a flóry.

1.5 Územní jednotky NUTS v ČR

Cílem regionální politiky Evropské unie je vyrovnání hospodářských, sociálních a dalších rozdílů mezi regiony. Pro porovnatelnost statistických dat v rámci Evropské unie byl vytvořen jednotný systém sloužící ke klasifikaci územních statistických jednotek.

Klasifikace NUTS se využívá ke statistickému monitorování a k analýzám sociální a ekonomické situace v regionech, a také pro potřeby přípravy, realizace a hodnocení regionální politiky. Každý členský stát EU je rozdělen do tří hlavních úrovní územních statistických jednotek NUTS podle počtu obyvatel, a to na: NUTS I, NUTS II, NUTS III. V tabulce č. 1 jsou vidět stanovené limity pro zařazení územních celků do jednotlivých kategorií NUTS (DotaceEU.cz – Evropské fondy, 2021).

Tabulka 1: Regionální členění území v EU dle NUTS

Úroveň	Doporučený minimální počet obyvatel	Doporučený maximální počet obyvatel
NUTS I	3.000.000	7.000.0000
NUTSII	800.000	3.000.000
NUTSIII	150.000	800.000

Zdroj: Evropské fondy, 2021

Usnesením vlády České republiky č. 707 ze dne 26. října 1998 k návrhu na vymezení územních jednotek NUTS² v ČR pro potřeby statistické a analytické a pro potřeby EU vláda doporučila předsedovi ČSÚ, aby po dohodě se Statistickým úřadem Evropských společenství (Eurostatem) vymezil statistické územní jednotky NUTS na území České republiky dle návrhu předloženého vládě (BusinessInfo, 2009).

Dopisem ze dne 22. ledna 1999 sdělil generální ředitel Eurostatu pan Y. Franchet, že po konzultaci s hlavními uživateli regionální statistiky v Komisi, přijímá Eurostat návrh na regionální průřezy České republiky (jedna územní jednotka na úrovni NUTS 1, 8 jednotek na úrovni NUTS 2 a 14 jednotek na úrovni NUTS 3).

Územní jednotky NUTS v ČR pro potřeby statistické a analytické a pro potřeby EU se vymezují takto (ČSÚ, 2020):

² Název **NUTS** je všeobecně používaný termín. Jedná se o tzv. nomenklaturu územních statistických jednotek (z francouzského La nomenclature des unités territoriales statistiques)

- Územní jednotka NUTS 1 - je tvořena územím celé ČR,
- Územní jednotky NUTS 2 - sdružené kraje (VÚSC, také regiony soudržnosti),
- Územní jednotky NUTS 3 - kraje (VÚSC),
- Územní jednotky LAU1 – okresy,
- Územní jednotky LAU2 – obce.

Obrázek 1: Mapa ČR – NUTS II (8 regionů soudržnosti) a NUTS III (14 krajů)

Zdroj: Evropské fondy, 2021

2 METODICKÉ POSTUPY PRO REGIONÁLNÍ KOMPARACI

Cílem práce je porovnání krajů, seznámení se s dostupnými daty a informacemi pro vzájemné porovnání krajů, se silnými a slabými stránkami tohoto území za pomoci SWOT analýz, za posledních 10 let. Jedním z předpokladů pro správné porovnání regionů je tedy získání vhodných dat a informací pro statistickou analýzu.

Metodické přístupy pro regionální porovnání

Pro účely regionálních analýz se doporučuje (Ježdík, 2011):

- porovnávání ročních dat (komplexnost, definitivnost),
- data oficiálních státních institucí, datové báze, registry, časové řady, které jsou harmonizovány s metodologií EU,
- relevantní data, která se vztahují k posuzovanému území,
- data získaná místním šetřením používat pouze tehdy, kdy oficiální data nejsou dispozici. Pokud se taková data v analýze používají je nutné je dostatečně označit, případně stručně charakterizovat způsob jejich zjištění a zároveň respektovat ochranu a důvěrnost informací.

Zdroje informací a dat je možné získat na různých místech, ale žádný informační systém neposkytuje komplexní informace o stavu a aktivitách v regionech. Při konstrukci regionální analýzy se mohou objevit potíže s nemožností získat aktuální data. Data jsou publikována ve většině případů se zpožděním.

Český statistický úřad (dále jen „ČSÚ“)

V současné době je základním úkolem ČSÚ, v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb. o státní statistické službě, činnost zahrnující získávání údajů, vytváření statistických informací o sociálním, ekonomickém, demografickém a ekologickém vývoji České republiky a jejích jednotlivých částí, poskytování statistických informací a jejich zveřejňování. Při získávání údajů a zpracování a vyhodnocování statistických informací postupuje ČSÚ tak, aby nebyla narušena objektivita informací a nebyly omezeny nebo zkresleny zveřejňované údaje.

ČSÚ přebírá data a informace i od jiných institucí – zejména se jedná se o údaje o školství, zdravotnictví a údaje o registrované nezaměstnanosti z Ministerstva práce a sociálních věcí.

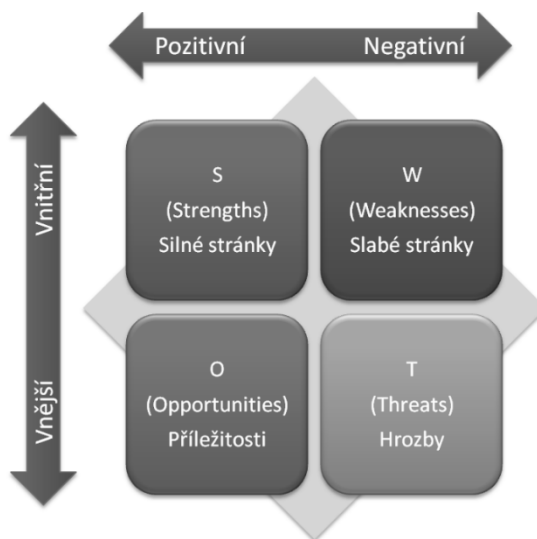
Přístupy k datům ČSÚ – existuje několik možností, jak data získat, zejména (ČSÚ, 2021):

- využití webových stránek,
- statistické ročenky vydávané ČSÚ,
- publikace ČSÚ o regionech, veřejné databáze, regionální účty,
- informace z různých ministerstev, ústavů, ředitelství.

2.1 Charakteristika SWOT analýzy

Dle Srbkové (2011) je pro porovnání a zhodnocení regionálních problémů možné využít i existujících SWOT analýz daných regionů, které jsou součástí strategických dokumentů každého kraje a jsou dostupné na webových stránkách.

Počáteční písmena SWOT jsou odvozena z anglických slov, Strengths (silné stránky), Weaknesses (slabé stránky), Opportunities (příležitosti) a Threats (hrozby), a zároveň označují jednotlivé kvadranty matice (viz obrázek 2).

Obrázek 2: SWOT analýza

Zdroj: ExcelTown, 2020

Tržní faktory jsou rozděleny na čtyři skupiny, přičemž do **levé poloviny** se zaznamenávají ty faktory, jež mají pozitivní dopad a pomáhají uspět například v tržním prostředí a v marketingovém plánu se na nich může stavět. V **pravé části** naopak zobrazujeme faktory negativních skutečností, na kterých je potřeba pracovat, potlačit je nebo se připravit na jejich

důsledky. **Horní** oddíl kvadrantu mapuje faktory interní povahy, které jsme schopni ovlivnit a **dolní** oddíl zahrnuje externí vlivy makroprostředí nebo mikroprostředí.

Silné stránky, jako vnitřní faktory, pomáhají posilovat konkurenční pozici a umožňují identifikovat oblasti, v nichž je region lepší než konkurenční region. Jedná se například zdroje, potenciál, ale i manažerské dovednosti, zkušenosti zaměstnanci, ale i kvalitní služby a dosažené úspěchy.

Skutečnou silnou stránkou je však jenom to, co činí region nadprůměrný, nutný standard už žádného občana ani návštěvníka regionu neohromí. Platí, že silné stránky regionu jsou většinou zároveň slabými stránkami konkurenčního regionu, a naopak.

Slabé stránky (vnitřní faktory) jsou pravým opakem silných. Zahrnují oblasti, kde si region vede hůře než konkurenti. Mezi slabé stránky řadíme například vysoké náklady služeb, špatná dopravní dostupnost regionu atd.

Příležitosti, jako vnější faktory představují externí skutečnosti, které mohou přinést úspěch, pokud je region dokáže identifikovat a správně využít. Patří sem například technologický vývoj, nenaplněné potřeby občanů a návštěvníků regionu, daňové úlevy atd.

Hrozby (vnější faktory) zahrnují skutečnosti, které mohou například snížit atraktivitu regionu, zapříčinit nespokojenost občanů, nebo dokonce ohrozit ekonomickou stabilitu regionu.

Krajům se nabízí možnosti kombinovat strategie pomocí kombinace silných, slabých stránek, příležitostí a hrozeb a záleží pouze na nich, pro kterou strategii se rozhodne.

Strategie „VYUŽITÍ“ – maximalizace silných stránek, maximalizace příležitostí,

Strategie „HLEDÁNÍ“ – minimalizace slabých stránek, maximalizace příležitostí,

Strategie „KONFRONTACE“ – maximalizace silných stránek, minimalizace hrozeb,

Strategie „VYHÝBÁNÍ“ – minimalizace slabých stránek, minimalizace hrozeb.

2.2 Použité statistické metody

Následující část popisuje použité výpočty a statistické metody, jež jsou potřebné ke správnému pochopení výsledků následně provedených analýz. Výsledky, kterých dosáhneme, se mohou při použití různých statistických metod lišit a poskytovat tak i různé informace. V této diplomové práci bylo využito kvantilového rozdělení časové řady, variability a pro dokreslení podobnosti krajů shlukové analýzy.

Metoda shlukové analýzy

Jednou z variant pro zpracování statistických dat je rozřídění množiny objektů do několika poměrně stejnorodých skupin. Při tomto hodnocení je dále kladen důraz na požadavek, aby objekty patřící do různých skupin si byly podobné co nejméně. Vhodnou metodou pro toto posouzení je shluková analýza, pomocí níž lze dosáhnout snížení množství uvažovaných proměnných.

Podle Kubanové (2003) je základním problémem shlukové analýzy kvantitativní vyjádření podobnosti či vzdálenosti objektů. V jednotlivých krocích algoritmů se posuzuje podobnost, resp. vzdálenost dvou objektů, objektu a shluku nebo dvou shluků. V některých případech je způsob hodnocení podobnosti dán přímo shlukovací metodou. Často však jsou tyto kroky na sobě nezávislé.

Mezi způsoby určení vzdálenosti mezi objekty lze zařadit (Kubanová, 2003):

- Euklidovskou vzdálenost,
- čtvercovou Euklidovskou vzdálenost,
- Hammingovu vzdálenost (též Manhattan vzdálenost),
- Minkowského vzdálenost,
- Čebyševovu vzdálenost,
- Mahalanobisovu vzdálenost.

Euklidovská vzdálenost mezi body X_i a X_j je počítána podle vztahu (1):

$$d(X_i, X_j) = \sqrt{\sum_{k=1}^p (x_{ik} - x_{jk})^2} \quad (1)$$

kde x_{ik} je hodnota k-tého pozorování na i-tém prvku a x_{jk} je hodnota k-tého pozorování na j-tém prvku.

Čtvercová Euklidovská vzdálenost je dána vztahem (2):

$$d(X_i, X_j) = \sum_{k=1}^p (x_{ik} - x_{jk})^2 \quad (2)$$

Hammingova vzdálenost se určí vztahem (3):

$$d(X_i, X_j) = \sum_{k=1}^p |x_{ik} - x_{jk}|^2 \quad (3)$$

Minkovského vzdálenost lze vypočítat podle (4):

$$d(X_i, X_j) = \sum_{k=1}^p |x_{ik} - x_{jk}|^{\frac{1}{q}}, \text{ kde } q = 1, 2, \dots, \infty. \quad (4)$$

Čebyševova vzdálenost je dána vztahem (5):

$$d(X_i, X_j) = \max |x_{ij} - x_{jk}| \quad (5)$$

Mahalanobisovu vzdálenost lze určit podle vztahu (6):

$$d(X_i, X_j) = \left[(x_i - x_j)' C^{-1} (x_i - x_j) \right]^{\frac{1}{2}} \quad (6)$$

kde X_i, X_j jsou p-prvkové vektory u proměnných i-tého a j-tého objektu a C je kovarianční

$$\text{matice (7) } C = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(x_i - \bar{x})' \quad (7)$$

Dle Hebáka a kol. (2007) kromě Mahalanobisovy vzdálenosti jsou všechny ostatní míry vzdálenosti závislé na použitých měřících jednotkách, bránící smysluplnému pořízení jakéhokoli součtu pro různé proměnné. V případě silné korelace některých znaků bude také ovlivněna velikost vzdálenosti takových dvou objektů, což bude mít dále vliv na výsledek shlukování (Kubanová, 2003).

Problém korelovaných dat je možné řešit (Stankovičová, Vojtkové, 2007):

- použitou metodou analýzy skrytých vztahů (metoda hlavních komponent, faktorová analýza),
- použití Mahalanobisovy vzdálenosti, která odstraňuje vliv korelovaných proměnných.

Postupy shlukování lze podle systému použité klasifikace rozdělit na:

- hierarchické shlukovací postupy (aglomerativní a divizní přístup),
- nehierarchické shlukovací postupy.

Mezi nejpoužívanější metody shlukovací metody v případě hierarchických přístupů patří: metoda nejbližšího souseda, metoda nejvzdálenějšího souseda, metoda průměrné vzdálenosti,

centroidní metoda, mediánová metoda a také Wardova metoda. Z nehierarchických metod lze jmenovat metodu typických bodů a metodu k-průměrů. Podle Stankovičové a Vojtkové (2007) je v praxi nejpoužívanější metodou Wardova metoda, která je založena na odlišném principu než všechny ostatní uvedené metody. Při této metodě se nepočítají vzdálenosti mezi shluky, ale shluky se formují maximalizací vnitroskupinové homogenity, která se zjistí jako součet čtverců odchylek od shlukového průměru. Hebák a kol. (2007) dodává, že Wardova metoda má tendenci odstraňovat malé shluky, tedy tvořit shluky zhruba shodné velikosti, což je často vítanou vlastností.

Graficky nalezené hierarchické skupiny zobrazíme v grafu zvaný dendrogram. Jeden rozměr tohoto grafu tvoří zkoumané objekty. Druhý rozměr představuje vzdálenosti mezi objekty a shluky.

Při aplikaci shlukové analýzy je potřebné určit počet skupin shluků. Dendrogram znázorňuje velké množství různých více či méně homogenních skupin. Pro jejich stanovení existují dva přístupy (Stankovičová, Vojtková, 2007):

- heuristický přístup,
- ukazatele kvality (efektivity) shlukování.

Často užívaný heuristický přístup určuje počet shluků na základě subjektivního názoru řešitele. Určení počtu shluků je podle IBM SPSS programu subjektivním procesem. Obecně se vychází z hledání „mezery“ mezi spojeními podél osy zobrazující vzdálenost mezi shluky. Dobré shlukové řešení souvisí s náhlým skokem (velkou mezerou) mezi koeficienty vzdálenosti.

Ukazatele kvality shlukování vycházejí z porovnávání vnitroshlukových a mezishlukových rozptylů.

2.3 Datový soubor ukazatelů

S ohledem na cíl práce a velkého počtu ukazatelů byly jednotlivé ukazatele rozříděny do skupin a zkoumány jako celek a také bylo provedeno porovnání ukazatelů mezi sebou. Celkem byly zkoumány časové řady vybraných ukazatelů mezi lety 2008 až 2018 a pro dokreslení vývoje byl ještě uveden rok 1995 u většiny zkoumaných ukazatelů na úrovni NUTS 3, tedy i na úrovni krajů České republiky. Data byla převážně získána z databáze ČSÚ a regionálních databází. V některých případech není možné získat data za celé vybrané období, jelikož data za daný

ukazatel nejsou k dispozici, nebo se jejich výpočet během období změnil. (např. medián hrubých měsíčních mezd v Kč, srovnatelné údaje jsou k dispozici až od roku 2011, před tím nebyly zahrnuty mzdy v subjektech do 20 zaměstnanců). Tabulky v příloze A obsahuje seznam roztríděných ukazatelů spolu s jejich přiřazenými zkratkami, jednotkami a popisem výpočtu, v nichž jsou ukazatele uvedeny dle členění z ekonomického a sociálního pohledu a z pohledu životního prostředí. Celkem bylo vybráno pro porovnání 29 ukazatelů, které byla následně rozděleny do třech níže uvedených pilířů.

V rámci porovnání a shlukové analýzy bylo pracováno jak se získanými daty, ale i daty standardizovanými pomocí Z-skóre dle vzorce (8):
$$z = \frac{x - \mu}{\sigma} \quad (8)$$

Kde x prvek

μ střední hodnota (průměr) souboru;

σ je směrodatná odchylka souboru dat

3 ZÁKLADNÍ DATA O REGIONECH ČESKÉ REPUBLIKY

V následující kapitole budou uvedeny základní informace o jednotlivých krajích a také vybrané informace z dostupných SWOT analýz.

Hlavní město Praha

Praha je největším a současně i hlavním městem České republiky, v rámci ČR má výrazně dominantní postavení, a to nejen násobně vyšším počtem obyvatel, ale i regionálním významem. Rozkládá se na ploše 496 km² na řece Vltavě mírně na sever od středu Čech. Praha funguje jako samostatný správní celek, skládající se z deseti městských částí, je však také správním centrem pro kraj Středočeský, uvnitř kterého leží. Hlavní město Praha je sídlem prezidenta republiky, vlády, ostatních důležitých orgánů státní správy, Vrchního soudu a řady dalších ústředních a územních samosprávných celků. Rovněž se zde nachází ústředí většiny politických stran, centrály církví a dalších sdružení s celorepublikovou působností. Praha, s více než milionem obyvatel, vykazuje skvělé hodnoty ekonomických ukazatelů, nejnižší míru nezaměstnanosti, vysoký podíl na celkovém přílivu investic do republiky, vysokou nabídku pracovních míst, velký počet vzdělaných odborníků a poskytuje svým obyvatelům dobrou dopravní infrastrukturu a spojení se zahraničím díky největšímu českému mezinárodnímu letišti. Negativní stránkou Prahy je podoba vyšších nákladů na provoz firem, vyšší životní náklady obyvatel, zhoršené životního prostředí kvůli hustotě dopravy, vyšší kriminalitě a dle dostupných dat v roce 2015 má nejnižší ukazatel úhrnné plodnosti. Praha je také spojena s nejvyššími migračními pohyby obyvatel a nejvyšší nadějí dožití žen v ČR. Na území Prahy se nachází nejvyšší počet vysokých škol, s tím souvisí i nejvyšší podíl osob s vysokoškolským vzděláním v České republice.

Středočeský kraj

Středočeský kraj je umístěný ve středu Čech. Jediný ze čtrnácti krajů nemá své krajské město umístěné na svém vlastním území. Tuto funkci pro Středočeský kraj zastává hlavní město Praha. Svoji rozlohou, i počtem obyvatel patří mezi největší, nejlidnatější a populačně nejziskovější kraj v České republice. Blízkost Prahy zaručuje velký odbyt a dostupnost kvalifikované pracovní síly, i přes časté dopravní komplikace. Středočeský kraj se stal atraktivním cílem potenciálních investorů pro své nižší náklady ve srovnání s Prahou a uspokojivý dosah hlavního města. Je zde i větší zájem o bydlení a podnikání.

Významnou hrozbou je v případě **Středočeského kraje** nová výstavba především v zázemí Prahy a její vliv na životní prostředí (urban sprawl, zábor zemědělské půdy). Problémem je také nedostatečná koordinace v oblasti plánování dopravní infrastruktury a organizace dopravy mezi Prahou a Středočeským krajem. Nedostatečná koordinace je problémem také v oblasti sociálních služeb, kdy je až 20 % lůžek pobytových služeb ve Středočeském kraji obsazeno klienty z hl. m. Prahy. Středočeský kraj řadí mezi příležitosti například zájem talentovaných lidí z ciziny o práci v kraji (Strategie rozvoje územního obvodu Středočeského kraje na období 2019-2024, s výhledem do 2030).

Jihočeský kraj

Do května 2001 byl Jihočeský kraj nazývaný Budějovický kraj podle svého největšího města Českých Budějovic. S celkovou rozlohou 10 058 km², což odpovídá 12,8 % z celkové rozlohy ČR a počtem obyvatel nad 643 tis. se kraj řadí vedle Středočeského kraje k největším. Jižní hranicí kraj sousedí s Rakouskem a Německem. Kraj je historicky spojen a vnímán jako zemědělská oblast s rozvinutým rybníkářstvím, což je dáno hojnou výstavbou vodohospodářských děl. Kladnou stránkou tohoto kraje je velmi hustá železniční a silniční síť, která je nad celorepublikovým průměrem, v oblasti dopravní vybavenosti bude v budoucnu velmi důležitou tepnou tohoto kraje D3 a D4, jejíž termín dokončení je plánován mezi rokem 2022 a 2028.

Jihočeský kraj označil jako nejzávažnější environmentální problémy, a to řešení sucha a kůrovcové kalamity. Podporu pozemkových úprav směřujících ke stabilizaci krajiny z části aktivitou navrhovanou Jihomoravským krajem zaměřenou na pilotní řešení na adaptaci území proti dopadu klimatických změn.

Jihočeský kraj indikuje ve své SWOT analýze jako jednu ze svých priorit cílenou podporu hospodářsky slabých regionů a snižování vnitřních disparit uvnitř kraje, podniká aktivity zaměřené na podporu hospodářsky a sociálně ohrožených území. Jihočeský kraj jako svou příležitost vnímá rozvoj v souladu s konceptem Smart region, což bude podpořeno efektivní zavedení Smart řešení při rozvoji urbánních i rurálních území. Naopak mezi hrozby řadí kraj například nedostatek sociálních a zdravotních zařízení a kvalifikovaných pracovníků vzhledem k nárůstu počtu obyvatel v seniorním věku (Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2021+).

Plzeňský kraj

Plzeňský kraj se nachází na jihozápadě České republiky a hraničí mimo jiné i se spolkovou republikou Německo. Rozlohou 7 561 km² se tento kraj řadí na třetí místo mezi kraji ČR, počtem obyvatel byl v roce 2019 až dvanáctý a hustotou zalidnění se zařazuje mezi nejnižší z celé republiky. Nejdůležitější komunikací kraje je dálnice D5, vedoucí z Prahy do Bavorska, které sousedí s Plzeňským krajem. Z hlediska ekonomiky se kraj řadí mezi nejvýkonnější kraje, je sídlem velkého počtu významných zaměstnavatelů, dosahuje výborných hodnot ekonomických ukazatelů. Město Plzeň je zároveň statutárním a největším městem kraje, je v něm koncentrováno nejvíce obyvatel, je centrem kulturních, sociálních, sportovních zařízení a mimo jiné i důležitým železničním uzlem. V Plzni se nachází Západočeská univerzita a Lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Plzni.

Na prvním místě **Plzeňský kraj** uvádí v kategorii příležitostí zkvalitnění, orientaci a přizpůsobení se vzdělávání podle potřeb praxe. Mezi hlavní problémy řadí Plzeňský kraj ohrožení sítě škol demografickými změnami a stárnutí populace kraje s jeho dopady na sociální a zdravotní služby. Tato rizika by měla být zmírněna prostřednictvím rozvoje a obnovy infrastruktury a vybavenosti škol a školských zařízení a rozvoje dostupného vzdělávání a s ním souvisejících sociálních služeb v oblastech se sociálním vyloučením podpory zajištění primárních zdravotních služeb ve venkovských a periferních oblastech (Program rozvoje Plzeňského kraje 2014–2020).

Karlovarský kraj

Nejzápadněji položený kraj v České republice je Karlovarský kraj. Sousedí se spolkovými republikami Bavorskem a Saskem, statutárním městem kraje jsou Karlovy Vary. Karlovarský kraj je třetím nejmenším krajem v České republice, k tomu se váže i nízký počet obyvatel a hustota zalidnění. Výhodou kraje je, že se zde nachází mezinárodní letiště, dále relativně hustá železniční síť. Kraj může také pyšnit poměrně vysokou hustotou silnic I., II. a III. třídy, stěžejní však bude pro odlehčení dopadů dopravy dokončení rychlostní komunikace R6 v roce 2030, která bude kraj přímo propojovat s Prahou. Odvětví ekonomiky, která v kraji převažují, jsou především lázeňství a těžební průmysl.

Specifikem **Karlovarského kraje** je jednoznačně lázeňství, což kraj definuje jako svou prioritu. Jako další prioritní oblasti Karlovarského kraje byla definována nutnost změnit image a zlepšení dostupnosti a vybavenosti horských oblastí v rámci kraje. Horské oblasti Karlovarského kraje lze vnímat jako podoblast hospodářsky a sociálně ohroženého území, z

něhož některé vykazují podobné problémy (špatná dopravní dostupnost a vybavenost službami).

Karlovarský kraj považuje za své hlavní výzvy zastavení propadu relativní pozice kraje v hospodářské výkonnosti, vytvoření podmínek pro takový rozvoj hospodářských aktivit, v jehož důsledku dojde ke zmírnění zaostávání kraje a zlepšení atraktivity kraje pro občany a návštěvníky kraje. Tyto aktivity jsou řešeny zejména prostřednictvím souhrnných akčních plánů restrukturalizace. V kraji aktuálně dochází k souběhu několika negativních faktorů – ekonomická základna kraje je výrazně postižena dopady koronavirové pandemie (lázeňství a návazné služby) a zároveň kraj čelí útlumu těžby uhlí na Sokolovsku (Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje na období 2021-2027).

Ústecký kraj

Území Ústeckého kraje leží na severozápadě Čech. Nejdelsí hranici má kraj se spolkovou zemí Sasko, na východě sousedí s Libereckým krajem, na jihovýchodě se Středočeským a na jihu s Plzeňským krajem. Rozlohou 5 338 km² patří kraj mezi středně velké, však má poměrně vysokou hustotu zalidnění. Statutárním městem kraje je Ústí nad Labem. Územím kraje také protéká Labe, důležitá tepna lodní dopravy, která spojuje Česko se Severním mořem a také zde prochází důležitý železniční tah z Prahy do Drážďan. Po úplném dokončení dálnice D8 v roce 2016, jsou obě města propojena rychlejší komunikací. Hospodářsky je kraj velice různorodý, z velké části je kraj orientován do oblasti těžkého průmyslu – těžbu ložisek černého uhlí a výrobu energie v tepelných elektrárnách. Zastoupen je zde také chemický průmysl, textilní a keramický, který dnes prožívá společně se sklářským průmyslem velký útlum. Dlouhodobě se kraj potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti, i přes velkou nabídku pracovních příležitostí.

Stěžejní příležitosti a hrozby spojené s rozvojem **Ústeckého kraje** se týkají oblasti ekonomické, zejména ve strukturálních změnách ekonomiky, poklesu zaměstnanosti v tradičních průmyslových odvětvích, a i sociální oblasti, kdy je v kraji zaznamenán vysoký podíl osob s neukončeným, či základním vzděláním (Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027).

Liberecký kraj

Největším a také krajským městem je město Liberec. Liberecký kraj se rozprostírá na úplném severu Čech, je druhým nejmenším krajem České republiky, pouze 4 % celkové rozlohy ČR. Zahraničními sousedy kraje jsou spolková republika Německo (Sasko) a Polsko (Dolnoslezské vojvodství). Liberecký kraj má převážně průmyslový charakter. Textilní průmysl a těžké

strojírenství jako dominantní a tradiční odvětví Libereckého kraje pomalu ustupují a dochází k odvětvové transformaci ekonomiky. Nejdůležitějšími průmyslovými odvětvími jsou strojírenství, potravinářství a sklářství. Liberecký kraj disponuje vůbec nejhustší železniční sítí v Evropě, nejdůležitějšími dopravními spojnicemi jsou rychlostní komunikace R35 a mezinárodní silnice E65, spojující Prahu s Polskem. Na území kraje se také nachází i několik menších letišť. Jako pozůstatek historického využití území a dřívější usilovné těžby se na území kraje nachází velký počet zdevastovaných ploch s velkými ekologickými zátěžemi.

Dlouhodobou projektovou prioritou **Libereckého kraje** je bývalý vojenský prostor Ralsko. Tato aktivita zahrnuje částečné zásahy, které by měly přispět k řešení hlavních problémů bývalého vojenského prostoru Ralsko, tj. k odstranění ekologických zátěží, dekontaminace znečištěných půd a podzemních vod, demolici chátrajících objektů, zajištění nového využití území, vytvoření podmínek pro rozvoj cestovního ruchu, dopravní dostupnosti i zachování životního prostředí a propagaci cenné přírodní krajiny.

Příležitost pro realizaci podnikatelských záměrů vidí **Liberecký kraj** ve využití brownfields, i s ohledem na bývalý vojenský prostor Ralsko, v němž je revitalizace opuštěných objektů po vojenské činnosti jednou z největších výzev. Mezi ohrožení zařadil kraj otázku týkající se Lidí a veřejných služeb například zvětšování nepoměru v rozmístění ordinací lékařů primární péče (Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021-2027).

Královéhradecký kraj

Královéhradecký kraj zaujímá svým územím na mapě České republiky téměř celou oblast severovýchodu Čech. Zapadá do regionu soudržnosti Severovýchod spolu se svými sousedy, Pardubickým a Libereckým krajem. Rozlohou a počtem obyvatel se Královéhradecký kraj řadí k menším krajům. Na severu sousedí s Polskem (Dolnoslezské vojvodství) stejně jako Liberecký kraj. Sídlem kraje je město Hradec Králové, ve kterém se nachází jediná univerzita v kraji.

Královéhradecký kraj označil jako území, kterým by měla být věnována větší pozornost při regionálním rozvoji tři regiony – dvě hospodářsky a sociálně ohrožená území (Broumovsko a Žacléřsko), a jeden ekonomicky prosperující (Solnice-Kvasiny-Rychnov nad Kněžnou), u něhož se bude soustředit spíše vytvoření dostatečné sociální infrastruktury (např. sociální služby) a ochrana životního prostředí (např. hospodaření s vodou). V oblasti Broumova a Žacléřska je potřeba zvýšit aktivity zaměřené na zvýšení míry podnikavosti obyvatel a zvýšení

produktivity firem, a také podpora příležitostí pro firmy např. pomocí finančních prostředků a dalších motivačních opatření a také likvidací kontaminovaných míst a revitalizace brownfields.

Královéhradecký kraj označil jako největší příležitosti v oblasti ekonomiky, výzkumu, vývoje a inovací také větší prosazování principů chytré specializace a větší využití Smart řešení v rámci veřejné správy. Na druhou stranu jako ohrožení vnímá Královéhradecký kraj například absenci nástrojů zaměřených na podporu inovativních firem. Zároveň jako jedno z ohrožení vidí skutečnost, že vzdělávání na středních a vysokých školách není výrazněji zaměřeno na praxi (Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje na období 2021-2027).

Pardubický kraj

Pardubický kraj leží na severovýchodě Čech a sousedí dohromady s pěti kraji České republiky a také s polským Dolnoslezským vojvodstvím. Krajským městem jsou Pardubice. Rozloha a počet obyvatel řadí tento kraj mezi průměrné. V oblasti dopravy jsou Pardubice důležitým železničním uzlem na trati vedoucího z Prahy přes Českou Třebovou na Slovensko. Silniční síť je v Pardubickém kraji dobrá, chybí zde dálnice nebo rychlostní silnice, což by mělo změnit dokončení výstavby rychlostní komunikace R35 v roce 2022. V Pardubicích se také nachází mezinárodní letiště s novým terminálem od roku 2017 a univerzita Pardubice.

Pardubický kraj označil jako jednu z hlavních příležitostí v ekonomické oblasti využití postupující digitalizace a robotizace. Jako jedno z ohrožení vidí kraj stárnutí populace s tím související tlak na sociální a zdravotní služby (Strategie rozvoje Pardubického kraje 2021-2027).

Kraj Vysočina

Kraj Vysočina leží na pomezí Čech a Moravy a celé území leží v oblasti Českomoravské vrchoviny ve středu České republiky, krajským městem je Jihlava. Rozlohou se kraj řadí mezi průměrné, má ale druhou nejnižší hodnotu zalidnění v České republice. Vysočina je velkým často navštěvovaná turisty nejen kvůli své velmi zachovalé přírodě chráněných krajinných oblastí, ale také se zde nachází mnoho kulturních památek a také tři významné památky zařazené na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Území kraje Vysočina přetíná nejfrekventovanější a také páteřní česká dálnice D1 z Prahy do Brna.

Kraj Vysočina prohlašuje jako jednu ze svých hlavních příležitostí využití brownfields. Na druhé straně jako jednu z hrozeb vidí zhoršenou nabídku veřejných a soukromých služeb mimo velká města (Strategie rozvoje Kraje Vysočina 2021-2027).

Jihomoravský kraj

V minulosti nazýván jako Brněnský kraj podle svého statutárního města Brna. Na mapě zaujímá převážně jižní a částečně středozápadní část Moravy a má třetí nejvyšší hustotu obyvatel. Sousedí mimo jiné i se slovenskými kraji Trnavským a Trenčínským a spolkovou republikou Dolní Rakousy. Jihomoravský kraj tvoří z více jak polovinu plochy zemědělská půda, a i z tohoto důvodu je známým centrem vinařství a ovocnářství. Nejdůležitějším dopravním centrem je největší město Brno, je také významným železničním i silničním uzlem, na území města je i mezinárodním letišťem. V Brně je také druhý největší počet vysokých škol, hned po Praze.

Jihomoravský kraj pomáhá řešit nezaměstnanost v okresech Znojmo a Hodonín, které považuje za hospodářsky a sociálně ohrožená území, a to prostřednictvím podpory podnikatelské činnosti a vznikem nových podnikatelských aktivit v těchto okrajových oblastech, které jsou obecně znevýhodněny vzdáleností od Znojma nebo Brna, dostupností infrastruktury a nedostatkem kvalifikované pracovní síly.

Jihomoravský kraj zaměřil jednu ze svých aktivit na výstavbu, rozvoj a modernizaci zdravotních středisek v obcích a základen zdravotní záchranné služby. V oblasti školství navrhoval Jihomoravský kraj podporu distančního vzdělávání ve spolupráci s regionálními ICT firmami se zaměřením na praxi. Z pohledu rozvoje cestovního ruchu se snaží podpořit místní vinaře a vinařské akce. V sociální oblasti navrhoval Jihomoravský kraj podporu osob v seniorském věku na území svého kraje.

Jihomoravský kraj vnímá jako své příležitosti růst počtu pracovních míst v oborech s vyšší přidanou hodnotou, vyšší spolupráci mezi univerzitami a zaměstnavateli, vzniku inovací a pokračující podporu vědy a výzkumu. Mezi hrozby řadí kraj mimo jiné špatnou dopravní dostupnost v okrajových částech kraje (Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2021-2027).

Olomoucký kraj

Olomoucký kraj geograficky zahrnuje střední a severozápadní část Moravy, jeho část také zasahuje do západu Českého Slezka. Sídlním městem je Olomouc. Kraj sousedí na východě s Moravskoslezským krajem, na jihovýchodě se Zlínským, na jihozápadě s Jihomoravským a na západě s Pardubickým krajem. Na severu pak s polskými vojvodstvími Dolnoslezským a Opolským. Převažujícím hospodářským odvětvím je průmysl, i když rozsáhlou část území tvoří

zemědělské půdy. Krajem prochází železniční koridor z Prahy na Slovensko nebo do Polska. Olomouc je spojena s Brnem a Ostravou dálničním tahem D1, která plynule navazuje do Polska polskou dálnicí A1. Centrem pro vysokoškolské vzdělání v Olomouckém kraji je univerzita Palackého v Olomouci.

Olomoucký kraj uvádí jako příležitost v oblasti ekonomiky, výzkumu, vývoje a inovací ve zjednodušení podmínek pro příchod nových, i zahraničních podniků, které by podpořili a usnadnili i vznik a rozvoj malých a středních podniků a živnostníků. Naopak, do ohrožení řadí kraj úbytek dostupnosti základní péče v důsledku nedostatku lékařů (Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje 2021-2027 s výhledem do roku 2030).

Zlínský kraj

Zlínský kraj se nachází na východní až jihovýchodní části České republiky a zároveň i Moravy. Sousedí se Slovenskou republikou, krajským městem je Zlín. Území Zlínského kraje má velkou rozlohu chráněného krajinného území, Bílé Karpaty patří mezi šest českých biosférických rezervací UNESCO v republice. Na svoji poměrně malou rozlohu má kraj vysokou hustotu obyvatel. Dopravní obslužnost je vzhledem k poloze kraje v hornatém terénu, špatná. Z tohoto důvodu se kraj řadí mezi ekonomicky slabší. Průmysl se specializuje především do zpracovatelského, gumárenského a elektrotechnického odvětví.

Zlínský kraj definuje v oblasti ekonomiky a trhu práce příležitosti v posílení spolupráce mezi podnikatelskou a akademickou sférou a regionální samosprávou v oblasti vědy, výzkumu a inovací. Zlínský kraj vnímá také jako příležitost posílení role malých a středních podniků (Strategie rozvoje Zlínského kraje 2030).

Moravskoslezský kraj

Do roku 2001 byl nazývaný dle svého krajského města Ostravy jako Ostravský kraj. Moravskoslezský kraj geograficky spadá z podstatné části na území Slezska, zbytek zabírá severovýchod a kousek území severní Moravy. Sousedí mimo jiné s polskými vojvodstvími Opolským a Slezským a slovenským Žilinským krajem. Kraj patří svou rozlohou k těm menším, počtem obyvatel však dosahuje na druhé místo v republice. Průmysl je převážně díky ložiskům černého uhlí na území ostravsko-karvinské pánve soustředěn do hutního a zpracovatelského. V současnosti trend v upouštění od těžkého průmyslu nepříznivě působí na nezaměstnanost v kraji a také s vysokým znečištěním životního prostředí způsobeným intenzivní těžbou. Kraj patří vzhledem ke své poloze nejodlehlejším v republice, je ale napojen na dálniční síť po D1.

Kraj protínají dva železniční koridory. V Ostravě se nachází druhé největší mezinárodní letiště v České republice a Ostravská univerzita.

Moravskoslezský kraj definoval jako svou prioritu v rozvoji území, kde se snaží zakrýt stopy po důlní činnosti v prostoru mezi městy Karviná, Havířov a Orlová (Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027).

3.1 Shrnutí ze SWOT analýz

Každý z krajů využívá svého přístupu k hodnocení jednotlivých témat a řešených oblastí a prostřednictvím mezikrajského porovnání identifikuje mezikrajské rozdílnosti. SWOT analýzy jednotlivých krajů jsou členěny dle tematického vymezení. SWOT analýzy se ve většině případů člení na konkurenceschopnost regionální ekonomiky a trh práce, dopravu a mobilitu a technickou infrastrukturu, služby a posilování území, environmentální udržitelnost a využití přírodního, kulturního a historického potenciálu území. Z ekonomického hlediska ve svých SWOT analýzách kraje uvádí hospodářský růst s důrazem na tradiční odvětví regionu, rozvíjí malé a střední podnikání a rády by zvyšovaly podíl ekonomicky aktivních obyvatel s vyšším stupněm vzdělání. Cílem krajů je také snižování míry nezaměstnanosti. V dopravě řeší dopravní obslužnost regionů a z přírodního hlediska vyzdvihují atraktivitu regionu a rozvoj cestovního ruchu. Mezi příležitosti řadí podporu výzkumu a vývoje a rozvoj regionálního systému V&V inovací, zlepšování vazeb mezi základními, středními a vysokými školami s cílem uplatnitelnosti absolventů. Všechny regiony by rády udržely vysoce kvalifikované pracovníky v regionu, modernizují a zefektivňují veřejnou správu, zavádějí e-government a podporují vysokorychlostní internet. V každém kraji revitalizují a nově využívají objekty typu brownfields.

Výčet silných, slabých stránek, příležitostí a hrozeb vždy vychází z místních podmínek a nezbytných souvislostí daného kraje.

4 KOMPARACE REGIONŮ NUTS III V ČR

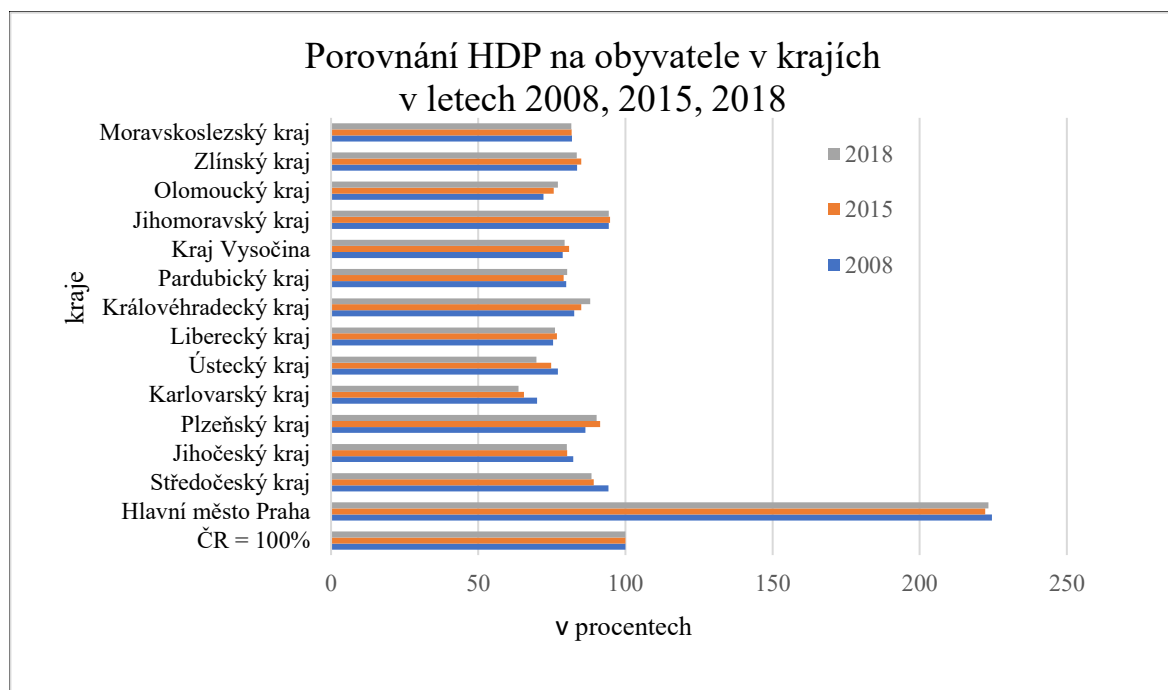
Následující kapitola se zaměřuje na ekonomickou výkonnost krajů České republiky.

Výkonnost krajů bude hodnocena v období 10 let, a to od roku 2008 do 2018, pro dokreslení je v některých případech uveden i rok 1995. Hlavním zdrojem získaných regionálních dat byl Český statistický úřad.

Ekonomická výkonnost na území krajů se do roku 2007 rozvíjela v souladu s celostátním trendem. Tempo růstu ekonomiky ČR v letech 1996-2000 se po poklesu a stagnaci postupně zrychlovalo a celkový objem HDP ve stálých cenách se od roku 1995 do roku 2008 zvýšil o cca 40 %. V posledních třech letech sledovaného období od 2015 do 2018 se celkový objem HDP meziročně zvýšil o více než 3,5 % (vývoj v tabulce 6, příloha B).

V jednotlivých krajích byl vývoj HDP rozdílný. V některých krajích bylo tempo pomalejší a jejich vývoj se za výsledky ČR opožďoval a některé kraje dosahovaly lepších výsledků, než byl celorepublikový průměr.

Rozdíly mezi kraji můžeme vidět na obrázku 3, který vychází z porovnání HDP na obyvatele vytvořeného v jednotlivých krajích v porovnání s průměrem České republiky.

Obrázek 3: HDP v krajích v letech 2008, 2015, 2018

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Ještě před začátkem sledovaného období ve výchozím roce 1995 v minulosti byly založeny rozdílnosti mezi kraji. V následujících letech se rozdíly mezi kraji ještě prohlubovaly, nejen při tvorbě HDP, ale i v jeho užití. Rozdíly mezi kraji můžeme najít také ve tvorbě hrubého fixního kapitálu, ale také ve výši čistého disponibilního důchodu domácností, která je jednou z charakteristik životní úrovně obyvatel.

Ekonomická výkonnost krajů a jejich rozdíly

Tvorba hrubého domácího produktu v přepočtu na jednoho obyvatele zpravidla charakterizuje ekonomickou výkonnost územního celku. Tento indikátor se vztahuje k celkovému objemu vytvořeného HDP k počtu všech trvale žijících obyvatel sledovaného regionu, bez ohledu na věk. Počet obyvatel daného území je snadno zjistitelný i v mezinárodním kontextu. Nevýhodou daného ukazatele je, že zahrnuje i výkon občanů, kteří do daného územního celku dojíždějí za prací a nepřihlíží se k podílu obyvatel pracujících mimo region svého bydliště.

Ekonomická výkonnost daného regionu a produkční schopnost je měřena vytvořeným HDP v přepočtu na jednoho obyvatele a tento ukazatel byl jako základní prvek pro nejen mezinárodní porovnání regionů na všech úrovních.

V průběhu let 1995–2007 se relativně, ale i absolutně prohlubovaly rozdíly v ekonomické výkonnosti krajů.

Pro účely porovnání krajů bylo v tabulce 2 provedeno seskupení krajů okolo kvartilových hodnot do skupin, podle výše HDP na jednoho obyvatele. Krajní hodnoty jsou v následných tabulkách uvedeny zvlášť mimo velikostní skupiny a pro doplnění je u nich uvedena i procentuální hodnota k průměru hodnoty ČR z tabulky 6 v příloze B a byl vytvořen přehled pořadí. Pro posouzení vývoje byly vybrány z dostatečně dlouhé časové řady následující roky 1995, 2008, 2018.

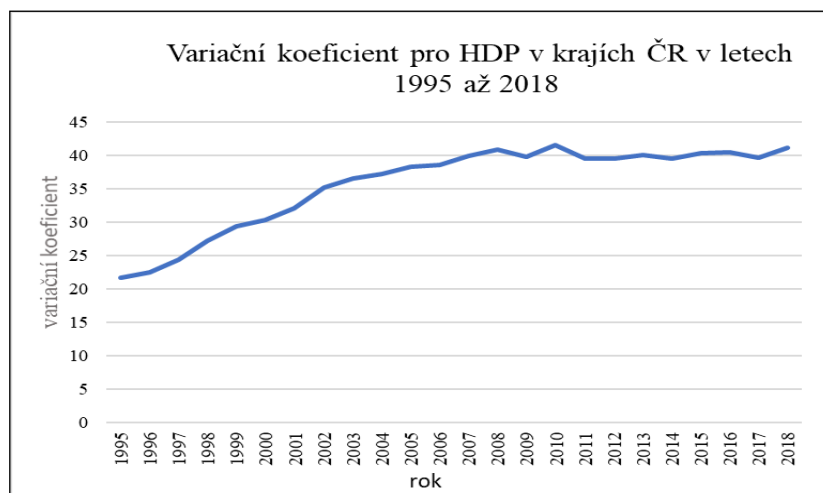
Tabulka 2: Rozdělení HDP na obyvatele v krajích ČR – stanovení kvartilů

Kvartily	Hrubý domácí produkt v krajích na 1 obyvatele (v Kč), běžné ceny		
	1995	2008	2018
0	128 507	271 316	324 453
1	135 132	300 422	395 314
2	142 729	318 275	411 940
3	147 795	332 233	449 947
4	262 855	870 291	1 136 744

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Od roku 1995 do roku 2018 se medián HDP na jednoho obyvatele zvýšil více jak 2,8krát. Nejvyšší rozdíl byl mezi roky 1995 a 2008, poté je již tempo růstu pomalejší. Hlavní město Praha má dlouhodobě nejvyšší HDP na obyvatele.

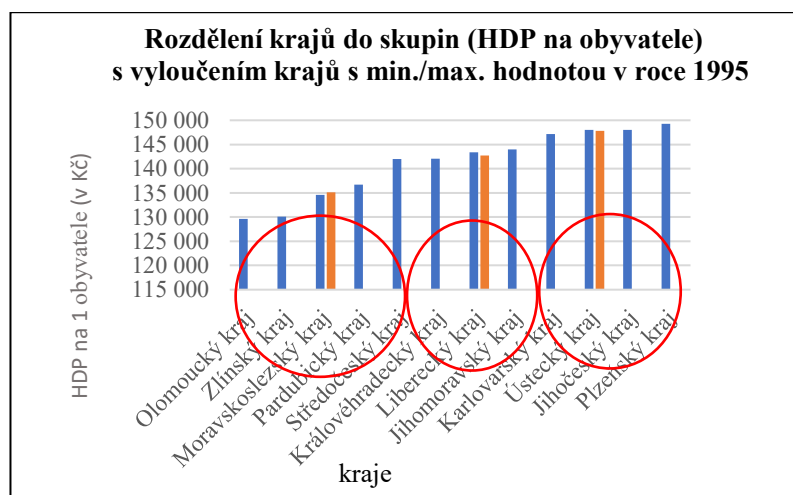
Nejvyšší rozdíl mezi kraji byl mezi lety 1995–2008, poté se vývoj variačního koeficientu na obrázku 4 výrazně zpomalil (vývoj variačního koeficientu v tabulce 6, příloha B).

Obrázek 4: Variační koeficient HDP na obyvatele v krajích ČR v procentech

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Po rozdělení hodnot do kvartilových skupin bylo možno vytvořit skupiny krajů. Dle příkladu grafického zobrazení na obrázku 5, kde je zobrazeno velikost HDP na hlavu daného regionu, budou děleny všechny další komparované ukazatele.

Obrázek 5: Rozdělení krajů do skupin

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Hodnoty ukazatele HDP na obyvatele v Kč se v jednotlivých skupinách pohybují kolem příslušných hodnot kvartilového rozdělení, tabulka 3, 4 a 5. Pořadí krajů v tabulce 6.

Tabulka 3: Rozdělení krajů dle velikosti HDP na obyvatele v roce 1995

Hrubý domácí produkt v krajích na 1 obyvatele (v Kč), běžné ceny v roce 1995					
1. skupina		2. skupina		3. skupina	
kraj	tis. Kč.	kraj	tis. Kč.	kraj	tis. Kč.
Olomoucký kraj	129,6	Královéhradecký kraj	142,1	Karlovarský kraj	147,2
Zlínský kraj	130,1	Liberecký kraj	143,4	Ústecký kraj	148,0
Moravskoslezský kraj	134,6	Jihomoravský kraj	144,0	Jihočeský kraj	148,0
Pardubický kraj	136,7			Plzeňský kraj	149,3
Středočeský kraj	142,0				

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Krajní hodnoty: Kraj Vysočina **128,5** tis. Kč, (83,2%)

Hlavní město Praha **262,8** tis. Kč, (170,1%)

Průměr za ČR: **149** tis. Kč

Tabulka 4: Rozdělení krajů dle velikosti HDP na obyvatele v roce 2008

Hrubý domácí produkt v krajích na 1 obyvatele (v Kč), běžné ceny v roce 2008					
1. skupina		2. skupina		3. skupina	
kraj	tis. Kč.	kraj	tis. Kč.	kraj	tis. Kč.
Olomoucký kraj	279,8	Moravskoslezský kraj	317,6	Zlínský kraj	324,1
Liberecký kraj	292,2	Jihočeský kraj	318,9	Plzeňský kraj	334,9
Ústecký kraj	298,8	Královéhradecký kraj	320,3	Středočeský kraj	365,0
Kraj Vysočina	305,2			Jihomoravský kraj	366,0
Pardubický kraj	309,5				

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Krajní hodnoty: Karlovarský kraj **271,3** tis. Kč, (70%)

Hlavní město Praha **870,2** tis. Kč, (224,5%)

Průměr za ČR: **345,7** tis. Kč

Tabulka 5: Rozdělení krajů dle velikosti HDP na obyvatele v roce 2018

Hrubý domácí produkt v krajích na 1 obyvatele (v Kč), běžné ceny v roce 2018					
1. skupina		2. skupina		3. skupina	
kraj	tis. Kč.	kraj	tis. Kč.	kraj	tis. Kč.
Ústecký kraj	355,6	Pardubický kraj	408,4	Královéhradecký kraj	447,8
Liberecký kraj	387,2	Moravskoslezský kraj	415,5	Středočeský kraj	450,7
Olomoucký kraj	392,5	Zlínský kraj	425,2	Plzeňský kraj	459,0
Kraj Vysočina	403,9			Jihomoravský kraj	480,7
Jihočeský kraj	407,5				

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Krajní hodnoty: Kraj Vysočina **324,4** tis. Kč, (79,3%)

Hlavní město Praha **1 136,7** tis. Kč, (223,3%)

Průměr za ČR: **463,3** tis. Kč

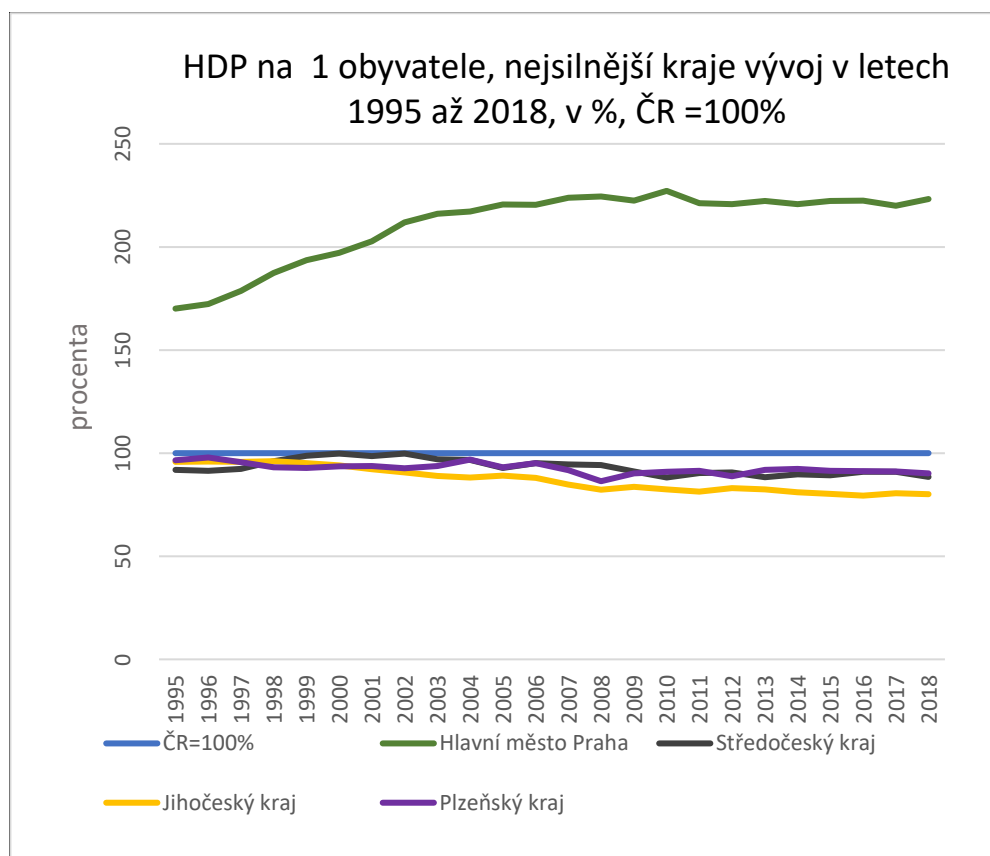
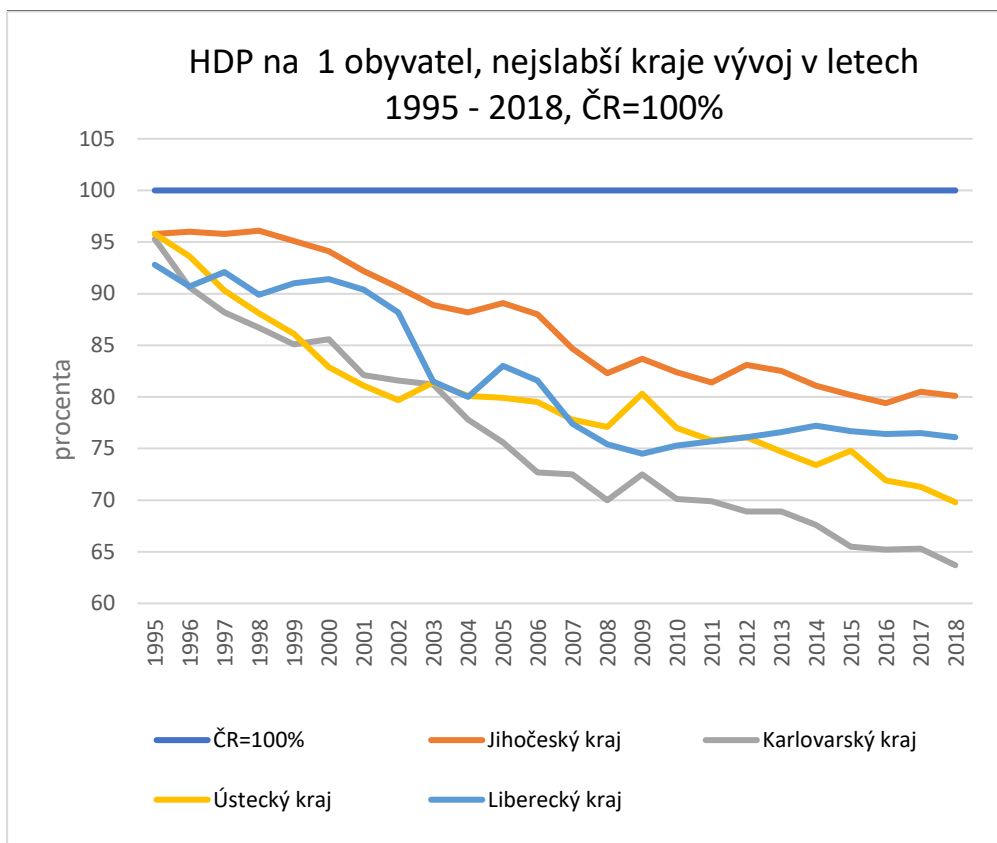
Tabulka 6: Pořadí krajů podle výše HDP na 1 obyvatele

Pořadí krajů podle výše HDP na obyvatele					
1995		2008		2018	
1	Hlavní město Praha	1	Hlavní město Praha	1	Hlavní město Praha
2	Plzeňský kraj	2	Jihomoravský kraj	2	Jihomoravský kraj
3	Jihočeský kraj	3	Středočeský kraj	3	Plzeňský kraj
4	Ústecký kraj	4	Plzeňský kraj	4	Středočeský kraj
5	Karlovarský kraj	5	Zlínský kraj	5	Královéhradecký kraj
6	Jihomoravský kraj	6	Královéhradecký kraj	6	Zlínský kraj
7	Liberecký kraj	7	Jihočeský kraj	7	Moravskoslezský kraj
8	Královéhradecký kraj	8	Moravskoslezský kraj	8	Pardubický kraj
9	Středočeský kraj	9	Pardubický kraj	9	Jihočeský kraj
10	Pardubický kraj	10	Kraj Vysočina	10	Kraj Vysočina
11	Moravskoslezský kraj	11	Ústecký kraj	11	Olomoucký kraj
12	Zlínský kraj	12	Liberecký kraj	12	Liberecký kraj
13	Olomoucký kraj	13	Olomoucký kraj	13	Ústecký kraj
14	Kraj Vysočina	14	Karlovarský kraj	14	Karlovarský kraj

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

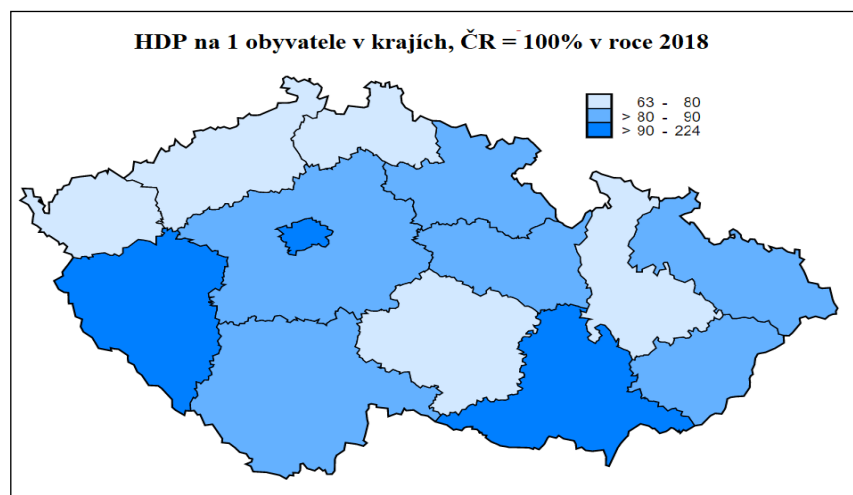
Složení krajů se v rozdělených skupinách během let měnil, rychlejší růst HDP v některých krajích (např. ve Středočeském kraji a Jihomoravském kraji) zařadil tyto kraje do skupiny s vyšším HDP na obyvatele. V jiných krajích např. Ústeckém kraji a Karlovarském kraji byl vývoj naprosto opačný. Příslušný kraj s klesajícím HDP na obyvatele klesl do skupiny mezi kraje s podprůměrnou ekonomickou výkonností. V Karlovarském kraji byla hodnota HDP na obyvatele mezi roky 2008 až 2018 nejnižší, přitom v roce 1995 byl tento kraj ve třetí, nejvyšší skupině krajů na 5 místě.

Mezi kraje s nejvyšším ukazatelem ekonomické výkonnosti se po celou dobu řadil Plzeňský kraj a od roku 2008 i kraj Jihomoravský. Hlavní město Praha má nejvyšší naměřenou hodnotu HDP na obyvatele po celé sledované období. Graficky vývoj HDP na jednoho obyvatele v nejslabších a nejsilnějších krajích v období 1995 do 2018 v procentech zobrazeno na obrázku 6, kde hodnota ČR je rovna 100% HDP na jednoho obyvatele (vývoj viz tabulka 6, příloha B). Snížení HDP u vybraných krajů v horní části obrázku 6 bylo mezi cca 15 a 30 %. Hodnota HDP za rok 2018 zobrazena na obrázku 7, ČR=100% HDP na jednoho obyvatele.

Obrázek 6: HDP na 1 obyvatele, vývoj v krajích v procentech, ČR=100% HDP/ob. ČR

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Obrázek 7: Regionální HDP na 1 obyvatele v krajích, 2018, ČR = 100 % HDP/ob. ČR

Zdroj dat: ČSÚ

Tvorba hrubého fixního kapitálu odráží investice v daném regionu. Vyjadřuje hodnotu pořízení nových fixních hmotných a nehmotných aktiv.

Největší objem tvorby hrubého domácího produktu na jednoho obyvatele připadá na obyvatele Hlavního města Prahy, s výjimkou v roce 1995, kdy se Hl. město Prahu předstihl Jihočeský kraj, to souviselo s dostavbou jaderné elektrárny Temelín.

Nejnižší objem měl v roce 1995 Olomoucký kraj, v roce 2008 Královéhradecký kraj a v roce 2018 Karlovarský kraj. Rozdíly mezi kraji za sledovaných období byly značné, na území Hl. Města Prahy v roce 2018 více než čtyřnásobný v porovnání s nejnižší hodnotou v Karlovarském kraji. V přehledu tabulky č. 7 je zobrazeno stanovení kvartilů, dle kterých budou kraje rozděleny do skupin v tabulkách 8, 9, 10, celý vývoj tvorby fixního kapitálu za celé období je zobrazeno v tabulce 8, příloha B.

Tabulka 7: Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v krajích, stanovení kvartilů

Kvartily	Tvorba hrubého fixního kapitálu v krajích, na 1 obyvatele v Kč		
	1995	2008	2018
0	37 030	74 151	78 416
1	42 165	78 493	89 755
2	47 253	87 005	92 833
3	52 977	99 821	104 026
4	88 688	260 513	352 132

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 8: Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v krajích v roce 1995

Tvorba hrubého fixního kapitálu v krajích, na 1 obyvatele v Kč v roce 1995, rozdělení do skupin					
1. skupina		2. skupina		3. skupina	
kraj	Kč	kraj	Kč	kraj	Kč
Kraj Vysočina	37 945	Karlovarský kraj	46 242	Ústecký kraj	51 046
Zlínský kraj	40 460	Moravskoslezský kraj	48 264	Středočeský kraj	53 621
Liberecký kraj	41 918	Jihomoravský kraj	48 681	Plzeňský kraj	53 762
Královéhradecký kraj	42 906			Hlavní město Praha	72 274
Pardubický kraj	44 728				

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Krajní hodnoty: Olomoucký kraj **37 030 Kč (70,9%)**

Jihočeský kraj **88 688 Kč (169,9%)**

Tabulka 9: Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v krajích v roce 2008

Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v krajích v roce 2008, rozdělení do skupin					
1. skupina		2. skupina		3. skupina	
kraj	Kč	kraj	Kč	kraj	Kč
Karlovarský kraj	74 573	Olomoucký kraj	82 903	Plzeňský kraj	93 257
Kraj Vysočina	75 994	Ústecký kraj	85 329	Moravskoslezský kraj	102 009
Zlínský kraj	77 416	Pardubický kraj	88 680	Středočeský kraj	109 805
Liberecký kraj	81 725	Jihočeský kraj	92 358	Jihomoravský kraj	119 148

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Krajní hodnoty: Královéhradecký kraj **74 151 Kč (65,4%)**

Hlavní město Praha **260 513 Kč (229,8%)**

Tabulka 10: Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v krajích v roce 2018

Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v krajích v roce 2018, rozdělení do skupin					
1. skupina		2. skupina		3. skupina	
kraj	Kč	kraj	Kč	kraj	Kč
Královéhradecký kraj	82 517	Ústecký kraj	91 306	Olomoucký kraj	94 975
Moravskoslezský kraj	83 064	Jihočeský kraj	92 520	Liberecký kraj	97 315
Zlínský kraj	89 347	Pardubický kraj	93 145	Plzeňský kraj	106 263
Kraj Vysočina	90 977			Jihomoravský kraj	112 788
				Středočeský kraj	159 203

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Krajní hodnoty: Karlovarský kraj **78 416 Kč (58,6%)**

Hlavní město Praha **352 132 Kč (263%)**

Nejvyšší posun mezi kraji ve skupinách zaznamenal Olomoucký kraj, zobrazeno v rozdílech pořadí mezi lety 1995 a 2018 v posledním sloupci tabulky 11 (kladná hodnota znamená pozitivní posun, tedy zlepšení kraje, záporná negativní posun). V roce 1995 byl Olomoucký kraj na nejnižší úrovni mimo skupiny, již v roce 2008 se pohyboval mezi kraji ve druhé skupině, tedy okolo mediánu a v roce 2018 byl již v nejvyšší skupině (viz tabulka 11).

Tabulka 11: Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele v krajích dle pořadí

Tvorba hrubého fixního kapitálu v regionech soudržnosti a krajích, na 1 obyvatele v Kč							
KRAJ	1 995		2 008		2 018		rozdíl v pořadí
	THFK na obyvatele v Kč	pořadí	THFK na obyvatele v Kč	pořadí	THFK na obyvatele v Kč	pořadí	
Hlavní město Praha	72 274	2	260 513	1	352 132	1	1
Středočeský kraj	53 621	4	109 805	3	159 203	2	2
Jihočeský kraj	88 688	1	92 358	6	92 520	8	-7
Plzeňský kraj	53 762	3	93 257	5	106 263	4	-1
Karlovarský kraj	46 242	8	74 573	13	78 416	14	-6
Ústecký kraj	51 046	5	85 329	8	91 306	9	-4
Liberecký kraj	41 918	11	81 725	10	97 315	5	6
Královéhradecký kraj	42 906	10	74 151	14	82 517	13	-3
Pardubický kraj	44 728	9	88 680	7	93 145	7	2
Kraj Vysočina	37 945	13	75 994	12	90 977	10	3
Jihomoravský kraj	48 681	6	119 148	2	112 788	3	3
Olomoucký kraj	37 030	14	82 903	9	94 975	6	8
Zlínský kraj	40 460	12	77 416	11	89 347	11	1
Moravskoslezský kraj	48 264	7	102 009	4	83 064	12	-5

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Porovnání tvorby hrubého fixního kapitálu České republiky v jednotlivých krajích za rok 2018 v procentech je přehledně zobrazeno na obrázku 8, (tabulka 9, příloha B).

Obrázek 8: Tvorba hrubého fixního kapitálu v krajích ČR, v procentech, rok 2018

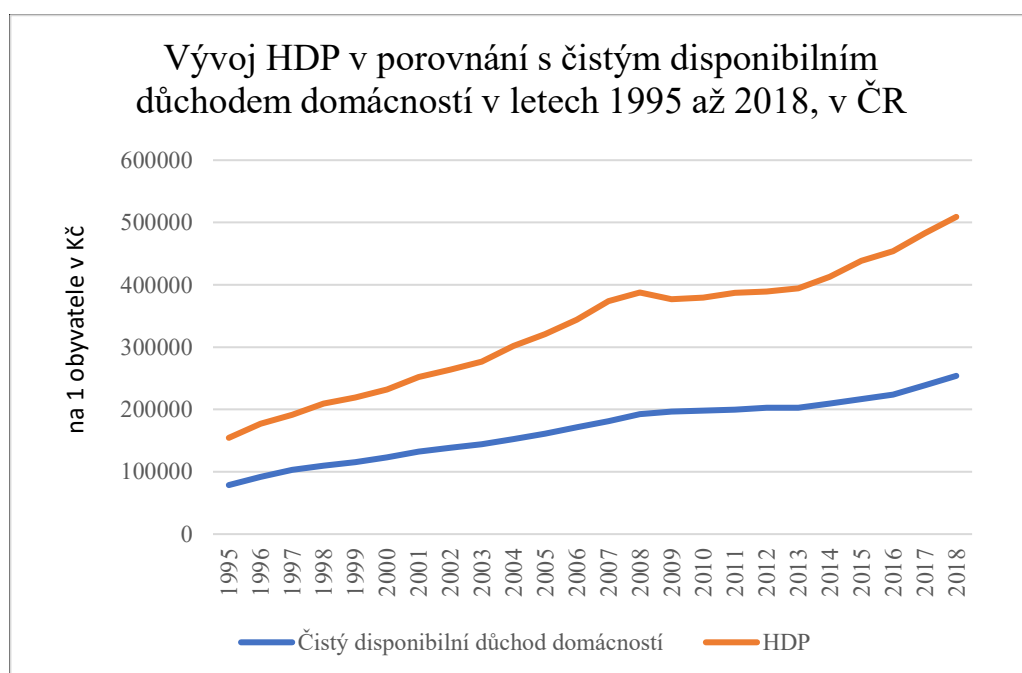
Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Rozdělení a hodnocení tvorby hrubého fixního kapitálu a jeho roční nebo dlouhodobé sledování poskytuje pouze souhrnný pohled. Podrobnější vysvětlení vlivu na tvorbu hrubého fixního kapitálu a na ekonomickou výkonnost regionů by nejlépe poskytlo rozčlenění vnitřní struktury,

jeho směřování do ekonomických odvětví, věcné složení, např. investic do nových výrobních technologií, infrastruktury atd.

Čistý disponibilní důchod domácností charakterizuje životní úroveň obyvatelstva jednotlivých regionů a jeho výše je závislá na mnoha faktorech, především však na objemu vytvořeného HDP a na způsobu jeho rozdělování.

Dynamika čistého disponibilního důchodu na obyvatele v Kč v České republice byla v letech 1995 až 2018 pomalejší než dynamika HDP na obyvatele v Kč (viz obrázek 9, tabulka 7 a 10, příloha B).

Obrázek 9: HDP v porovnání s vývojem čistého disponibilního důchodu v ČR

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Disponibilní důchod na obyvatele ČR v letech 1995–2018 vzrostl v průměru 3,2krát, kdežto HDP na obyvatele v běžných cenách 3,4krát. V jednotlivých krajích je vývoj disponibilního důchodu rozdílný, můžeme to porovnat i vývojem variačního rozpětí a směrodatné odchylky, které se zvýšily cca 5krát a variační koeficient stoupl o 5 procentních bodů. Největší růst je zaznamenán mezi roky 1995 až 2003, poté již úroveň variačního koeficientu zůstává mezi 11 až 13 procentního bodu. Variační rozpětí se však od roku 2008 do roku 2018 zvedlo o 65 %. Vše viz tabulka 12 (vývoj v absolutní výši, tabulka 10, příloha B).

Tabulka 12: Variabilita Čistého disponibilního důchodu v ČR v letech 1995, 2008, 2018

Ukazatel	1995	2008	2018
Průměr v Kč	77 418	187 478	246 126
Rozptyl	37 991 208	460 761 988	1 065 569 003
Směrodatná odchylka v Kč	6 164	21 465	32 643
Variační rozpětí v Kč	27 602	90 281	136 999
Variační koeficient (%)	8,0	11,4	13,3

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Pro posouzení regionálních rozdílů na úrovni čistého disponibilního důchodu na obyvatele regionu bylo provedeno rozdělení do jednotlivých kvartilů. Rozdělení v tabulce 13 potvrzuje rozlišnost disponibilního důchodu v Kč mezi sledovanými obdobími.

Tabulka 13: Čistý disponibilní důchod domácností v krajích na 1 obyvatele v Kč

Kvartily	Čistý disponibilní důchod domácností v krajích na 1 obyvatele v Kč		
	1995	2008	2018
0	68 840	167 595	218 647
1	74 022	176 822	230 722
2	76 462	181 261	238 463
3	78 855	188 015	244 320
4	96 442	257 876	355 646

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Nejvyšší rozdíl mezi je zaznamenán mezi třetím a čtvrtým kvartilem. V roce 1995 byl 4. kvartil vyšší o 22 % a roce 2018 o více než 45 %, což znamená velkou vzdálenost hodnoty čistého disponibilního důchodu na obyvatele v Hlavním městě Praha, oproti ostatním krajům ČR. Rozdělení do kvartilů usnadnilo uspořádání do skupin podle velikosti čistého disponibilního důchodu domácností v krajích na obyvatele v Kč podle hodnoty příslušného kvartilu. V každé skupině oscilují nejbližší nižší hodnoty do vyšší skupiny daného kvartilu. Krajní hodnoty jsou uvedeny mimo tabulku 14, 15 a 16.

Tabulka 14: Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele v krajích, 1995

Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele v krajích – dělení v roce 1995					
1. skupina		2. skupina		3. skupina	
kraj	tis. Kč	kraj	tis. Kč	kraj	tis. Kč
Zlínský kraj	72,2	Jihomoravský kraj	76,1	Ústecký kraj	78,6
Pardubický kraj	72,5	Karlovarský kraj	76,8	Jihočeský kraj	78,9
Olomoucký kraj	73,5	Královéhradecký kraj	77,9	Plzeňský kraj	79,2
Moravskoslezský kraj	75,6			Středočeský kraj	81,2
Liberecký kraj	76,1				

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Krajní hodnoty: Kraj Vysočina **68,8** tis. Kč

Hlavní město Praha **96,4** tis. Kč

Tabulka 15: Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele v krajích, 2008

Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele v krajích – dělení v roce 2008					
1. skupina		2. skupina		3. skupina	
kraj	tis. Kč	kraj	tis. Kč	kraj	tis. Kč
Ústecký kraj	169,7	Zlínský kraj	180,7	Jihomoravský kraj	186,5
Liberecký kraj	176,6	Kraj Vysočina	181,9	Jihočeský kraj	188,5
Moravskoslezský kraj	176,7	Královéhradecký kraj	185,7	Plzeňský kraj	192,7
Olomoucký kraj	177,3			Středočeský kraj	203,8
Pardubický kraj	179,3				

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Krajní hodnoty: Karlovarský kraj **167,5** tis. Kč

Hlavní město Praha **257,8** tis. Kč

Tabulka 16: Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele v krajích, 2018

Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele v krajích – dělení v roce 2018					
1. skupina		2. skupina		3. skupina	
kraj	tis. Kč	kraj	tis. Kč	kraj	tis. Kč
Olomoucký kraj	225,8	Jihočeský kraj	237,4	Jihomoravský kraj	243,8
Moravskoslezský kraj	226,6	Pardubický kraj	239,6	Plzeňský kraj	244,5
Karlovarský kraj	230,4	Královéhradecký kraj	243,5	Kraj Vysočina	246,2
Liberecký kraj	231,8			Středočeský kraj	270,2
Zlínský kraj	231,8				

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Krajní hodnoty: Ústecký kraj **218,6** tis. Kč

Hlavní město Praha **355,6** tis. Kč

Dle porovnání po rozdělení do skupin je patrné, že ke stabilně nejvyšším hodnotám čistého disponibilního důchodu na obyvatele patří mimo Hlavního města Praha i Plzeňský kraj a Středočeský kraj. V některých letech i Jihomoravský kraj a Jihočeský kraj.

V tabulce 17 je zřejmé, že mezi podprůměrné kraje stabilně patří Olomoucký a Moravskoslezský kraj. Ve sledovaných letech byly tyto kraje v první skupině krajů.

Tabulka 17: Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele, pořadí v krajích ČR

Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele					
1995		2008		2018	
1	Hlavní město Praha	1	Hlavní město Praha	1	Hlavní město Praha
2	Středočeský kraj	2	Středočeský kraj	2	Středočeský kraj
3	Plzeňský kraj	3	Plzeňský kraj	3	Kraj Vysočina
4	Jihočeský kraj	4	Jihočeský kraj	4	Plzeňský kraj
5	Ústecký kraj	5	Jihomoravský kraj	5	Jihomoravský kraj
6	Královéhradecký kraj	6	Královéhradecký kraj	6	Královéhradecký kraj
7	Karlovarský kraj	7	Kraj Vysočina	7	Pardubický kraj
8	Jihomoravský kraj	8	Zlínský kraj	8	Jihočeský kraj
9	Liberecký kraj	9	Pardubický kraj	9	Zlínský kraj
10	Moravskoslezský kraj	10	Olomoucký kraj	10	Liberecký kraj
11	Olomoucký kraj	11	Moravskoslezský kraj	11	Karlovarský kraj
12	Pardubický kraj	12	Liberecký kraj	12	Moravskoslezský kraj
13	Zlínský kraj	13	Ústecký kraj	13	Olomoucký kraj
14	Kraj Vysočina	14	Karlovarský kraj	14	Ústecký kraj

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Vysokou úroveň čistého disponibilního důchodu v krajích ovlivňuje především úroveň odměňování, na které působí odvětvová struktura regionální politiky. Jinou úroveň odměňování má například finanční zprostředkování a jinou úroveň mezd než odvětví zpracovatelského průmyslu. I ve zpracovatelském průmyslu jsou značné rozdíly v úrovni mezd mezi strojírenským a např. textilním průmyslem. Tyto odlišnosti v odvětvovém odměňování jsou v podstatě stejné pro všechny regiony a rozdíl záleží na regionu a převažujícím odvětví. Značný vliv regionálního odvětví má vliv i na výši HDP na obyvatele v Kč, a tedy i vliv na výši odměn a disponibilní důchod domácností v Kč. Porovnání pořadí v roce 2018 v tabulce 18.

Tabulka 18: Pořadí krajů, ČDDD a HDP, (obě hodnoty na 1 obyvatele v Kč, 2018)

Čistý disponibilní důchod domácnosti na 1 obyvatele v Kč		HDP na 1 obyvatele v Kč	
2018		2018	
1	Hlavní město Praha	1	Hlavní město Praha
2	Středočeský kraj	2	Jihomoravský kraj
3	Kraj Vysočina	3	Plzeňský kraj
4	Plzeňský kraj	4	Středočeský kraj
5	Jihomoravský kraj	5	Královéhradecký kraj
6	Královéhradecký kraj	6	Zlínský kraj
7	Pardubický kraj	7	Moravskoslezský kraj
8	Jihočeský kraj	8	Pardubický kraj
9	Zlínský kraj	9	Jihočeský kraj
10	Liberecký kraj	10	Kraj Vysočina
11	Karlovarský kraj	11	Olomoucký kraj
12	Moravskoslezský kraj	12	Liberecký kraj
13	Olomoucký kraj	13	Ústecký kraj
14	Ústecký kraj	14	Karlovarský kraj

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Na výši odměňování působí také umístění řídicích orgánů, managementu podniků a korporací. Tyto orgány se většinou koncentrují do určitých krajů, či měst (např. Prahy, nebo Brna) a tím se zvyšuje úroveň odměňování v příslušném kraji.

Na výši mezd a platů také působí úroveň dosaženého vzdělání zejména ekonomicky aktivního obyvatelstva. Lidé s vyšším, nebo s vysokoškolským vzděláním zpravidla dosahují vyšší odměny za vykonanou práci a lépe se přizpůsobují měnícím se požadavkům pracovního trhu.

Čistý disponibilní důchod v regionu zvyšuje také možnost vyjíždění za prací mimo region, např. do sousedního kraje. Obyvatel rezidenčního kraje svou mzdou přispívá k tvorbě HDP sousedního kraje a současně se také částečně podílí na odměňování v sousedním kraji. Vyjíždění za prací je podmíněno pracovními nabídkami v ostatních krajích a také dopravní obslužností daného kraje.

Dalším faktorem, který ovlivňuje disponibilní důchod domácnosti je míra nezaměstnanosti v kraji. Výše podpory v době nezaměstnanosti se zpravidla hodně liší od odměny za práci. Vývoj nezaměstnanosti v procentech ve vybraných letech se v jednotlivých krajích lišil, viz tabulka 20, 21 a 22, krajní hodnoty jsou uvedeny pod tabulkou příslušného roku. Pořadí krajů obecné míry nezaměstnanosti v tabulce 23 (vývoj v letech v příloze B, tabulka 12). V tabulce 19 je zobrazeno kvartilové rozdělení do skupin.

Tabulka 19: Obecná míra nezaměstnanosti v krajích – roční průměr v %, 1995-2018

Kvartily	Obecná míra nezaměstnanosti v krajích – roční průměr v %		
	1995	2008	2018
4	7,06	7,95	3,68
3	4,06	5,58	2,60
2	3,77	3,89	1,92
1	3,29	3,35	1,71
0	2,47	1,90	1,27

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 20: Obecná míra nezaměstnanosti v krajích – roční průměr v %, 1995

Obecná míra nezaměstnanosti v krajích – roční průměr v %, 1995					
1. skupina		2. skupina		3. skupina	
kraj	%	kraj	%	kraj	%
Moravskoslezský kraj	5,80	Liberecký kraj	3,94	Kraj Vysočina	3,66
Olomoucký kraj	4,65	Středočeský kraj	3,85	Jihomoravský kraj	3,35
Zlínský kraj	4,07	Pardubický kraj	3,70	Plzeňský kraj	3,27
Karlovarský kraj	4,03			Královéhradecký kraj	3,12
				Hlavní město Praha	2,53

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Krajní hodnoty: Ústecký kraj 7,06 %
 Jihočeský kraj 2,47 %

Tabulka 21: Obecná míra nezaměstnanosti v krajích – roční průměr v %, 2008

Obecná míra nezaměstnanosti v krajích – roční průměr v %, 2008					
1. skupina		2. skupina		3. skupina	
kraj	%	kraj	%	kraj	%
Karlovarský kraj	7,60	Jihomoravský kraj	4,40	Pardubický kraj	3,62
Moravskoslezský kraj	7,39	Královéhradecký kraj	3,95	Plzeňský kraj	3,60
Olomoucký kraj	5,89	Zlínský kraj	3,83	Kraj Vysočina	3,27
Liberecký kraj	4,65			Jihočeský kraj	2,63
				Středočeský kraj	2,60

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Krajní hodnoty: Ústecký kraj 7,95 %
 Hlavní město Praha 1,90 %

Tabulka 22: Obecná míra nezaměstnanosti v krajích – roční průměr v %, 2018

Obecná míra nezaměstnanosti v krajích – roční průměr v %, 2018					
1. skupina		2. skupina		3. skupina	
kraj	%	kraj	%	kraj	%
Ústecký kraj	3,63	Královéhradecký kraj	2,30	Zlínský kraj	1,77
Karlovarský kraj	2,89	Středočeský kraj	1,97	Pardubický kraj	1,72
Jihomoravský kraj	2,61	Liberecký kraj	1,88	Kraj Vysočina	1,71
Olomoucký kraj	2,57			Plzeňský kraj	1,53
				Jihočeský kraj	1,42

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Krajní hodnoty: Moravskoslezský kraj 3,68 %
 Hlavní město Praha 1,27 %

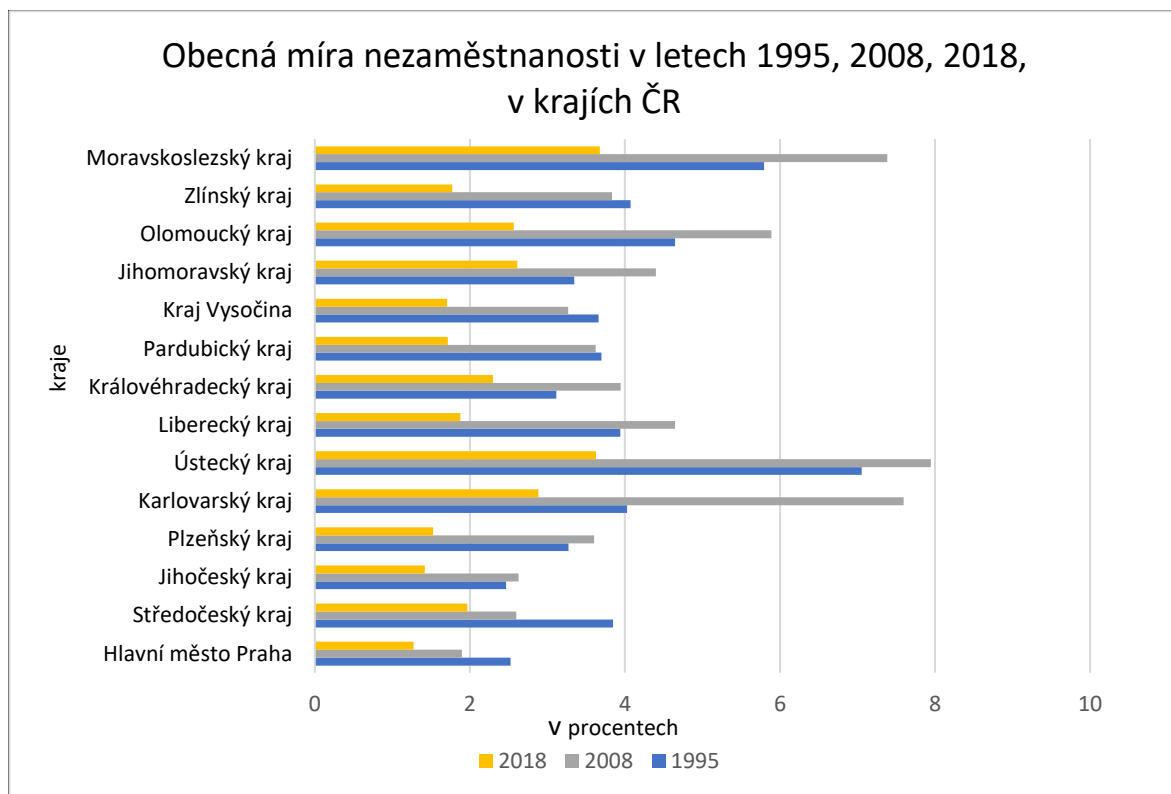
Tabulka 23: Obecná míra nezaměstnanosti v krajích, pořadí

Obecná míra nezaměstnanosti v krajích, pořadí					
1995		2008		2018	
1	Jihočeský kraj	1	Hlavní město Praha	1	Hlavní město Praha
2	Hlavní město Praha	2	Středočeský kraj	2	Jihočeský kraj
3	Královéhradecký kraj	3	Jihočeský kraj	3	Plzeňský kraj
4	Plzeňský kraj	4	Kraj Vysočina	4	Kraj Vysočina
5	Jihomoravský kraj	5	Plzeňský kraj	5	Pardubický kraj
6	Kraj Vysočina	6	Pardubický kraj	6	Zlínský kraj
7	Pardubický kraj	7	Zlínský kraj	7	Liberecký kraj
8	Středočeský kraj	8	Královéhradecký kraj	8	Středočeský kraj
9	Liberecký kraj	9	Jihomoravský kraj	9	Královéhradecký kraj
10	Karlovarský kraj	10	Liberecký kraj	10	Olomoucký kraj
11	Zlínský kraj	11	Olomoucký kraj	11	Jihomoravský kraj
12	Olomoucký kraj	12	Moravskoslezský kraj	12	Karlovarský kraj
13	Moravskoslezský kraj	13	Karlovarský kraj	13	Ústecký kraj
14	Ústecký kraj	14	Ústecký kraj	14	Moravskoslezský kraj

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Ústecký kraj patří spolu s Moravskoslezským a Karlovarským krajem k dlouhodobě postiženým krajem s nejvyšší nezaměstnaností. V minulosti se hospodářství těchto krajů jednostranně soustředilo na těžký průmysl, především na těžbu uhlí.

Kraje s dlouhodobě nejvyšším čistým disponibilním důchodem mají i nejnižší míru nezaměstnanosti a naopak. Obecná míra nezaměstnanosti ve vybraných letech na obrázku 10.

Obrázek 10: Obecná míra nezaměstnanosti v krajích ČR v letech 1995, 2008, 2018

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Výše čistého disponibilního důchodu v jednotlivých krajích výsledkem mnoha ovlivňujících faktorů. Takový soubor faktorů je zpravidla pro každý kraj jiný. Mezi ostatní vlivy patří například úroveň životního prostředí a s tím spojená míra nemocnosti zaměstnaného obyvatelstva, nebo také případné regionální rozdíly ve výši zdanění a poplatků.

Kraje s nejvyšším čistým disponibilním důchodem domácností

Hlavní město Praha má jednoznačně nejvyšší čistý disponibilní důchod na obyvatele ČR, ten je dosažen souběhem mnoha pozitivních okolností. Na vysoké ekonomické výkonnosti, tedy i na tvorbě HDP se podílejí i občané dojíždějící za prací z jiných krajů republiky a rozvinutá infrastruktura. V Praze sídlí top managementy a vrcholové orgány podniků a korporací a také

centrální orgány státu. Míra nezaměstnanosti je v Praze nejnižší v republice a najdeme zde i nejvyšší podíl zaměstnaných vysokoškoláků. V odvětvové struktuře je nejvíce zaměstnaných ve velkoobchodě, maloobchodě, profesní, vědecké a technické činnosti. Hlavní město Praha je tvořeno hranicemi města a nezahrnuje žádnou spádovou oblast.

Druhý nejvyšší podíl čistého disponibilního důchodu dosahuje v roce 2018 **Středočeský kraj**. Je to zejména ovlivněno dosahem Hlavního města a s tím spojená vyjíždka obyvatel kraje za prací, občané se tak podílejí na užití vytvořeného HDP v Praze a podstatnou část svých odměn za vykonanou práci převádějí do Středočeského kraje. Kraj patří mezi kraje s nejvyšší hodnotou HDP na obyvatele. Zaměstnanost v odvětví je nejvíce ve zpracovatelském průmyslu, velkoobchodě, maloobchodě a službách, (tabulka 15 v příloze B).

Kraje s nejnižším čistým disponibilním důchodem domácností

Nejnižší míru čistého disponibilního důchodu domácností dosáhl v roce 2018 **Ústecký kraj**. Tato skutečnost odpovídá i ukazateli HDP na 1 obyvatele, kdy se region pohybuje v posledních letech rovněž na posledních pozicích mezi kraji. Struktura zaměstnanosti je převážně průmyslového charakteru. V oblasti těžby a dobývání nejvyšší v ČR, a to i na navzdory razantnímu útlumu těžby uhlí. Zásadním faktorem ovlivňující čistý disponibilní důchod domácností v kraji se považuje také vysoká míra nezaměstnanosti a nízká úroveň vzdělání.

Olomoucký kraj dosáhl v roce 2018 druhou nejnižší úroveň čistého disponibilního důchodu na obyvatele, což činí pouze 88,9 % oproti republikovému průměru, také podílem na tvorbě HDP na 1 obyvatele se kraj řadí na posledních místech. Obecná míra nezaměstnanosti řadí kraj do první nejslabší skupiny. Zaměstnanost v odvětví je nejvíce ve zpracovatelském průmyslu.

4.1 Hodnocení krajských rozdílů dle ekonomického hlediska

Pro hodnocení krajských disparit byly vybrány procentuální hodnoty ekonomických ukazatelů, které jsou porovnány s celostátním průměrem hodnoty České republiky v procentech. Porovnávají budou čtyři ukazatelé. Ukazatel HDP na obyvatele, který nejvíce charakterizuje ekonomický růst a je i mezinárodním ukazatelem pro porovnání jednotlivých území. Užití produktu bude zobrazeno v ukazatelích tvorba hrubého fixního kapitálu na obyvatele a čistý disponibilní důchod na obyvatele. Tvorba hrubého fixního kapitálu informuje o míře investic a disponibilní důchod domácností charakterizuje míru bohatství vyjádřenou výší důchodů v daném kraji jako jedna z důležitých složek úrovně života obyvatel v daném kraji. Ukazatele také doplní ukazatel obecné míry nezaměstnanosti, který zobrazí situaci na trhu práce. Všechny

vybrané ukazatele budou v následující analýze pojímány tak, že mají stejnou významnost, a proto i stejnou váhu pro výpočet celkového pořadí. Pro posouzení byly vybrány z časového hlediska řady, a to rok 1995 (počátek časové řady a také první ukazatel dostupných dat) rok 2008 (zhruba střed řady) a rok 2018 (konec časové řady a také rok, který je momentálně k dispozici dostupný u všech porovnávaných ukazatelů v diplomové práci).

Pro účely hodnocení byly vybrány tyto ekonomické ukazatele:

1. Hrubý domácí produkt v krajích (HDP na obyvatele),
2. Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele v krajích (ČDDD),
3. Tvorba hrubého fixního kapitálu na jednoho obyvatele v krajích (THFK),
4. Obecná míra nezaměstnanosti v krajích.

Pořadí krajů ve vybraných letech je zobrazeno v tabulkách 24, 25 a 26. Souhrnně v tabulce 27.

Tabulka 24: Pořadí kraje ČR v r. 1995, zvolené ukazatele k průměru ČR v %

Kraj	1995									
	HDP na obyvatele v %	pořadí	ČDDD na obyvatele v %	pořadí	THFK na obyvatele v %	pořadí	Obecná míra nezaměstnanosti v %	pořadí	součet	celkové pořadí
Hlavní město Praha	170,1	1	122,6	1	138,4	2	2,53	2	6	1
Středočeský kraj	91,9	8,5	103,2	2	102,7	4	3,85	8	22,5	4
Jihočeský kraj	95,8	3,5	100,3	4	169,9	1	2,47	1	9,5	2
Plzeňský kraj	96,6	2	100,7	3	103,0	3	3,27	4	12	3
Karlovarský kraj	95,3	5	97,6	7	88,6	8	4,03	10	30	8
Ústecký kraj	95,8	3,5	99,9	5	97,8	5	7,06	14	27,5	6,5
Liberecký kraj	92,8	7	96,7	8,5	80,3	11	3,94	9	35,5	9
Královéhradecký kraj	91,9	8,5	99,0	6	82,2	10	3,12	3	27,5	6,5
Pardubický kraj	88,5	10	92,1	12	85,7	9	3,70	7	38	10
Kraj Vysočina	83,2	14	87,5	14	72,7	13	3,66	6	47	12
Jihomoravský kraj	93,2	6	96,7	8,5	93,2	6	3,35	5	25,5	5
Olomoucký kraj	83,9	13	93,4	11	70,9	14	4,65	12	50	14
Zlínský kraj	84,2	12	91,7	13	77,5	12	4,07	11	48	13
Moravskoslezský kraj	87,1	11	96,1	10	92,4	7	5,80	13	41	11

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 25: Pořadí kraje ČR v r. 2008, zvolené ukazatele k průměru ČR v %

2008										
Kraj	HDP na obyvatele v %	pořadí	ČDDD na obyvatele v %	pořadí	THFK na obyvatele v %	pořadí	Obecná míra nezaměstnanosti v %	pořadí	součet	celkové pořadí
Hlavní město Praha	224,5	1	134,1	1	229,8	1	1,90	1	4	1
Středočeský kraj	94,2	3	106,0	2	96,9	3	2,60	2	10	2
Jihočeský kraj	82,3	7	98,0	4	81,5	6	2,63	3	20	5
Plzeňský kraj	86,4	4	100,2	3	82,3	5	3,60	5	17	3
Karlovarský kraj	70,0	14	87,1	14	65,8	13	7,60	13	54	14
Ústecký kraj	77,1	11	88,2	13	75,3	8	7,95	14	46	13
Liberecký kraj	75,4	12	91,8	12	72,1	10	4,65	10	44	12
Královéhradecký kraj	82,6	6	96,5	6	65,4	14	3,95	8	34	9
Pardubický kraj	79,9	9	93,2	9	78,2	7	3,62	6	31	6,5
Kraj Vysočina	78,7	10	94,6	7	67,0	12	3,27	4	33	8
Jihomoravský kraj	94,4	2	96,9	5	105,1	2	4,40	9	18	4
Olomoucký kraj	72,2	13	92,2	10	73,1	9	5,89	11	43	11
Zlínský kraj	83,6	5	93,9	8	68,3	11	3,83	7	31	6,5
Moravskoslezský kraj	81,9	8	91,9	11	90,0	4	7,39	12	35	10

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 26: Pořadí kraje ČR v r. 2018, zvolené ukazatele v k průměru ČR v %

2018										
Kraj	HDP na obyvatele v %	pořadí	ČDDD na obyvatele v %	pořadí	THFK na obyvatele v %	pořadí	Obecná míra nezaměstnanosti v %	pořadí	součet	celkové pořadí
Hlavní město Praha	223,3	1	140,1	1	263,0	1	1,27	1	4	1
Středočeský kraj	88,5	4	106,4	2	118,9	2	1,97	8	16	3
Jihočeský kraj	80,1	9	93,5	8	69,1	8	1,42	2	27	6
Plzeňský kraj	90,2	3	96,3	4	79,4	4	1,53	3	14	2
Karlovarský kraj	63,7	14	90,7	11	58,6	14	2,89	12	51	14
Ústecký kraj	69,8	13	86,1	14	68,2	9	3,63	13	49	13
Liberecký kraj	76,1	12	91,3	9,5	72,7	5	1,88	7	33,5	10
Královéhradecký kraj	88,0	5	95,9	6	61,6	13	2,30	9	33	9
Pardubický kraj	80,2	8	94,3	7	69,6	7	1,72	5	27	6
Kraj Vysočina	79,3	10	97,0	3	67,9	10	1,71	4	27	6
Jihomoravský kraj	94,4	2	96,0	5	84,2	3	2,61	11	21	4
Olomoucký kraj	77,1	11	88,9	13	70,9	6	2,57	10	40	11
Zlínský kraj	83,5	6	91,3	9,5	66,7	11	1,77	6	32,5	8
Moravskoslezský kraj	81,6	7	89,2	12	62,0	12	3,68	14	45	12

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 27: Celkové pořadí krajů ČR, ukazatele HDP, ČDDD, THFK, nezaměstnanost

1995		2008		2018	
Hlavní město Praha	1	Hlavní město Praha	1	Hlavní město Praha	1
Jihočeský kraj	2	Středočeský kraj	2	Plzeňský kraj	2
Plzeňský kraj	3	Plzeňský kraj	3	Středočeský kraj	3
Středočeský kraj	4	Jihomoravský kraj	4	Jihomoravský kraj	4
Jihomoravský kraj	5	Jihočeský kraj	5	Jihočeský kraj	6
Ústecký kraj	6,5	Pardubický kraj	6,5	Pardubický kraj	6
Královéhradecký kraj	6,5	Zlínský kraj	6,5	Kraj Vysočina	6
Karlovarský kraj	8	Kraj Vysočina	8	Zlínský kraj	8
Liberecký kraj	9	Královéhradecký kraj	9	Královéhradecký kraj	9
Pardubický kraj	10	Moravskoslezský kraj	10	Liberecký kraj	10
Moravskoslezský kraj	11	Olomoucký kraj	11	Olomoucký kraj	11
Kraj Vysočina	12	Liberecký kraj	12	Moravskoslezský kraj	12
Zlínský kraj	13	Ústecký kraj	13	Ústecký kraj	13
Olomoucký kraj	14	Karlovarský kraj	14	Karlovarský kraj	14

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

V následující tabulce 28 je zobrazen v rozdílu v pořadí krajů mezi lety 1995 a 2018, kladná hodnota znamená pozitivní posun, tedy zlepšení kraje, záporná hodnota znamená negativní posun, zhoršení kraje v komparovaných ukazatelích. Nejvyšší kladnou hodnotu získalo Hlavní město Praha, které si drží nejvyšší pozici v celém sledovaném období a nejnižší zápornou hodnotu získal Ústecký kraj, který se posunul o 6,5 pořadí níže oproti roku 1995.

Tabulka 28: Rozdíl v pořadí krajů ČR 1995 a 2018

Kraj	rozdíl v pořadí krajů
Hlavní město Praha	0
Středočeský kraj	1
Jihočeský kraj	-4
Plzeňský kraj	1
Karlovarský kraj	-6
Ústecký kraj	-6,5
Liberecký kraj	-1
Královéhradecký kraj	-2,5
Pardubický kraj	4
Kraj Vysočina	6
Jihomoravský kraj	1
Olomoucký kraj	3
Zlínský kraj	5
Moravskoslezský kraj	-1

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Z tabulky 27 vyplývá **pořadí krajů ve vybraných letech**. První místo v celkovém pořadí ve všech letech obsadilo Hlavní město Praha, je oproti ostatním krajům ve velké výhodě, jeho hranice jsou dány hranicemi města, neobsahuje žádné spádové území. Zcela bezkonkurenčně zaujímá pozici kraje, který zhruba dvojnásobně překračuje celostátní průměr ve všech sledovaných ukazatelích. To je charakteristické pro všechny velké metropole i v rámci Evropy a tento fakt láká do hlavního města nejen české, ale i zahraniční investory. Velké procento všech zaměstnanců Prahy pracuje ve službách, maloobchodu a velkoobchodu a také ve veřejném sektoru. Prahu využívají všichni občané ČR jako zdroj v oblasti kultury a umění.

Vysokých hodnot také stabilně dosahuje Středočeský, Plzeňský a Jihočeský kraj. Středočeský kraj, který patřil ještě v roce 1995 mezi průměrné kraje v jednotlivých ukazatelích, od roku 2000 překračuje průměrné hodnoty a dosahuje velmi dobrých výsledků. U hodnot čistého disponibilního důchodu a tvorby hrubého fixního kapitálu se Středočeský kraj umístil v roce 2018 na druhém místě.

Na posledním místě se v letech 2008 a 2018 umístil Karlovarský kraj, kterému patří poslední místo dlouhodobě řadu let, jeho podprůměrná hodnota je sledována u všech sledovaných ukazatelů, nízkou tvorbu hrubého domácího produktu a tvorby hrubého fixního kapitálu na obyvatele, kterou doprovází i jedna z nejvyšších hodnot nezaměstnanosti v rámci České republiky. V roce 2018 ve srovnání s celorepublikovým průměrem v plnění HDP na obyvatele pouze na necelých 64 %. V případě, že porovnáme HDP Prahy a Karlovarského Kraje, dosáhneme hodnoty lehce přes 28 %.

4.2 Ochrana životního prostředí v krajských rozdílech

Životní prostředí v krajích České republiky je z dlouhodobého hlediska ovlivňováno výkonem ekonomiky, ale také výkyvy a extremitou v teplotních a srážkových poměrech. Díky cíleným opatřením se daří zátěž na životní prostředí stabilizovat, i když výkon ekonomiky má v posledních sledovaných letech rostoucí vývoj. Kombinace vysokých teplot a nízkých srážek vede v posledních letech k rozvoji hydrologického a půdního sucha ve všech krajích ČR, které se zásadně odráží na stavu povrchových vod a zásadně ovlivnilo sektor lesnictví. Dlouhodobě klesají i emise znečišťujících látek do ovzduší, na kterých se především podílí v městských aglomeracích silniční doprava a v menších obcích je převažujícím faktorem znečištění ovzduší lokální vytápění domácností.

Stav životního prostředí je v krajích ovlivňován způsobem hospodaření s krajinou. Dlouhodobě se rozloha zemědělské půdy zmenšuje a dochází k její přeměně na zastavěnou plochu, i když v některých krajích se rozšiřování ostatních ploch zastavil, díky úbytku dobývacích ploch.

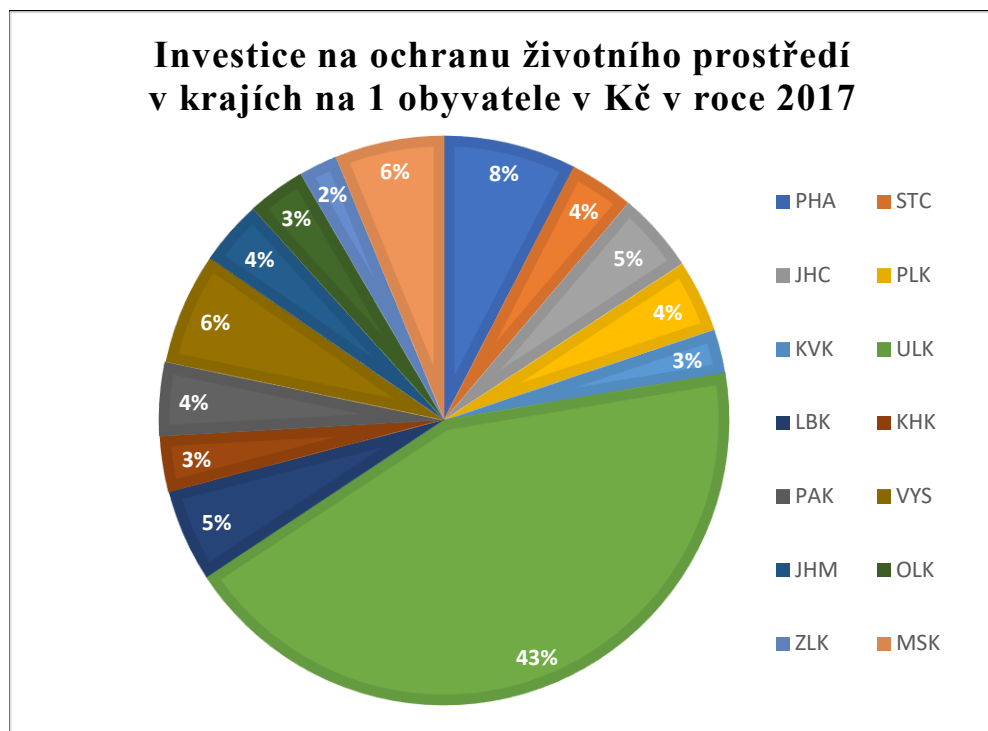
Na předcházení negativních vlivů na ochranu životního prostředí jsou uvolňovány nemalé finanční prostředky. Výdaje zahrnují neinvestiční náklady, které se vztahují na aktivity ochrany životního prostředí, technologické procesy, zařízení, nebo jeho části, které mají hlavní účel v zachycení, odstranění, monitorování, kontrole, snižování, prevenci, nebo odstranění znečišťujících látek a znečištění anebo jakékoliv poškození, ke kterému dochází při činnosti podniků. Dále pak obsahují výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného majetku na ochranu životního prostředí. Financování životního prostředí je rozděleno do podnikového a vládního sektoru. Mezi veřejné zdroje výdajů řadíme granty a poskytované dotace z národních a mezinárodních veřejných zdrojů, zejména ze státního rozpočtu, státních fondů, územních rozpočtů a s nimi svázaných prostředků z mezinárodních zdrojů.

V následující tabulce 29 jsou uvedeny investice na 1 obyvatele ve vybraných letech i s pořadím krajů v ČR. Investice převážně souvisí s využitím území v minulosti. Nejvyšší investice za celé sledované období byly v roce 2017 (viz obrázek 11) v Ústeckém kraji. Tento kraj dlouhodobě vyžaduje nejvyšší investice do životního prostředí (přehled v letech tabulka 13, příloha B).

Tabulka 29: Investice na ochranu životního prostředí na 1 obyvatele v Kč v krajích ČR

Investice na ochranu životního prostředí na 1 obyvatele v krajích, v Kč										
	2000	pořadí	2008	pořadí	2017	pořadí	2018	pořadí	součet pořadí	celkové pořadí
Hlavní město Praha	2 276	5	1 396	12	3 298	2	4 498	2	21	4,5
Středočeský kraj	2 805	3	2 802	2	1 605	10	2 463	6	21	4,5
Jihočeský kraj	1 311	12	1 418	11	1 991	6	3 135	4	33	8,5
Plzeňský kraj	1 469	9	3 330	1	1 797	8	1 943	11	29	6,5
Karlovarský kraj	2 617	4	2 025	6	1 109	13	1 302	14	37	11
Ústecký kraj	3 842	1	1 845	8	18 999	1	5 579	1	11	1
Liberecký kraj	1 313	11	2 249	4	2 292	5	2 327	9	29	6,5
Královéhradecký kraj	1 146	13	2 395	3	1 378	12	2 383	7	35	10
Pardubický kraj	1 564	8	1 629	10	1 819	7	2 337	8	33	8,5
Kraj Vysočina	3 825	2	1 661	9	2 785	3	2 484	5	19	2
Jihomoravský kraj	1 132	14	2 090	5	1 612	9	1 515	13	41	12
Olomoucký kraj	1 850	7	1 102	14	1 452	11	1 899	12	44	13
Zlínský kraj	1 316	10	1 279	13	958	14	1 994	10	47	14
Moravskoslezský kraj	2 136	6	1 925	7	2 710	4	3 939	3	20	3

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Obrázek 11: Investice na ochranu životního prostředí v krajích na 1 obyvatele v Kč.

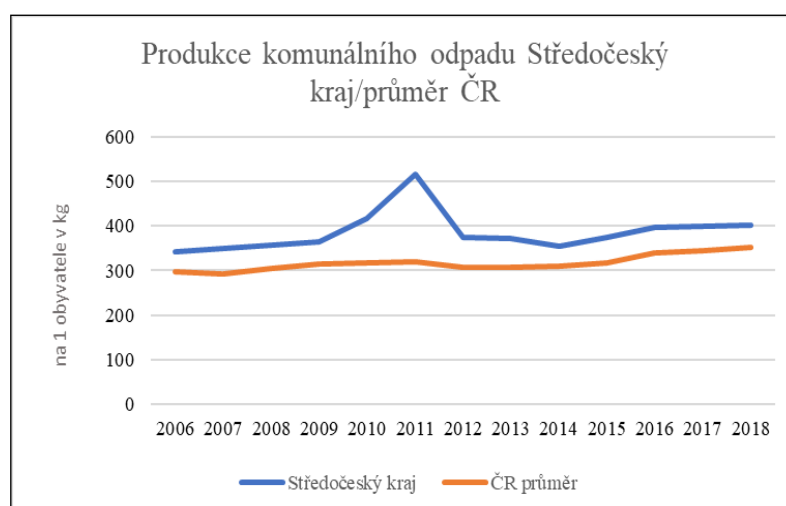
Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

I přes snahu snížení produkce a nakládání s odpady dochází k mírnému a dlouhodobému nárůstu produkce. Podíl následného materiálového využití produkovaného odpadu není v krajích České republiky stále uspokojivý a stále převažuje jeho skládkování. Produkce komunálního odpadu na jednoho obyvatele v ČR byla v roce 2018 o 7,2 kg vyšší než v roce předchozím, kdy činila 344 kg na obyvatele. Nejvyšší produkce odpadu v roce 2018 ve Středočeském kraji (402 kg) a nejnižší v kraji Libereckém (308 kg), což je rozdíl celých 94 kg. S různou intenzitou se produkce zvyšovala i v ostatních krajích, kdy **nejvyšší skok** v meziročním porovnání byl o necelých 25 kg v Libereckém kraji a **nejvyšší snížení** produkce zaznamenal Pardubický kraj, a to o 4,4 kg. V tabulce 30 je vývoj produkce odpadu ve vybraných letech a celý vývoj produkce odpadu od roku 2006 je umístěn v příloze B, tabulka 11. V roce 2011 došlo k nejvyššímu vyprodukovaní odpadu ve výši 516,5 kg za celé sledované období ve Středočeském kraji (viz obrázek 12). Nejnižší hodnotu zaznamenal kraj Plzeňský v roce 2013 a to 230,9 kg (celkový přehled v tabulce 13, příloha B).

Tabulka 30: Produkce komunálního odpadu v krajích na 1 obyvatele v kg ve vybraných letech

Produkce komunálního odpadu v krajích na 1 obyvatele v kg										
	2006	pořadí	2011	pořadí	2017	pořadí	2018	pořadí	součet pořadí	celkové pořadí
Hlavní město Praha	279,5	3	306,7	9	311,7	2	311,1	2	16,0	3
Středočeský kraj	343,2	14	516,5	14	399,4	14	402,4	14	56,0	14
Jihočeský kraj	289,4	8	310,0	10	370,2	12	392,3	13	43,0	11
Plzeňský kraj	305,7	12	240,1	1	324,5	6	337,4	7	26,0	6
Karlovarský kraj	302,4	10	310,7	11	328,2	7	328,3	4	32,0	9
Ústecký kraj	319,2	13	319,5	13	360,8	10	364,4	11	47,0	12
Liberecký kraj	277,1	1	287,1	5	283,5	1	308,1	1	8,0	1
Královéhradecký kraj	279,2	2	276,7	3	322,8	5	331,7	6	16,0	3
Pardubický kraj	291,3	9	272,7	2	347,9	8	343,5	8	27,0	7
Kraj Vysočina	304,9	11	311,0	12	378,9	13	387,4	12	48,0	13
Jihomoravský kraj	283,2	5	278,5	4	317,0	4	325,8	3	16,0	3
Olomoucký kraj	282,9	4	300,0	8	364,7	11	361,8	10	33,0	10
Zlínský kraj	288,2	7	291,2	6	315,3	3	331,3	5	21,0	5
Moravskoslezský kraj	287,4	6	292,7	7	349,6	9	360,1	9	31,0	8

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Obrázek 12: Vývoj produkce komunálního odpadu Středočeský kraj vůči průměru ČR

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

4.3 Krajské rozdíly ze sociálního hlediska

Sociální hledisko se týká především obyvatelstva, populačního vývoje, migrace obyvatel mezi kraji, vzdělanosti a zdraví obyvatel žijících v jednotlivých krajích.

Vývoj populace v jednotlivých krajích má mnoho společných znaků. V souladu mezi většinou krajů dochází ke změnám ve věkové struktuře obyvatelstva, tzn. stárnutí obyvatelstva, úmrtnost obyvatelstva se snižuje a zvyšuje se podíl populace nad 65 let, podíl nově narozených má v posledních letech zvyšující trend. Z demografických porovnání se vymykají pouze dva

nejlidnatější kraje, a to Hlavní město Praha a Středočeský kraj. V mezikrajském srovnání je nejvíce stejnorodý průměrný věk obyvatelstva (viz tabulka 31).

Tabulka 31: Průměrný věk obyvatelstva v krajích ČR

Průměrný věk obyvatelstva											
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
PHA	41,6	41,6	41,6	41,9	41,9	42,0	42,0	42,0	42,0	41,9	41,9
STC	40,0	40,0	40,1	40,3	40,4	40,6	40,7	40,8	41,0	41,1	41,2
JHC	40,5	40,7	40,9	41,2	41,4	41,6	41,9	42,1	42,3	42,5	42,7
PLK	40,8	41,0	41,2	41,5	41,7	41,9	42,1	42,3	42,5	42,6	42,7
KVK	39,8	40,1	40,4	40,9	41,2	41,5	41,8	42,1	42,4	42,7	42,9
ULK	39,6	39,8	40,0	40,4	40,6	40,9	41,2	41,4	41,6	41,8	42,0
LBK	40,0	40,1	40,3	40,6	40,9	41,1	41,4	41,6	41,8	41,9	42,1
KHK	40,9	41,1	41,3	41,5	41,8	42,0	42,3	42,5	42,7	42,9	43,1
PAK	40,4	40,6	40,8	41,0	41,2	41,5	41,7	41,9	42,1	42,3	42,4
VYS	40,3	40,5	40,8	41,1	41,3	41,6	41,9	42,1	42,3	42,6	42,8
JHM	40,8	40,9	41,1	41,3	41,5	41,7	41,9	42,0	42,2	42,3	42,4
OLK	40,5	40,7	40,9	41,2	41,5	41,7	42,0	42,2	42,4	42,6	42,8
ZLK	40,7	40,9	41,2	41,4	41,7	42,0	42,2	42,5	42,7	42,9	43,1
MSK	40,2	40,4	40,6	40,9	41,2	41,5	41,8	42,0	42,2	42,5	42,7

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

K nejnižšímu růstu mezi lety 2008 až 2018 v průměrném věku obyvatelstva o 0,3 roku došlo v Hlavním městě Praha a největší rozdíl nastal v Karlovarském kraji o 3,1 roku.

Počet obyvatel na úrovni krajů ovlivňuje nejvíce migrační pohyb obyvatelstva. Migrace obyvatelstva ovlivňuje nejen život osob, které se stěhují, ale i vývoj regionu. Jednou z příčin stěhování obyvatel a volby konkrétního zvoleného místa bydliště mohou být specifické podmínky v obcích či regionech. Migrace tak do určité míry odráží atraktivitu, či neatraktivitu regionu pro obyvatelstvo, které se chystá do regionu přestěhovat, které porovnává klady za zápory momentálního a budoucího bydliště. Stěhování obyvatelstva však zároveň mění i podmínky regionu, tím že přispívá ke změně složení obyvatelstva bydlícího v dotčených oblastech. Stěhování osob může například zlepšit pozici regionu díky příchodu obyvatelstva s vysokým lidským a sociálním kapitálem nebo naopak jeho pozici zhoršit v důsledku vystěhování skupin obyvatelstva, například kvalifikovaných pracovníků v produktivním věku.

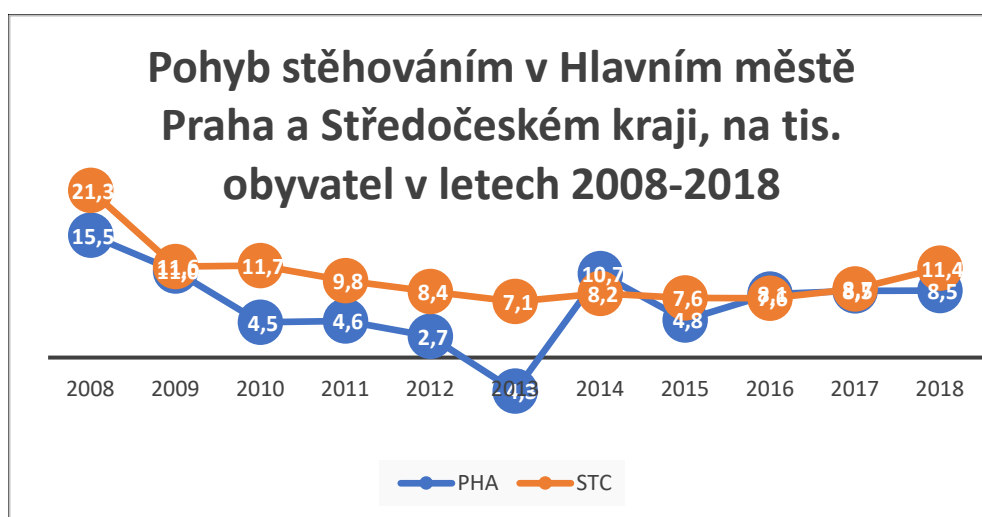
Celkovou migrací se zvýšil počet obyvatel v roce 2018 v jedenácti ze čtrnácti krajů. Úbytek obyvatel v tabulce 32 měl pouze kraj Moravskoslezský, Olomoucký a Karlovarský, kde tento trend převažoval i v předcházejících letech.

Tabulka 32: Vnitřní a zahraniční migrace podle krajů v roce 2018

Kraj	Mezikrajské (vnitřní) stěhování			Zahraniční stěhování			Celková migrace
	přistěhovalí	vystěhovalí	přírůstek/ úbytek	přistěhovalí	vystěhovalí	přírůstek/ úbytek	
Hl. m. Praha	20719	22177	-1458	19784	7250	12534	11076
Středočeský kraj	23654	13883	9771	7424	1747	5677	15448
Jihočeský kraj	3944	4056	-112	2753	756	1997	1885
Plzeňský kraj	3762	3113	649	4197	796	3401	4050
Karlovarský kraj	1911	2771	-860	1642	836	806	-54
Ústecký kraj	5330	6344	-1014	3043	1081	1962	948
Liberecký kraj	3341	3940	-599	2219	584	1635	1036
Královéhradecký kraj	3648	4491	-843	1692	570	1122	279
Pardubický kraj	3858	4017	-159	2681	541	2140	1981
Kraj Vysočina	2905	3852	-947	1555	403	1152	205
Jihomoravský kraj	6736	6543	193	5913	2698	3215	3408
Olomoucký kraj	3558	4703	-1145	1309	597	712	-433
Zlínský kraj	2855	3678	-823	1375	427	948	125
Moravskoslezský kraj	3553	6206	-2653	2561	1233	1328	-1325

Zdroj dat: Demografická ročenka ČR z roku 2018, vlastní zpracování

Za celé sledované období se celkově nejvíce obyvatel přestěhovalo do Středočeského kraje a Hlavního města Prahy, i když v rámci mezikrajské vnitřní migrace vykazuje Hlavní město Praha úbytek obyvatel. Na celkovém počtu přestěhovaných obyvatel se tyto dva kraje podílely téměř z poloviny. Pohyb stěhování obou krajů je zobrazen na obrázku 13. Moravskoslezský kraj zaznamenal celkově nejvyšší záporné migrační saldo o 1325 osob.

Obrázek 13: Pohyb stěhování na tis. obyvatel v Hl. městě Praha a Středočeském kraji

(Rozdíl počtu přistěhovalých a vystěhovalých osob do/z kraje (včetně zahraniční migrace), Přepočteno na 1 000 obyvatel kraje, středního stavu).

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

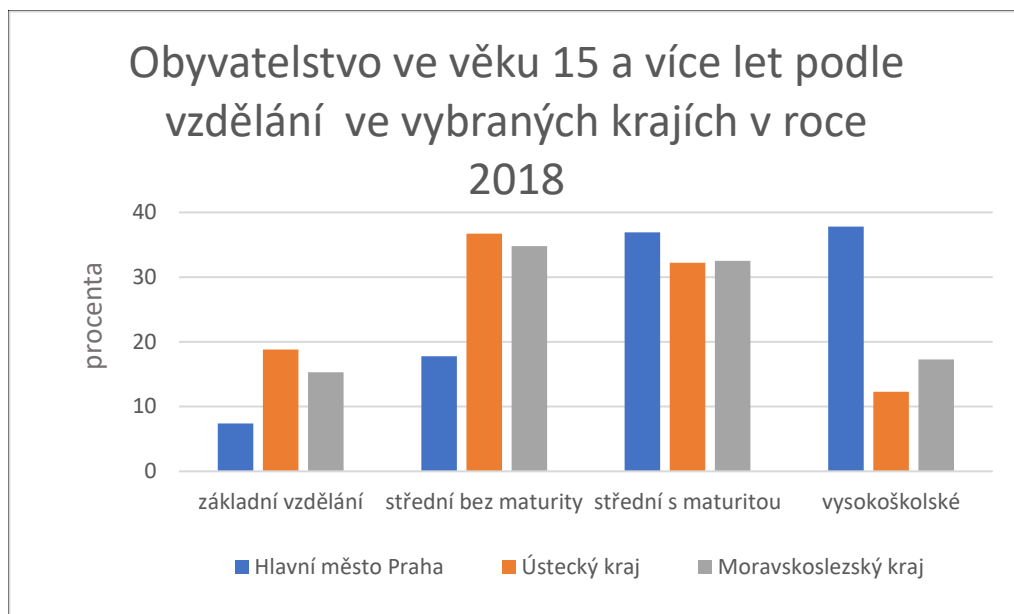
Intenzita stěhování se také zvyšuje s rostoucím vzděláním obyvatel jednotlivých krajů, kdy nejvyšší migrace je spojena s vysokoškolsky vzdělanými osobami, která souvisí s ukončením studia a častou změnou bydliště navazující na profesní uplatnění, dále pak osamostatněním a založením rodiny. Rozdíl v dosaženém vzdělání se výrazně v rámci sledovaného období lišil. Na obrázku 33 je zobrazeno obyvatelstvo s vysokoškolským vzděláním v procentech obyvatel.

Tabulka 33: Obyvatelstvo s terciárním vzděláním v krajích, v procentech

Obyvatelstvo s terciárním vzděláním, kraje ČR, (%)											
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
PHA	25,5	25,8	28,9	31,0	31,6	32,0	33,1	33,4	36,1	37,9	38,3
STC	10,1	10,9	12,0	13,5	15,1	16,0	17,1	17,2	16,3	17,1	18,2
JHC	10,1	11,5	11,2	11,8	13,3	15,0	14,9	15,1	14,4	15,5	15,7
PLK	10,8	11,7	12,0	13,0	14,6	14,8	14,6	15,5	15,8	16,8	17,0
KVK	6,3	8,3	7,7	7,3	9,7	9,6	9,9	10,5	11,7	11,6	12,4
ULK	5,4	6,6	7,6	8,8	9,7	10,3	12,3	11,4	12,7	12,4	11,2
LBK	7,6	8,9	10,3	12,0	12,1	14,7	14,0	13,4	15,6	14,8	14,7
KHK	10,6	11,5	11,7	11,9	13,0	13,8	14,5	14,8	14,3	16,4	17,9
PAK	9,7	11,0	10,8	12,3	11,6	13,2	15,2	15,4	15,9	16,4	15,5
VYS	9,5	9,6	10,0	11,2	12,3	11,5	13,3	14,0	14,1	14,8	15,6
JHM	13,7	15,5	16,4	17,8	19,2	21,2	20,7	22,0	23,8	22,5	22,6
OLK	9,8	9,4	10,4	13,2	12,5	12,4	14,3	15,9	16,1	15,7	14,6
ZLK	10,9	11,4	11,8	12,1	13,0	13,6	14,8	16,0	15,3	15,7	15,9
MSK	9,5	11,4	12,4	12,0	12,9	14,6	14,0	15,4	16,9	17,4	17,2

Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

V Hlavním městě Praha se hodnota vysokoškolsky vzdělaných od roku 2008 do 2018 zvedla o 12,8 procentních bodů. Nejmenšího rozdílu hodnot získal Olomoucký kraj ve výši 4,8 procentních bodů. Nejméně vysokoškolsky vzdělaných obyvatel bydlí v roce 2018 v Ústeckém kraji a nalezneme zde i jeden z nejvyšších počtů obyvatel se základním vzděláním, nebo bez vzdělání. Nejvyšší počet obyvatel se základním vzděláním, nebo bez vzdělání je zaznamenán v roce 2018 v Moravskoslezském kraji viz obrázek 14.

Obrázek 14: Obyvatelstvo podle vzdělání ve vybraných krajích v roce 2018

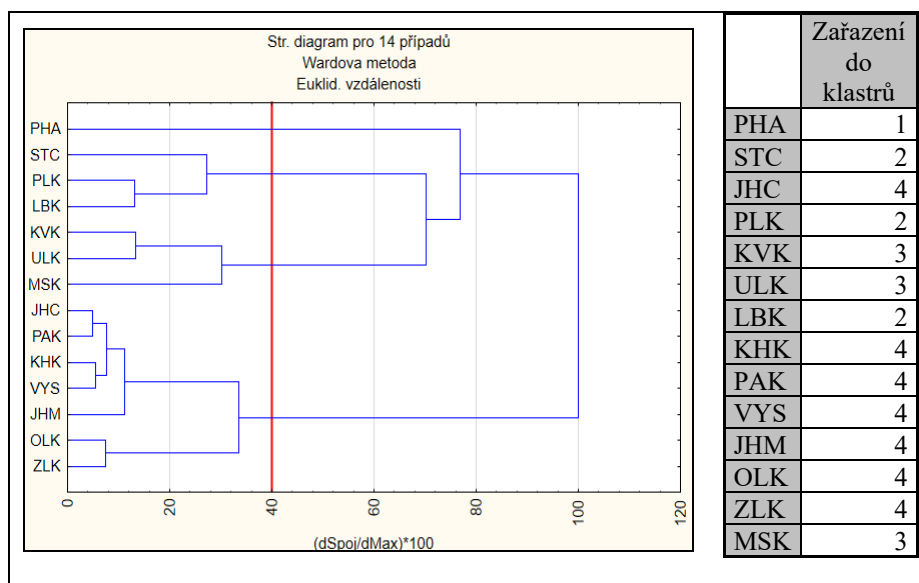
Zdroj dat: vlastní zpracování dle dat ČSÚ

4.4 Zhodnocení regionálního rozvoje pomocí shlukové analýzy

Porovnání zkoumaných regionů bylo podpořeno shlukovou analýzou. Hlavním důvodem byla možnost zařazení většího množství ukazatelů k porovnání podobnosti krajů. Podmínky pro provedení shlukové analýzy jsou, nekorelovanost proměnných, nezávislost na jednotkách a stejný význam proměnných při shlukování. Před vlastní aplikací shlukové analýzy byly vstupní proměnné z datových souborů v příloze A (tabulka 4 a 5), posouzeny korelační maticí, která prokázala vzájemnou korelovanost proměnných. Využitím faktorové analýzy byly proměnné zařazeny do třech faktorů, které vysvětlovaly největší celkový rozptyl. První faktor z největší části ovlivňují ekonomické ukazatele, HDP (EHDP), míra investic (Emic), čistý disponibilní důchod (Eddd), stavební práce dle místa stavby na obyvatele (Espm), výdaje na vědu a výzkum (EVaV). Druhý faktor ovlivňují sociální ukazatele, úmrtnost mužů na nemoci oběhové soustavy (Súmn), úmrtnost žen na nemoci oběhové soustavy (Súzo), úmrtnost mužů na novotvary (Súmn), obecná míra nezaměstnanosti (Somn) a třetí faktor byl ovlivněn kombinací sociálních a ekonomických ukazatelů, dokončené byty (Edbo), pohyb stěhováním (Spso), průměrný věk obyvatelstva (Spvo), index stáří (Siso), podrobněji v tabulce 16,17, příloha C. Pro vstup do shlukové analýzy byla použity hodnoty faktorového skóre (tabulka 19, 20 v příloze C), které podmínku vzájemné nekorelovanosti splňují.

Pro klasifikaci regionů byla použita Wardova shlukovací metoda, která je založena na minimalizaci vnitroshlukového součtu čtverců odchylek od průměru shluku. Pro výpočet

vzdálenosti byla zvolena euklidovská vzdálenost. Výsledné shluky rozdělené dle jednotlivých let a krajů budou zobrazeny v dendrogramech na obrázcích. V následujících dendrogramech, obrázek 15 a 16, je zobrazen rozdíl ve shlukování mezi lety 2008 a 2018.

Obrázek 15: Dendrogram 2008

Zdroj dat: vlastní zpracování, výstup SW Statistica dle dat ČSÚ

V dendrogramech na obrázku 15 byly v roce 2008 nejdříve spojeny do shluku Pardubický kraj a Jihočeský kraj. Kraje jsou si v posuzovaných ukazatelích nejvíce podobné. Jako poslední se k tomuto velkému shluku připojil Jihomoravský kraj ve vzdálenosti 0,79, přehledně v tabulce 34.

Tabulka 34: Rozvrh shlukování, 2008

Rozvrh slučování, Wardova metoda, Euklid. vzdálenosti														
spojení vzdálenost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
,3423299	JHC	PAK												
,3907399	KHK	VYS												
,5192843	OLK	ZLK												
,5447857	JHC	PAK	KHK	VYS										
,7934895	JHC	PAK	KHK	VYS	JHM									
,9239009	PLK	LBK												
,9335966	KVK	ULK												
1,919860	STC	PLK	LBK											
2,130223	KVK	ULK	MSK											
2,363584	JHC	PAK	KHK	VYS	JHM	OLK	ZLK							
4,943082	STC	PLK	LBK	KVK	ULK	MSK								
5,416975	PHA	STC	PLK	LBK	KVK	ULK	MSK							
7,040274	PHA	STC	PLK	LBK	KVK	ULK	MSK	JHC	PAK	KHK	VYS	JHM	OLK	ZLK

Zdroj dat: vlastní zpracování, výstup SW Statistica dle dat ČSÚ

Finální shluk na posledním řádku předchozí tabulky vznikl až ve vzdálenosti 7,04, což je rozdíl ve vzdálenosti vůči předchozímu shluku o 1,62, tyto dva shluky jsou tedy extrémně rozdílné. Nejbližší kraj všem ostatním krajům neboli nejtypičtější kraj byl Jihomoravský kraj. Zcela atypický kraj byl ve sledovaném roce kraj Hlavní město Praha.

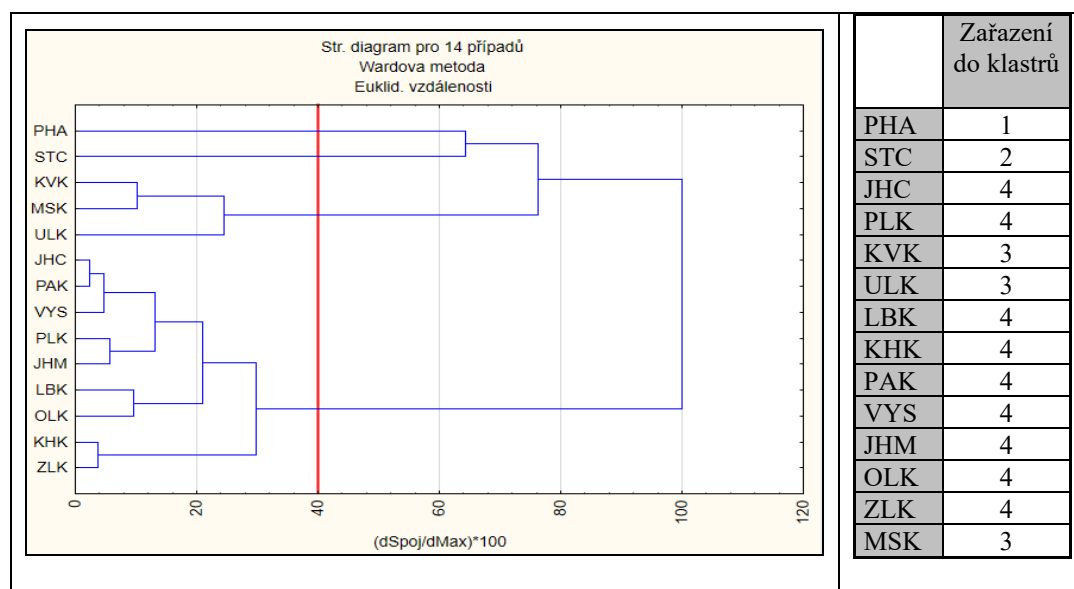
Z následující tabulky 35 vyplývá, že rozdělení do shluků nejvíce ovlivnil v roce 2008 ukazatel faktoru 1 (ekonomika), hodnota testové F statistiky je 34,40.

Tabulka 35: Vliv ukazatele na shlukování v roce 2008

Proměnná	Analýza rozptylu, Metoda K-průměrů					
	Meziskupinový. (SČ)	sv	Vnitřní (SČ)	sv	F	význam. (p)
Faktor 1 (ekonomika)	11,85176	3	1,148244	10	34,40545	0,000014
Faktor 2 (sociální)	9,09487	3	3,905129	10	7,76318	0,005731
Faktor 3 (obyvatelstvo)	6,86546	3	6,134536	10	3,73050	0,049269

Zdroj dat: vlastní zpracování, výstup SW Statistica dle dat ČSÚ

V roce 2018 vykazovaly nevyšší míru podobnosti Jihočeský a Pardubický kraj, ke kterým se připojil ve vzdálenosti 0,35 kraj Vysočina. Velkou podobnost zaznamenal také kraj Královéhradecký a Zlínský. Zobrazeno na obrázku 16 a v tabulce 36. Typicky nejbližší kraj vůči ostatním krajům byl Plzeňský kraj. Všem krajům bylo nejvzdálenější Hlavní město Praha.

Obrázek 16: Dendrogram 2018

Zdroj dat: vlastní zpracování, výstup SW Statistica dle dat ČSÚ

Tabulka 36: Rozvrh shlukování, 2018

spojení vzdálenost	Rozvrh slučování, Wardova metoda, Euklid. vzdálenosti													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
,1746846	JHC	PAK												
,2827876	KHK	ZLK												
,3554454	JHC	PAK	VYS											
,4198173	PLK	JHM												
,7154748	LBK	OLK												
,7597812	KVK	MSK												
,9813392	JHC	PAK	VYS	PLK	JHM									
1,563768	JHC	PAK	VYS	PLK	JHM	LBK	OLK							
1,836022	KVK	MSK	ULK											
2,221315	JHC	PAK	VYS	PLK	JHM	LBK	OLK	KHK	ZLK					
4,810091	PHA	STC												
5,708723	PHA	STC	KVK	MSK	ULK									
7,475536	PHA	STC	KVK	MSK	ULK	JHC	PAK	VYS	PLK	JHM	LBK	OLK	KHK	ZLK

Zdroj dat: vlastní zpracování, výstup SW Statistica dle dat ČSÚ

Z tabulky 37 vyplývá, že rozdělení do shluků v roce 2018 nejvíce ovlivnily ukazatel hodnoty faktoru 1 (ekonomika) hodnota testové F statistiky v analýze rozptylu je 84,55.

Tabulka 37: Vliv ukazatele na shlukování v roce 2018

Proměnná	Analýza rozptylu, Metoda K-průměrů					
	Meziskupinový (SČ)	sv	Vnitřní (SČ)	sv	F	význam. (p)
Faktor 1 (ekonomika)	12,50695	3	0,493053	10	84,55453	0,000000
Faktor 2 (sociální)	11,16456	3	1,835436	10	20,27595	0,000143
Faktor 3 (obyvatelstvo)	10,15342	3	2,846579	10	11,88962	0,001232

Zdroj dat: vlastní zpracování, výstup SW Statistica dle dat ČSÚ

Na základě výsledků shlukové analýzy je možné určit kraj, který je kraji nejvíce podobný a mohl by být pro jiný kraj možným příkladem v jejich regionálním rozvoji. Pro upřesnění je v tabulce 38 uvedeno i pořadí z ekonomické analýzy. V roce 2018 to byly tyto kraje:

Tabulka 38: Podobnost krajů na základě shlukové analýzy v roce 2018

pořadí v roce 2018, ekonomická analýza	kraj	podobné kraje – shluková analýza
1	Hlavní město Praha	
2	Plzeňský kraj	Jihomoravský kraj
3	Středočeský kraj	Hlavní město Praha
4	Jihomoravský kraj	Plzeňský kraj
6	Jihočeský kraj	Pardubický kraj, Kraj Vysočina
6	Pardubický kraj	Jihočeský kraj
6	Kraj Vysočina	Pardubický kraj
8	Zlínský kraj	Královéhradecký kraj
9	Královéhradecký kraj	Zlínský kraj
10	Liberecký kraj	Olomoucký kraj
11	Olomoucký kraj	Liberecký kraj
12	Moravskoslezský kraj	Karlovarský kraj
13	Ústecký kraj	Moravskoslezský kraj
14	Karlovarský kraj	Moravskoslezský kraj

Zdroj dat: vlastní zpracování

4.5 Celkové shrnutí a návrh doporučení

Hlavním záměrem porovnání krajů bylo zhodnotit regionální rozvoj NUTS III v České republice za posledních 10 let a komparovat vybrané ekonomické ukazatele. Komparace získaných informací, dat a provedená analýza, která vedla ke změně pořadí jednotlivých krajů, během sledovaného období nutně vedla k otázce: Byl rozvoj regionů NUTS III ve zkoumaném období 2008-2018 rovnoměrný?

Před sledovaným obdobím významnou roli po roce 1990 sehrál ekonomický transformační proces v České republice, ke kterému přispěla investiční činnost v podobě privatizace, vyznačující se tvorbou hrubého fixního kapitálu. Česká republika i jednotlivé kraje procházely od roku 1995 procesem transformace a výsledky krajů se projevovaly i v růstu ekonomické výkonnosti. Negativním vliv na regionální rozvoj měla světová ekonomická krize z období 2008 až 2009, která však byla pro Českou republiku pouze krizí importovanou, zaznamenávající odliv zahraniční poptávky a investic, ale také pokles cestovního ruchu.

Celou řadu příčin v rozdílech výkonnosti jednotlivých krajů lze také nalézt zejména v přírodních podmínkách, věkovém a vzdělanostním složení obyvatelstva, odvětvové struktuře ekonomiky, historických, společenských a kulturních faktorech, stupněm rozvoje dopravní infrastruktury, úrovni dopravní obslužnosti a také míře nezaměstnanosti.

Z komparace krajů ve sledovaném období v jednotlivých ukazatelích vyplynuly závěry, které měly vypovídající hodnotu o výkonnosti jednotlivých krajů a také ukázaly jejich pořadí, které se během období v jednotlivých letech měnilo.

Celkový objem HDP za celou ČR se ve stálých cenách v období let 1995–2008 zvýšil o zhruba 40 %. V posledních třech letech sledovaného období se meziročně zvýšil o více než 3,5%. Užití HDP rovněž během sledovaného období vrostlo. K výraznému zvýšení došlo u disponibilního důchodu domácností, kdy v přepočtu na obyvatele vzrostl od roku 1995 do roku 2018 v průměru 3,2krát. Dynamika růstu HDP na obyvatele byla však rychlejší (3,4krát) než dynamika disponibilního důchodu. Po celé sledované období byla tvorba HDP na obyvatele nejvyšší na území Hlavního města Prahy, jeho hodnota se zvýšila od roku 1995 do roku 2018 více než 4,3krát, zatímco v Karlovarském a Ústeckém kraji jen něco málo přes 2,2krát, tím narůstaly rozdíly mezi podprůměrnými a nadprůměrnými kraji. Pozice krajů se v průběhu let měnila, například Středočeský kraj – průměrný v roce 1995, se během let posunul od skupiny krajů s nejvyšším HDP na obyvatele, a naopak Karlovarský kraj se z nadprůměrné skupiny krajů dostal do skupiny krajů s nejnižším HDP na obyvatele.

Velmi rozdílná byla od počátku sledovaného období také výše čistého disponibilního důchodu, která se ještě během let prohlubovala. Největší propast byla zaznamenána mezi Hlavním městem Prahou a ostatními kraji. Pouze ve Středočeském kraji byla hodnota čistého disponibilního důchodu domácností vyšší než celostátní republikový průměr za celé sledované období. V Ústeckém kraji se v roce 2017 hodnota dostala na nejnižší hodnotu a to na 84,8 %, což znamená více 15 procentních bodů pod republikový průměr a o více než 57 procentních bodů nižší Hlavním městě Praha v tomtéž roce.

Čistý disponibilní důchod a jeho úroveň byl silně ovlivněn mírou nezaměstnanosti, kdy její vývoj byl až do konce roku 1999 poměrně dramatický, její výše dosáhla v tomto roce v průměru za celou ČR, 8,6 %. V roce 2000 v Ústeckém kraji dosáhla nezaměstnanost dokonce celých 16 %, což znamenalo růst obecné míry nezaměstnanosti oproti roku 1995 více jak dvojnásobný. Poté začala míra nezaměstnanosti klesat a v roce 2018 byla na nejnižší hodnotě za celé sledované období. Nejnižší v Hlavním městě Praha (1,27 %), Jihočeském kraji (1,42 %), a nejvyšší v Ústeckém kraji (3,63 %) a Moravskoslezském kraji (3,68 %).

V tvorbě hrubého fixního kapitálu byl na prvním místě v roce 1995 Jihočeský kraj, což souviselo s dostavbou jaderné elektrárny Temelín, poté již byl trvale nejvyšší v Hlavním městě Praha. V roce 2018 byl jeho objem v Hlavním městě Praha zhruba 2,6 krát vyšší než celostátní

průměr. U ostatních krajů se v průběhu let tvorba hrubého fixního kapitálu hodně měnila, většina krajů v roce 2018 pohybuje okolo 69 % republikového průměru, nejnižší objem zaznamenal Karlovarský kraj a to 58,6 % republikového průměru.

Kraje, které dosáhly nadprůměrné tvorby HDP, měly také nadprůměrnou tvorbu hrubého fixního kapitálu. Míra nezaměstnanosti byla naopak faktorem, který se projevoval v pomalejším růstu tvorby HDP, zejména v užití čistého disponibilního důchodu.

Životní prostředí v krajích České republiky je z dlouhodobého hlediska ovlivňováno výkonem ekonomiky. Dlouhodobě se pomalu snižují emise znečišťujících látek do ovzduší, na kterých se především podílí v městských aglomeracích silniční doprava a v menších obcích je převažujícím faktorem znečištění ovzduší lokální vytápění domácností.

Stav životního prostředí je v krajích ovlivňován způsobem hospodaření s krajinou. Nejvyšší investice do životního prostředí za celé sledované období byly v roce 2017 v Ústeckém kraji. Tento kraj dlouhodobě vyžaduje nejvyšší investice do životního prostředí z důvodu devastace území po důlní činnosti.

Migrace, věk a vzdělanostní struktura obyvatelstva staršího 15 let rovněž ovlivňuje i úroveň odměňování, a má tedy vliv na výši čistého disponibilního důchodu. Pracovníci s vysokoškolským vzděláním se lépe přizpůsobují pracovnímu trhu. V Ústeckém kraji je nejnižší podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním i v roce 2018 a také jedna z nejvyšších hodnot obecné míry nezaměstnanosti, i přes celkovou migraci v kraji, která byla v roce 2018 kladná.

Na základě výstupů diplomové práce lze pro jednotlivé kraje doporučit následující postupy ke zlepšení regionálního rozvoje. Kraje by výsledky komparace a shlukové analýzy mohly využít ve svůj prospěch tím, že by využily zkušeností a znalostí nejbližšího sloučeného kraje s lepším výsledkem, a tento kraj by pro něj mohl být příkladem pro jeho další rozvoj. Kraj si zjistí vlastní pozici v regionálním porovnání a využije své přednosti v podobě silných stránek, potlačí slabé stránky v podobě nedostatků. Následně se poučí ze silných stránek a příležitostí nejbližšího kraje s nejbližšími výsledky v daném ukazateli, nebo souboru ukazatelů a využije toho ve svůj prospěch.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo zhodnocení regionálního rozvoje regionů NUTS III v ČR za posledních 10 let. Důraz byl kladen především na komparaci vybraných ekonomických ukazatelů. Na základě provedené analýzy uskutečněné pomocí získaných adekvátních dat s využitím existujících SWOT analýz byla navržena doporučení pro stávající praxi.

Ze sledovaného období a regionálního vývoje je zjevné, že na jednotlivé kraje působí jak vnější, tak vnitřní faktory, které kraje řešily ve svých SWOT analýzách. Na začátku období po roce 1990 kraje významně ovlivnil transformační proces, vstup do Evropské unie a poté i hospodářská krize v roce 2008–2009.

Celou řadu vnitřních faktorů nalezneme také v rozdílech výkonnosti jednotlivých krajů zejména v přírodních podmínkách, věkovém a vzdělanostním složení obyvatelstva, odvětvové struktuře ekonomiky, historických, společenských a kulturních faktorech, stupněm rozvoje dopravní infrastruktury, úrovni dopravní obslužnosti a také míře nezaměstnanosti. Celková kombinace těchto faktorů s různou intenzitou a v různých směrech působí na regionální rozvoj v krajích.

Hlavní město Praha na základě provedené analýzy z dostupných dat převyšovalo všechny ostatní kraje České republiky. Z porovnávaných ukazatelů se umístilo, až na jedinou výjimku (THFK, 1995) na prvním místě pomyslného pořadí, což platilo i v celorepublikovém průměru, který překračovalo. Žádný z porovnávaných krajů nedosahoval ve sledovaném období těchto výjimečně nadprůměrných hodnot. O druhé místo se v ekonomickém porovnání v průběhu let dělil střídavě Středočeský, Jihočeský a Plzeňský kraj. Středočeský kraj je svou polohou ve velké výhodě, jelikož obklopuje region Prahy a je s ním v blízké spojitosti. Oba regiony se navzájem doplňují v různých oblastech, především dostupností umožňující dojíždění obyvatel do Prahy za prací, vzděláním, kulturou, nákupy atd. Středočeský region tak pomáhal při tvorbě HDP regionu Hlavní město Praha a současně vysoké mzdy zvyšovaly čistý disponibilní důchod domácností a zaměstnanost ve Středočeském kraji. Jihočeský kraj těžil ze spolupráce se sousedními oblastmi, vykazoval nejnižší míru nezaměstnanosti především v pohraničí. Migrace za prací v této oblasti byla především ovlivněna vyšším odměňováním u zahraničních sousedů Německa a Rakouska.

Na posledních místech pomyslného pořadí se v průběhu let střídali Ústecký a Karlovarský kraj. Nejnižší hodnotu HDP na obyvatele vykazoval Karlovarský kraj. Ústecký kraj obsadil poslední příčku ve výši disponibilního důchodu a měl jednu z nejvyšších hodnot míry nezaměstnanosti.

Karlovarský kraj byl v posledních letech sledovaného období na posledním místě ve tvorbě hrubého fixního kapitálu, roce 2018 se podílel jen 4,8 procenty z celku. Ústecký kraj byl spojen s nejvyšší mírou nezaměstnanosti, která se pojila s utlumenou důlní činností, na druhou stranu se zde region snažil investovat nejvíce prostředků na zlepšení životního prostředí zničeného těžbou.

Regionální rozvoj byl v posledních letech velice pozitivní, i když za sledované období nebyl ve všech krajích České republiky rovnoměrný a neměl vždy vzestupnou tendenci vzhledem k zvedajícímu se průměru České republiky.

Momentálně je celý svět zasažen pandemií SARS-CoV-2 a ta se negativně odrazí i na regionálním rozvoji krajů České republiky. Zásadní dopad bude mít na ekonomiku krajů ochromení odvětví, služeb, cestovního ruchu a průmyslu. Čas teprve ukáže, jak se jednotlivé kraje dokážou s propadem ekonomiky vyrovnat, hodnocení dopadů pandemie po vyčíslení veškerých zásahů a dopadů na obyvatelstvo České republiky v regionálním členění bude pro každého z nás velkým překvapením.

POUŽITÁ LITERATURA

1. ADAMČÍK, S. *Zdroje teorie regionální politiky a regionálního rozvoje*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita, 1997. ISBN 80-7078-432-6.
2. ADAMEC, V. a kol. *Ekonometrie I: učební text*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. ISBN 978-80-7375-703-8.
3. CIPRA, T. *Finanční ekonometrie*. Praha: EkoprEBS, 2008. ISBN 978-80-86929-43-9.
4. ČADIL, J. *Regionální ekonomie: teorie a aplikace*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-191-8.
5. ČSÚ. *Hrubý domácí produkt* [online]. 2021 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk_t_-hdp-
6. ČSÚ. *HDP, národní účty*. [online]. 2021 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky&filtr#katalog=30832>
7. ČSÚ. *Životní prostředí*. [online]. 2021 [cit. 2021-10-03]. https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky&katalog=31739&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_U~301-501-401-202-411-_null#katalog=30842
8. ČSÚ. *Trh práce v ČR – časové řady - 1993-2018*. [online]. 2021 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/101r-k-vek-a-vzdelani-populace--jef5p1v9li>
9. ČSÚ. *Porovnání krajů*. [online]. 2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju>
10. ČSÚ. *Vzdělání*. [online]. 2021 [cit. 2021-10-03]. https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky&katalog=31739&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_U~301-501-401-202-411-_null#katalog=30848
11. ČSÚ. *Zaměstnanost, nezaměstnanost*. [online]. 2021 [cit. 2021-10-03]. https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky&katalog=31739&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_U~301-501-401-202-411-_null#katalog=30853

12. Demografická ročenka české republiky. [online]. 2018 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91917728/13006719.pdf/2cd6f3dd-789d-4fb0-a5a3-70e4d7385034?version=1.0>
13. Regiony regionální politiky. [online]. 2021 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/informace-o-fondech/regiony-regionalni-politiky-eu>
14. GOODALL, B. *Dictionary of Human Geography*. London: Penguin Group, 1987.
15. HENDL, J. *Přehled statistických metod: analýza a metaanalýza dat*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-482-3.
16. HINDLS, R. *Statistika pro ekonomy*. Praha: ProfEBSional Publishing, 2006. ISBN 80-86946-16-9
17. HROMÁDKA, Vít a kol. *Veřejné stavební investice*. Brno: VUT FAST Brno, 2007.
18. JEŽDÍK, Václav. *Topregion.cz* [online]. [cit. 2021-03-21]. Zdroje dat pro regionální analýzy. Dostupné z WWW: <http://www.topregion.cz/index.jsp?articleId=2636>
19. Jihočeský kraj. *Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2021-2027*. [online]. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/download/U0VBX0pIQzAyNUtfb3puYW11bmlfNDI2NTQwMzY2MDU1NzI3MDY2MS5wZGY/JHC025K_oznameni.pdf
20. Jihomoravský kraj. *Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2021+*. [online]. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=39398&TypeID=12>
21. Karlovarský kraj. *Program rozvoje Karlovarského kraje 2016-2021*. [online]. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.kr-karlovarsky.cz/region/Stranky/EU2014-2020/PRKkaSRKK.aspx>
22. Kraj vysočina. *Strategie rozvoje Kraje Vysočina 2021-2027*. [online]. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: https://www.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4103185
23. Královéhradecký kraj. *Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje na období 2021-2027*. [online]. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.cirihk.cz/files/srk/strategie-rozvoje-khk-2021-2027.pdf>

24. KUBANOVÁ, J. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. Bratislava: STATIS, 2003. 247 s. ISBN 80-85659-31-X.
25. KUTSCHERAUER, Alois. a kol., *Regionální disparity v územním rozvoji České republiky*. Dostupné z: http://alkut.cz/edice_cd/cd10_regdis_monografie/pdf/region_disparity_monografie.pdf
26. Liberecký kraj. *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2021-2027*. [online]. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/getFile/case:show/id:1090502/2021-02-01%2016:19:23.000000>
27. MAIER, K. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7.
28. Moravskoslezský kraj. *Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019-2027*. [online]. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: https://www.msk.cz/assets/temata/cestovni_ruch/strategie-rozvoje-msk-2019-2027---navrhova-cast.pdf
29. NOVÝ, Ivan. a kol. *Sociologie pro ekonomy a manažery*. Praha: Grada Publishing a. s., 2002. 191 s. ISBN 80-247-0384-X.
30. Olomoucký kraj. *Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje 2021-2027 s výhledem do roku 2030*. [online]. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/strategie-rozvoje-uzemniho-obvodu-olomouckeho-kraje-cl-537.html>
31. Pardubický kraj. *Strategie rozvoje Pardubického kraje 2021-2027*. [online]. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/download/U0VBX1BBSzAwN0tfbmF2cmhfMjQ3OTE3MTQwMzczNjIyOTg4Ni5wZGY/PAK007K_navrh.pdf
32. PAVLÍK, Marek. *Podpora lokální ekonomiky: využití skrytých potenciálů v regionech*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-390-7
33. Plzeňský kraj. *Program rozvoje Plzeňského kraje 2014–2020*. [online]. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.plzensky-kraj.cz/clanek/program-rozvoje-plzenskeho-kraje-2014-schvalen>
34. SKOKAN, K. *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji*. Ostrava: Repronis, 2004. ISBN 80-7329-059-6.

35. SKOKAN, Karel. *Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie*. 1. vyd. Ostrava: Repronis, 2003. 114 s. ISBN 80-73299-023-5.
36. SKOKAN, L. *Úvod do teoretické geografie*, UJEP Ústí nad Labem, 1999.
37. SRPOVÁ, Jitka. *Podnikatelský plán a strategie*. Praha: Grada, 2011. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4103-1.
38. STEJSKAL, J. *Průmyslové klastry a jejich vznik v regionech*. Praha: Linde, 2011. ISBN isbn978-80-7201-840-6.
39. STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. ISBN isbn978-80-7367-588-2.
40. Středočeský kraj. *Strategie rozvoje územního obvodu Středočeského kraje na období 2019-2024, s výhledem do 2030*. [online]. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: https://mestokladno.cz/assets/File.ashx?id_org=6506&id_dokumenty=1478971
41. SWOT analýza. [online]. 2008. [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <http://www.vlastnicesta.cz/akademie/marketing/marketing-metody/swot-analyza/>>.
42. Ústecký kraj. *Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027*. [online]. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.kr-ustecky.cz/strategie-rozvoje-kraje/ms-265268/p1=265268>
43. VITURKA, M. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3638-9.
44. WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2003. 328 s. ISBN 80-245-0517-7.
45. WOKOUN, R. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
46. Zlínský kraj. *Strategie rozvoje Zlínského kraje 2030*. [online]. 2019 [cit. 2021-05-02]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/strategie-rozvoje-zlinskeho-kraje-2030-cl-4623.html>

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha A Seznam ukazatelů a data k porovnání shlukovou analýzou (tabulka č. 1-5)
- Příloha B Vstupní data ze statistického úřadu (tabulka 6–15)
- Příloha C Vstupní nekorelovaná data, upravená faktorovou analýzou

Příloha A

Tabulka 1: Seznam ukazatelů z ekonomického pohledu

Ukazatel	Kód ukazatele	Popis výpočtu
Dokončené byty na tis. obyvatel	Edbo	Dokončené byty jsou byty v nových budovách, kterým bylo přiděleno číslo popisné/evidenční nebo nově dokončené byty ve stávajících budovách. Přepočteno na 1 000 obyvatel kraje (středního stavu).
Medián hrubých měsíčních mezd (Kč)	Ehmm	Mzda zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení; polovina hodnot mezd je nižší a druhá polovina je vyšší než medián. Medián je odvozen ze statisticko-matematického modelu na podkladě výběrového šetření o mzdách zaměstnanců.
HDP na obyvatele (Kč)	EHDP	Regionální hrubý domácí produkt (v běžných cenách) přepočtený na 1 obyvatele kraje (středního stavu).
Míra investic (%)	Emic	Podíl tvorby hrubého fixního kapitálu.
Stavební práce dle místa stavby na obyvatele (tis. Kč)	Espm	Stavební práce (podle dodavatelských smluv, tedy včetně přijatých subdodávek) v tuzemsku podle kraje místa stavby (v běžných cenách) provedené stavebními podniky s 20 a více zaměstnanci; přepočteno na 1 obyvatele kraje (středního stavu).
Disponibilní důchod domácností na obyvatele (Kč)	Eddd	Čistý disponibilní důchod domácností (v běžných cenách) je částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, na úspory nebo na akumulaci aktiv. Přepočteno na 1 obyvatele kraje (středního stavu).
Aktivní podnikatelé na tis. obyvatel	Eapo	Počet osob podnikajících podle živnostenského zákona a zemědělských podnikatelů (zapsaných v Registru ekonomických subjektů) se zjištěnou aktivitou (stav k 31. 12.). Přepočteno na 1 000 obyvatel kraje (středního stavu).
Výdaje na VV	EVaV	Údaje za ČR celkem obsahují i výdaje na VaV uskutečněné v soukromém neziskovém sektoru

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 2: Seznam ukazatelů ze sociálního hlediska

Ukazatel	Kód ukazatele	Popis výpočtu
Přirozený pohyb na tis. obyvatel	Sppo	Rozdíl počtu živě narozených dětí a počtu zemřelých obyvatel, přepočteno na 1 000 obyvatel kraje (středního stavu).
Pohyb stěhováním na tis. obyvatel	Spsa	Rozdíl počtu přistěhovaných a vystěhovaných osob do/z kraje (včetně zahraničí), Přepočteno na 1 000 obyvatel kraje (středního stavu).

Průměrný věk obyvatelstva	Spvo	Aritmetický průměr věku všech obyvatel příslušného kraje v rocích (stav k 31.12.).
Index stáří (% k 31.12.)	Siso	Poměr počtu obyvatel ve věku 65 a více let k počtu obyvatel ve věku 0–14 let.
Naděje dožití mužů při narození	Sndm	Průměrný počet let, které pravděpodobně prožije chlapec právě narozený při zachování řádu úmrtnosti sledovaného období; pro vyloučení nahodilých výkyvů jsou hodnoty pro kraje zpracovány za dvouletá období, např. údaj roku 2018 je vypočten z let 2017 a 2018.
Naděje dožití žen při narození	Sndz	Průměrný počet let, které pravděpodobně prožije dívka právě narozená při zachování řádu úmrtnosti sledovaného období; pro vyloučení nahodilých výkyvů jsou hodnoty pro kraje zpracovány za dvouletá období, např. údaj roku 2018 je vypočten z let 2017 a 2018.
Podíl cizinců na obyvatelstvu (%)	Spco	Podíl trvale bydlících a dlouhodobě přítomných cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu celkem (stav k 31.12.).
Obyvatelstvo s terciárním vzděláním (%)	Sotz	Podíl obyvatel ve věku 15 a více let s ukončeným terciárním vzděláním (vysokoškolským nebo vyšším odborným) na obyvatelstvu ve věku 15 a více let (stav k 31. 12).
Úmrtnost mužů na nemoci oběhové soustavy na tis. mužů	Súmo	Úmrtnost v krajích je standardizována na věkovou strukturu obyvatelstva celé ČR tak, aby byl eliminován vliv odlišné věkové struktury obyvatelstva jednotlivých krajů na úroveň úmrtnosti. Přepočteno na 1 000 mužů bydlících v kraji (středního stavu).
Úmrtnost žen na nemoci oběhové soustavy na tis. žen	Súzo	Úmrtnost v krajích je standardizována na věkovou strukturu obyvatelstva celé ČR tak, aby byl eliminován vliv odlišné věkové struktury obyvatelstva jednotlivých krajů na úroveň úmrtnosti. Přepočteno na 1 000 žen bydlících v kraji (středního stavu).
Úmrtnost mužů na novotvary na tis. mužů	Súmn	Úmrtnost v krajích je standardizována na věkovou strukturu obyvatelstva celé ČR tak, aby byl eliminován vliv odlišné věkové struktury obyvatelstva jednotlivých krajů na úroveň úmrtnosti. Přepočteno na 1 000 mužů bydlících v kraji (středního stavu).
Úmrtnost žen na novotvary na tis. žen	Súzn	Úmrtnost v krajích je standardizována na věkovou strukturu obyvatelstva celé ČR tak, aby byl eliminován vliv odlišné věkové struktury obyvatelstva jednotlivých krajů na úroveň úmrtnosti. Přepočteno na 1 000 žen bydlících v kraji (středního stavu).
Obecná míra nezaměstnanosti (%)	Somn	Podíl nezaměstnaných osob na pracovní síle (zaměstnaných a nezaměstnaných) podle Výběrového šetření pracovních sil (roční průměr).
Podíl dlouhodobých uchazečů o zaměstnání (%)	Sduz	Podíl uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadů práce déle než 1 rok a celkového počtu uchazečů evidovaných úřady práce (stav k 31. 12.); pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí.
Obyvatelstvo ve městech (%)	Sovm	Podíl obyvatel obcí se statutem města na celkovém počtu obyvatel kraje (stav k 31. 12.).
Pracovníci ve VaV	SpVV	Počet pracovníků v odvětví Věda a Výzkum, celkem

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 3: Seznam ukazatelů z pohledu životního prostředí

Ukazatel	Kód ukazatele	Popis výpočtu
Celkové měrné emise – tuhé znečišťující látky (t/km²)	Zcme	Emise jsou znečišťující látky, které se uvolňují do ovzduší, jejich množství je evidováno v Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO). V údajích jsou započteny stacionární i mobilní zdroje znečišťování, ve srovnatelné metodice jsou k dispozici od roku 2008; pramen: Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ).
Celkové měrné emise – oxid uhelnatý (t/km²)	Zcou	Emise jsou znečišťující látky, které se uvolňují do ovzduší, jejich množství je evidováno v Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO). V údajích jsou započteny stacionární i mobilní zdroje znečišťování, ve srovnatelné metodice jsou k dispozici od roku 2008; pramen: Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ).
Investice na ochranu životního prostředí na obyvatele (Kč)	Zioz	Investice na ochranu životního prostředí (podle kraje místa investice). Přepočteno na 1 obyvatele kraje (středního stavu).
Produkce komunálního odpadu na obyvatele (kg)	Zpko	Komunálním odpadem se rozumí odpad z domácností a podobný odpad, který je srovnatelný s odpadem z domácností, výjimkou je odpad z výroby a odpad ze zemědělství, který byl vyprodukován v domácnostech. Přepočteno na 1 obyvatele kraje (středního stavu).
Koeficient ekologické stability	Zkes	Koeficient ekologické stability je poměrové číslo, které představuje poměr ploch tzv. stabilních a nestabilních krajinných prvků v daném území. Mezi stabilní prvky patří lesní plochy, trvalé travní porosty, sady, zahrady, vinice, chmelnice a vodní plochy. Mezi nestabilní prvky patří orná půda, zastavěné plochy (vč. nádvorí) a ostatní plochy.

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 4: Data, 2008

	Edbo 08	Emhm08	EHDP08	Emic08	Espm08	Eddd08	Eapo08	EVaV08	Zcme08	Zcou08	Zioz08	Zpko08	Zkes08
PHA	5,2	257 876,0	840 097	229,8	64,6	253 424	112,5	21 459	3,2	66,1	1 396	298,9	0,31
STC	6,6	203 805,0	361 808	96,9	26,6	202 298	95,3	5 630	0,9	10,2	2 802	356,5	0,66
JHC	4,3	188 530,0	321 414	81,5	34,4	188 431	92,5	1 966	0,6	5,6	1 418	276,2	1,46
PLK	4,7	192 667,0	334 719	82,3	30,1	192 333	85,3	1 767	0,6	7,4	3 330	282,5	1,32
KVK	2,0	167 595,0	273 627	65,8	31,3	166 004	82,8	54	0,8	5,9	2 025	305,3	1,98
ULK	1,2	169 667,0	307 080	75,3	27,8	166 849	70,9	812	1,6	8,6	1 845	343,3	0,98
LBK	3,1	176 622,0	293 518	72,1	22,7	174 114	93,6	1 517	0,6	8,6	2 249	315,3	2,22
KHK	3,5	185 678,0	326 850	65,4	21,3	184 279	95,5	1 257	0,8	9,1	2 395	280,7	1,03
PAK	3,6	179 331,0	315 898	78,2	25,8	177 647	84,0	1 916	0,7	8,5	1 629	287,5	0,89
VYS	3,4	181 857,0	305 974	67,0	24,6	181 667	81,3	695	0,7	7,7	1 661	293,7	0,84
JHM	4,0	186 469,0	361 142	105,1	32,5	183 990	87,2	7 072	0,7	9,1	2 090	280,9	0,67
OLK	2,9	177 258,0	286 329	73,1	24,2	175 930	79,3	1 430	0,7	9,1	1 102	315,8	0,98
ZLK	2,2	180 664,0	324 025	68,3	22,1	179 172	90,0	1 640	0,7	10,4	1 279	282,7	1,42
MSK	2,0	176 677,0	322 872	90,0	29,5	173 798	70,0	2 658	1,8	33,4	1 925	302,0	1,31

Pokračování tabulky 4

Sppo08	Sps08	Spvo08	Siso08	Sndm08	Sndz08	Spc08	Sotz08	Súmo08	Súzo08	Súmn08	Súzn08	Somn08	Sduz08	Sovm08	SpVV08
1,7	15,5	41,6	130,0	75,91	80,96	11,5	25,5	6,0	4,5	4,0	2,5	1,9	16,6	100,0	29 941
2,5	21,3	40,0	95,6	73,75	80,01	4,9	10,1	7,9	5,9	4,6	2,5	2,6	22,0	54,4	5 865
1,3	3,6	40,5	103,2	74,25	80,19	2,6	10,1	7,4	5,3	4,6	2,5	2,6	19,1	64,8	2 687
1,1	14,0	40,8	110,1	74,37	80,07	4,9	10,8	7,4	5,2	4,6	2,7	3,6	22,5	68,1	2 376
1,7	1,3	39,8	93,7	72,82	79,30	6,6	6,3	8,3	5,7	5,1	2,8	7,6	31,1	83,2	89
1,5	4,2	39,6	87,6	71,81	78,45	4,2	5,4	9,0	6,4	5,1	2,9	7,9	38,0	80,2	1 292
2,1	5,6	40,0	94,1	73,19	79,91	4,0	7,6	8,2	5,8	4,6	2,4	4,6	24,6	78,5	1 727
1,3	2,9	40,9	109,6	75,08	80,52	3,0	10,6	7,3	5,4	4,1	2,4	3,9	16,3	68,1	2 727
1,3	6,1	40,4	103,7	74,31	80,18	2,4	9,7	7,2	5,5	4,1	2,3	3,6	23,6	62,1	3 012
1,5	1,9	40,3	104,5	74,54	81,22	1,9	9,5	7,2	5,0	4,0	2,4	3,3	25,5	58,4	928
1,7	4,1	40,8	112,3	74,18	80,84	3,1	13,7	7,8	5,2	4,0	2,2	4,4	30,3	62,5	13 008
1,1	-0,5	40,5	107,1	73,66	80,29	1,5	9,8	7,6	5,5	4,0	2,2	5,9	27,0	57,3	3 102
0,4	0,6	40,7	110,8	73,41	80,64	1,4	10,9	8,6	5,7	4,0	2,1	3,8	29,5	60,6	2 363
0,3	-0,1	40,2	101,2	72,25	79,50	2,0	9,5	8,7	5,9	4,8	2,4	7,4	39,7	76,1	5 391

Tabulka 5: Data, 2018

	Edbo 18	Emhm18	EHDP18	Emic18	Espm18	Eddd18	Eapo18	EVaV18	Zcme18	Zcou18	Zioz18	Zpko18	Zkes18
PHA	4,1	355 646	1056761	263,0	44,8	324 945	123,6	36 868	2,3	30,1	4 498	311,1	0,31
STC	5,3	270 211	453 456	118,9	21,4	258 543	100,1	16 343	0,8	8,3	2 463	402,4	0,66
JHC	2,7	237 374	413 901	69,1	32,3	231 935	93,1	3 442	0,4	4,5	3 135	392,3	1,52
PLK	4,2	244 490	449 822	79,4	24,0	241 244	81,4	4 361	0,5	5,1	1 943	337,4	1,40
KVK	1,7	230 374	323 718	58,6	24,5	228 396	76,6	246	0,6	4,8	1 302	328,3	2,05
ULK	1,4	218 647	358 988	68,2	23,4	215 963	70,9	1 054	1,3	7,0	5 579	364,4	1,01
LBK	2,4	231 764	386 789	72,7	18,0	227 430	92,3	3 426	0,6	6,8	2 327	308,1	2,36
KHK	2,7	243 481	450 841	61,6	22,2	242 462	94,4	2 515	0,7	7,0	2 383	331,7	1,06
PAK	3,2	239 551	410 635	69,6	21,5	233 795	87,1	3 146	0,7	6,8	2 337	343,5	0,93
VYS	2,8	246 189	405 488	67,9	23,7	242 580	90,3	1 594	0,5	5,9	2 484	387,4	0,86
JHM	3,8	243 811	485 662	84,2	27,7	242 593	90,1	16 475	0,5	7,3	1 515	325,8	0,68
OLK	2,6	225 782	392 855	70,9	23,7	223 438	80,3	4 156	0,5	7,5	1 899	361,8	1,01
ZLK	2,2	231 819	424 876	66,7	18,1	228 451	91,2	3 530	0,6	9,0	1 994	331,3	1,48
MSK	2,1	226 624	418 263	62,0	20,3	223 165	73,8	5 598	1,1	33,3	3 939	360,1	1,34

Pokračování tabulky 5

Sppo18	Sps018	Spvo18	Siso18	Sndm18	Sndz18	Spc018	Sotz18	Súmo18	Súzo18	Súmn18	Súzn18	Somn18	Sduz18	Sovm18	SpVV18
2,3	8,5	41,9	119,6	78,25	82,95	15,7	38,3	4,8	3,3	3,2	2,3	1,3	22,0	100,0	39 343
0,8	11,4	41,2	103,0	76,14	81,63	5,6	18,2	6,0	4,2	3,8	2,1	2,0	25,7	52,0	9 541
0,1	2,9	42,7	127,0	76,33	81,99	3,3	15,7	5,0	3,4	3,4	2,2	1,4	16,1	63,9	3 996
-0,3	7,0	42,7	129,7	76,25	81,61	6,1	17,0	5,3	3,6	3,7	2,3	1,5	18,2	67,0	5 472
-2,5	-0,2	42,9	132,4	74,45	79,86	7,0	12,4	6,1	4,3	3,8	2,6	2,9	23,5	82,0	387
-1,5	1,2	42,0	120,1	74,19	79,99	4,5	11,2	6,6	4,6	4,1	2,5	3,6	30,0	79,4	2 091
0,0	2,3	42,1	122,6	75,45	81,66	4,8	14,7	6,2	4,1	3,7	2,1	1,9	22,0	77,2	3 278
-0,6	0,5	43,1	136,3	77,23	82,60	3,0	17,9	5,8	3,9	3,3	1,9	2,3	18,7	66,3	3 741
-0,0	3,8	42,4	126,5	76,53	82,26	3,4	15,5	5,3	3,8	3,4	2,1	1,7	11,0	61,6	3 751
0,3	0,4	42,8	130,4	76,91	82,96	2,1	15,6	5,6	3,7	3,5	1,8	1,7	24,4	56,3	2 321
0,9	2,9	42,4	123,6	76,33	82,72	4,2	22,6	5,5	3,7	3,6	2,0	2,6	29,8	61,7	21 839
-0,4	-0,7	42,8	130,2	75,56	81,88	1,9	14,6	6,1	4,0	3,3	1,9	2,6	24,1	56,0	5 158
-0,4	0,2	43,1	134,8	75,77	82,39	1,8	15,9	5,8	3,6	3,3	1,8	1,8	20,3	58,7	4 316
-1,0	-1,1	42,7	128,9	74,53	81,05	2,3	17,2	6,5	4,3	3,7	2,1	3,7	36,3	74,1	8 212

PŘÍLOHA B

Tabulka 6: Hrubý domácí produkt v krajích na 1 obyvatele v procentech (ČR = 100 %)

Kraj	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ČR = 100%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Hlavní město Praha	170,1	172,3	178,7	187,3	193,6	197,1	202,7	211,9	216,1	217,2	220,6	220,4
Středočeský kraj	91,9	91,4	92,3	96,1	98,8	99,8	98,5	99,8	97,0	96,7	92,8	95,1
Jihočeský kraj	95,8	96,0	95,8	96,1	95,1	94,1	92,2	90,6	88,9	88,2	89,1	88,0
Plzeňský kraj	96,6	97,9	95,6	93,2	92,8	93,6	93,8	92,6	93,7	96,8	93,1	95,2
Karlovarský kraj	95,3	90,6	88,2	86,7	85,1	85,6	82,1	81,6	81,2	77,8	75,6	72,7
Ústecký kraj	95,8	93,6	90,3	88,1	86,1	82,9	81,1	79,7	81,4	80,1	79,9	79,5
Liberecký kraj	92,8	90,7	92,1	89,9	91,0	91,4	90,4	88,2	81,5	80,0	83,0	81,6
Královéhradecký kraj	91,9	92,0	93,7	92,2	91,9	93,0	91,3	88,5	87,3	87,2	85,5	83,3
Pardubický kraj	88,5	87,0	87,4	87,9	85,7	85,3	84,4	83,3	83,0	81,9	79,8	81,6
Kraj Vysočina	83,2	83,1	80,7	80,2	81,3	82,3	85,2	83,8	83,0	80,9	82,0	82,1
Jihomoravský kraj	93,2	93,7	92,5	92,2	90,6	90,2	90,7	90,0	91,0	89,9	88,8	89,1
Olomoucký kraj	83,9	85,2	82,6	79,1	79,1	79,3	78,0	75,4	76,0	76,6	73,1	71,6
Zlínský kraj	84,2	82,9	86,7	84,0	81,7	81,5	81,7	80,7	80,6	78,7	79,7	81,3
Moravskoslezský kraj	87,1	88,3	85,7	82,1	79,3	77,2	77,3	75,7	75,5	78,4	82,1	80,6
průměr	96,5	96,1	95,9	95,4	95,2	95,2	95,0	94,4	94,0	93,6	93,2	93,0
rozptyl	437,53964	466,11964	547,08883	677,92515	779,53536	837,5123	930,09531	1104,2555	1183,1469	1216,9786	1280,8245	1292,5707
Směrodatná odchylka	20,917448	21,589804	23,38993	26,036996	27,92016	28,939805	30,497464	33,23034	34,396903	34,88522	35,788609	35,952339
variační rozpětí	86,9	89,4	98,0	108,2	114,5	119,9	125,4	136,5	140,6	140,6	147,5	148,8
variační koeficient	21,69	22,48	24,40	27,30	29,34	30,39	32,12	35,20	36,59	37,27	38,39	38,66

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Pokračování tabulky 6

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ČR = 100%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Hlavní město Praha	223,8	224,5	222,4	227,2	221,2	220,7	222,3	220,8	222,3	222,4	220,0	223,3
Středočeský kraj	94,6	94,2	91,1	88,2	90,4	90,6	88,4	89,8	89,3	91,0	91,0	88,5
Jihočeský kraj	84,7	82,3	83,7	82,4	81,4	83,1	82,5	81,1	80,2	79,4	80,5	80,1
Plzeňský kraj	91,8	86,4	90,2	91,0	91,4	88,8	91,9	92,4	91,4	91,3	91,1	90,2
Karlovarský kraj	72,5	70,0	72,5	70,1	69,9	68,9	68,9	67,6	65,5	65,2	65,3	63,7
Ústecký kraj	77,8	77,1	80,3	77,0	75,8	76,1	74,7	73,4	74,8	71,9	71,3	69,8
Liberecký kraj	77,4	75,4	74,5	75,3	75,7	76,1	76,6	77,2	76,7	76,4	76,5	76,1
Královéhradecký kraj	83,6	82,6	84,7	83,9	83,6	83,5	84,5	84,4	85,0	86,4	88,6	88,0
Pardubický kraj	81,9	79,9	79,6	79,6	82,0	77,3	78,2	79,4	79,0	79,4	80,6	80,2
Kraj Vysočina	82,6	78,7	80,4	79,0	81,1	82,6	82,6	82,8	80,9	81,1	81,5	79,3
Jihomoravský kraj	90,7	94,4	93,5	93,6	93,9	94,7	97,1	94,2	94,8	93,1	92,7	94,4
Olomoucký kraj	71,6	72,2	72,9	73,6	75,1	75,4	74,9	75,3	75,7	76,2	77,2	77,1
Zlínský kraj	80,7	83,6	83,6	82,4	83,3	83,0	83,9	86,4	85,0	84,9	85,2	83,5
Moravskoslezský kraj	81,0	81,9	79,8	81,0	83,5	84,2	81,0	82,7	81,7	81,9	80,9	81,6
průměr	92,5	91,7	92,1	91,7	92,0	91,8	92,0	92,0	91,6	91,5	91,6	91,1
rozptyl	1367,9031	1403,4639	1344,8898	1450,8437	1325,0703	1321,0769	1356,5309	1326,8809	1366,0478	1374,1649	1324,1571	1404,1006
směrodatná odchylka	36,985174	37,462833	36,672739	38,089943	36,401514	36,346622	36,831113	36,426376	36,960084	37,06973	36,38897	37,471331
variační rozpětí	152,2	154,5	149,9	157,1	151,3	151,8	153,4	153,2	156,8	157,2	154,7	159,6
variační koeficient	39,99	40,87	39,82	41,52	39,56	39,60	40,05	39,61	40,35	40,53	39,73	41,12

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 7: Hrubý domácí produkt v krajích na 1 obyvatele v Kč

Kraj	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Hlavní město Praha	262 855	305 603	341 891	392 306	424 125	457 757	511 246	558 888	597 973	655 153	708 200	758 020
Středočeský kraj	142 022	162 089	176 621	201 382	216 486	231 894	248 375	263 397	268 560	291 625	297 922	327 085
Jihočeský kraj	148 039	170 234	183 221	201 273	208 377	218 653	232 612	239 000	245 946	266 082	286 132	302 649
Plzeňský kraj	149 265	173 675	182 794	195 205	203 315	217 339	236 597	244 227	259 292	291 983	298 889	327 285
Karlovarský kraj	147 184	160 583	168 628	181 712	186 482	198 927	207 201	215 386	224 666	234 576	242 778	249 888
Ústecký kraj	147 998	166 020	172 768	184 561	188 642	192 463	204 546	210 370	225 235	241 738	256 541	273 508
Liberecký kraj	143 386	160 806	176 213	188 301	199 466	212 317	228 145	232 639	225 598	241 241	266 485	280 680
Královéhradecký kraj	142 072	163 109	179 327	193 230	201 440	216 036	230 209	233 524	241 642	263 174	274 548	286 588
Pardubický kraj	136 717	154 230	167 136	184 053	187 870	198 035	212 988	219 722	229 804	247 050	256 034	280 473
Kraj Vysočina	128 507	147 294	154 325	168 094	178 223	191 152	215 006	221 093	229 670	244 066	263 171	282 186
Jihomoravský kraj	143 952	166 083	177 000	193 053	198 479	209 642	228 794	237 324	251 717	271 252	285 029	306 324
Olomoucký kraj	129 605	151 142	158 002	165 684	173 409	184 223	196 872	198 792	210 323	230 997	234 705	246 319
Zlínský kraj	130 065	147 054	165 779	176 021	178 946	189 315	206 121	212 883	223 012	237 450	255 738	279 520
Moravskoslezský kraj	134 603	156 605	163 983	172 007	173 682	179 281	195 097	199 761	208 958	236 455	263 457	277 145
průměr	149 019	170 323	183 406	199 777	208 496	221 217	239 558	249 072	260 171	282 346	299 259	319 834
rozptyl	1 045 339 242	1 467 182 658	2 003 475 400	2 972 834 833	3 739 659 255	4 516 906 000	5 912 938 330	7 679 429 512	9 058 268 332	11 072 093 934	13 201 642 885	15 292 033 394
směrodatná Odchylka	32331,71	38303,82	44760,20	54523,71	61152,75	67207,93	76895,63	87632,35	95174,94	105224,02	114898,40	123660,96
variační rozpětí	134 348	158 549	187 566	226 622	250 716	278 476	316 149	360 096	389 015	424 156	473 495	511 701
variační koeficient	21,70	22,49	24,40	27,29	29,33	30,38	32,10	35,18	36,58	37,27	38,39	38,66

Pokračování tabulky 7

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hlavní město Praha	836 939	870 291	838 080	862 444	856 151	858 559	876 359	911 777	975 271	1 009 835	1 061 767	1 136 744
Středočeský kraj	353 798	364 982	343 466	334 970	349 676	352 340	348 241	370 779	391 625	413 124	439 282	450 679
Jihočeský kraj	316 540	318 904	315 357	312 784	315 115	323 248	325 171	334 700	351 908	360 689	388 721	407 549
Plzeňský kraj	343 401	334 946	340 058	345 546	353 913	345 611	362 226	381 445	401 079	414 514	439 561	458 985
Karlovarský kraj	271 078	271 316	273 170	266 167	270 583	268 021	271 486	278 928	287 508	295 863	315 090	324 453
Ústecký kraj	290 732	298 837	302 609	292 167	293 426	296 217	294 304	302 959	328 369	326 270	343 902	355 556
Liberecký kraj	289 290	292 223	280 704	285 941	292 973	296 158	301 907	318 858	336 360	346 725	369 436	387 169
Královéhradecký kraj	312 744	320 260	319 188	318 478	323 559	324 940	332 914	348 303	372 872	392 482	427 537	447 751
Pardubický kraj	306 230	309 541	299 856	302 305	317 340	300 829	308 073	327 801	346 772	360 648	389 192	408 366
Kraj Vysočina	308 831	305 177	302 964	299 891	313 878	321 295	325 700	341 723	354 802	368 002	393 460	403 867
Jihomoravský kraj	338 975	365 978	352 562	355 167	363 284	368 337	382 527	389 046	415 760	422 688	447 205	480 674
Olomoucký kraj	267 878	279 771	274 629	279 429	290 648	293 249	295 367	311 025	332 055	345 770	372 595	392 463
Zlínský kraj	301 566	324 093	315 167	312 807	322 348	322 790	330 503	356 565	372 940	385 553	411 341	425 150
Moravskoslezský kraj	302 894	317 645	300 665	307 469	323 213	327 488	319 227	341 300	358 407	371 721	390 391	415 513
průměr	345 778	355 283	347 034	348 255	356 151	357 077	362 429	379 658	401 838	415 277	442 106	463 923
rozptyl	19 135 271 774	21 093 781 437	19 100 150 187	20 902 977 771	19 850 233 683	19 989 816 104	21 089 268 179	22 635 313 299	26 289 158 381	28 340 804 386	30 839 962 126	36 381 515 400
směrodatná odchylka	138330,30	145236,98	138203,29	144578,62	140890,86	141385,35	145221,45	150450,37	162139,32	168347,27	175613,10	190739,39
variační rozpětí	569 061	598 975	564 910	596 277	585 568	590 538	604 873	632 849	687 763	713 972	746 677	812 291
variační koeficient	40,01	40,88	39,82	41,52	39,56	39,60	40,07	39,63	40,35	40,54	39,72	41,11

Tabulka 8: Tvorba fixního kapitálu na jednoho obyvatele v Kč

Kraj	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Hlavní město Praha	72 274,0	92 690,0	111 057,0	112 243,0	123 904,0	141 568,0	149 285,0	154 299,0	143 894,0	168 950,0	180 868,0	207 022,0
Středočeský kraj	53 621,0	66 357,0	63 045,0	78 834,0	78 397,0	85 399,0	94 422,0	85 302,0	94 770,0	111 031,0	119 296,0	113 857,0
Jihočeský kraj	88 688,0	73 734,0	66 114,0	72 767,0	78 750,0	81 473,0	86 323,0	71 673,0	84 229,0	82 930,0	96 982,0	86 076,0
Plzeňský kraj	53 762,0	72 062,0	65 473,0	69 259,0	57 519,0	72 434,0	66 469,0	71 337,0	71 721,0	86 597,0	78 397,0	112 328,0
Karlovarský kraj	46 242,0	62 531,0	47 274,0	45 402,0	44 242,0	45 694,0	70 853,0	68 058,0	70 882,0	69 127,0	74 990,0	68 786,0
Ústecký kraj	51 046,0	55 705,0	56 504,0	55 721,0	47 939,0	49 645,0	58 809,0	56 758,0	72 004,0	60 586,0	58 566,0	67 146,0
Liberecký kraj	41 918,0	40 073,0	42 967,0	45 449,0	50 786,0	59 358,0	52 298,0	60 512,0	76 049,0	78 030,0	73 968,0	68 482,0
Královéhradecký kraj	42 906,0	54 661,0	50 822,0	49 986,0	49 227,0	63 563,0	54 280,0	73 577,0	66 762,0	68 282,0	65 230,0	63 773,0
Pardubický kraj	44 728,0	48 443,0	53 005,0	54 025,0	48 147,0	57 213,0	62 907,0	65 565,0	62 794,0	73 207,0	68 214,0	67 373,0
Kraj Vysočina	37 945,0	46 173,0	47 912,0	52 074,0	48 655,0	68 152,0	66 228,0	63 678,0	66 150,0	70 161,0	85 316,0	72 499,0
Jihomoravský kraj	48 681,0	58 819,0	59 787,0	63 642,0	64 821,0	65 791,0	66 839,0	70 489,0	89 087,0	80 565,0	97 436,0	100 404,0
Olomoucký kraj	37 030,0	50 038,0	42 668,0	53 679,0	52 417,0	58 547,0	83 032,0	63 625,0	63 122,0	72 566,0	67 954,0	70 791,0
Zlínský kraj	40 460,0	44 581,0	49 648,0	49 323,0	51 904,0	55 664,0	60 964,0	77 885,0	65 017,0	67 398,0	65 094,0	73 982,0
Moravskoslezský kraj	48 264,0	54 977,0	59 367,0	50 789,0	55 687,0	50 788,0	62 043,0	60 684,0	54 812,0	57 299,0	66 768,0	76 721,0
průměr	50 540	58 632	58 260	60 942	60 885	68 235	73 911	74 532	77 235	81 909	85 649	89 231
rozptyl	184573722	182554070	270902704	301024918	414124717	535947945	573078455	542070278	452297847	741792678	951102010	1,33E+09
Směrodatná odchylka	13585,79	13511,26	16459,12	17350,07	20350,05	23150,55	23939,06	23282,40	21267,30	27235,87	30839,94	36469,75
variační rozpětí	51 658	52 617	68 389	66 841	79 662	95 874	96 987	97 541	89 082	111 651	122 302	143 249
variační koeficient	26,88	23,04	28,25	28,47	33,42	33,93	32,39	31,24	27,54	33,25	36,01	40,87

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Pokračování tabulky 8

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hlavní město Praha	255 556,0	260 513,0	237 786,0	225 277,0	226 932,0	222 616,0	236 646,0	236 195,0	274 343,0	267 355,0	283 797,0	352 132,0
Středočeský kraj	121 366,0	109 805,0	99 728,0	95 406,0	105 614,0	106 794,0	103 471,0	108 826,0	109 689,0	118 949,0	123 956,0	159 203,0
Jihočeský kraj	91 105,0	92 358,0	83 854,0	90 438,0	81 108,0	80 915,0	93 160,0	88 312,0	89 893,0	85 927,0	91 362,0	92 520,0
Plzeňský kraj	105 726,0	93 257,0	103 399,0	89 139,0	87 929,0	82 152,0	83 635,0	79 650,0	89 894,0	88 850,0	92 492,0	106 263,0
Karlovarský kraj	66 966,0	74 573,0	68 204,0	79 842,0	80 186,0	82 236,0	60 056,0	67 445,0	77 596,0	67 167,0	77 945,0	78 416,0
Ústecký kraj	89 079,0	85 329,0	82 801,0	99 363,0	96 093,0	90 040,0	88 846,0	85 567,0	87 114,0	90 783,0	96 921,0	91 306,0
Liberecký kraj	71 790,0	81 725,0	70 575,0	67 788,0	73 008,0	77 274,0	67 355,0	79 877,0	77 201,0	75 778,0	86 339,0	97 315,0
Královéhradecký kraj	72 768,0	74 151,0	72 391,0	67 649,0	62 917,0	59 710,0	58 218,0	73 240,0	91 732,0	84 590,0	92 301,0	82 517,0
Pardubický kraj	83 413,0	88 680,0	72 771,0	84 370,0	78 027,0	75 068,0	70 294,0	79 697,0	96 429,0	84 063,0	92 023,0	93 145,0
Kraj Vysočina	89 219,0	75 994,0	75 181,0	72 129,0	74 170,0	76 415,0	71 306,0	83 700,0	85 983,0	84 550,0	96 413,0	90 977,0
Jihomoravský kraj	116 856,0	119 148,0	104 110,0	102 577,0	102 465,0	99 130,0	86 580,0	99 446,0	105 774,0	106 137,0	103 599,0	112 788,0
Olomoucký kraj	80 810,0	82 903,0	92 946,0	84 259,0	77 911,0	73 605,0	71 221,0	78 922,0	85 808,0	84 191,0	89 305,0	94 975,0
Zlínský kraj	78 862,0	77 416,0	71 257,0	75 765,0	77 216,0	74 928,0	70 763,0	87 065,0	93 540,0	89 906,0	92 227,0	89 347,0
Moravskoslezský kraj	83 868,0	102 009,0	80 997,0	80 924,0	85 964,0	86 222,0	82 364,0	78 988,0	99 515,0	82 165,0	90 019,0	83 064,0
průměr	100 527	101 276	94 000	93 923	93 539	91 936	88 851	94 781	104 608	100 744	107 764	115 998
rozptyl	2,09E+09	2,12E+09	1,736E+09	1,438E+09	1,495E+09	1,436E+09	1,834E+09	1,637E+09	2,296E+09	2,276E+09	2,482E+09	4,654E+09
Směrodatná odchylka	45717,21	46045,80	41661,48	37914,89	38668,06	37892,25	42820,15	40458,81	47912,47	47711,02	49819,62	68222,10
variační rozpětí	188 590	186 362	169 582	157 628	164 015	162 906	178 428	168 750	197 142	200 188	205 852	273 716
variační koeficient	45,48	45,47	44,32	40,37	41,34	41,22	48,19	42,69	45,80	47,36	46,23	58,81

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 9: Tvorba fixního kapitálu na jednoho obyvatele v procentech

Kraj	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ČR	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Hlavní město Praha	138,4	151,8	178,1	172,7	188,1	195,4	190,2	196,5	176,9	194,7	195,7	211,6
Středočeský kraj	102,7	108,7	101,1	121,3	119,0	117,9	120,3	108,6	116,5	127,9	129,1	116,4
Jihočeský kraj	169,9	120,8	106,0	112,0	119,5	112,4	110,0	91,3	103,5	95,6	104,9	88,0
Plzeňský kraj	103,0	118,0	105,0	106,6	87,3	100,0	84,7	90,8	88,2	99,8	84,8	114,8
Karlovarský kraj	88,6	102,4	75,8	69,9	67,2	63,1	90,3	86,7	87,1	79,6	81,1	70,3
Ústecký kraj	97,8	91,2	90,6	85,7	72,8	68,5	74,9	72,3	88,5	69,8	63,4	68,6
Liberecký kraj	80,3	65,6	68,9	69,9	77,1	81,9	66,6	77,1	93,5	89,9	80,0	70,0
Královéhradecký kraj	82,2	89,5	81,5	76,9	74,7	87,7	69,2	93,7	82,1	78,7	70,6	65,2
Pardubický kraj	85,7	79,3	85,0	83,1	73,1	79,0	80,2	83,5	77,2	84,3	73,8	68,9
Kraj Vysočina	72,7	75,6	76,9	80,1	73,9	94,1	84,4	81,1	81,3	80,8	92,3	74,1
Jihomoravský kraj	93,2	96,3	95,9	97,9	98,4	90,8	85,2	89,8	109,5	92,8	105,4	102,6
Olomoucký kraj	70,9	82,0	68,4	82,6	79,6	80,8	105,8	81,0	77,6	83,6	73,5	72,4
Zlínský kraj	77,5	73,0	79,6	75,9	78,8	76,8	77,7	99,2	79,9	77,7	70,4	75,6
Moravskoslezský kraj	92,4	90,0	95,2	78,1	84,5	70,1	79,1	77,3	67,4	66,0	72,2	78,4
průměr	96,8	96,0	93,4	93,8	92,4	94,2	94,2	94,9	94,9	94,4	92,7	91,2
rozptyl	677,19	490,04	696,71	712,96	953,93	1021,07	929,96	878,87	683,50	985,39	1113,77	1389,41
směrodatná odchylka	26,02	22,14	26,40	26,70	30,89	31,95	30,50	29,65	26,14	31,39	33,37	37,27
variační rozpětí	99,0	86,2	109,7	102,8	120,9	132,3	123,6	124,2	109,5	128,7	132,3	146,4
variační koeficient	26,88	23,06	28,25	28,48	33,42	33,93	32,38	31,23	27,54	33,26	36,02	40,87

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Pokračování tabulky 9

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ČR = 100%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Hlavní město Praha	228,3	229,8	228,5	218,6	219,2	218,8	236,8	225,2	235,6	236,1	236,0	263,0
Středočeský kraj	108,4	96,9	95,8	92,6	102,0	104,9	103,5	103,7	94,2	105,0	103,1	118,9
Jihočeský kraj	81,4	81,5	80,6	87,7	78,3	79,5	93,2	84,2	77,2	75,9	76,0	69,1
Plzeňský kraj	94,5	82,3	99,3	86,5	84,9	80,7	83,7	75,9	77,2	78,5	76,9	79,4
Karlovarský kraj	59,8	65,8	65,5	77,5	77,4	80,8	60,1	64,3	66,6	59,3	64,8	58,6
Ústecký kraj	79,6	75,3	79,6	96,4	92,8	88,5	88,9	81,6	74,8	80,2	80,6	68,2
Liberecký kraj	64,1	72,1	67,8	65,8	70,5	75,9	67,4	76,2	66,3	66,9	71,8	72,7
Královéhradecký kraj	65,0	65,4	69,6	65,6	60,8	58,7	58,2	69,8	78,8	74,7	76,8	61,6
Pardubický kraj	74,5	78,2	69,9	81,9	75,4	73,8	70,3	76,0	82,8	74,2	76,5	69,6
Kraj Vysočina	79,7	67,0	72,2	70,0	71,6	75,1	71,3	79,8	73,9	74,7	80,2	67,9
Jihomoravský kraj	104,4	105,1	100,0	99,5	99,0	97,4	86,6	94,8	90,9	93,7	86,2	84,2
Olomoucký kraj	72,2	73,1	89,3	81,7	75,2	72,3	71,3	75,2	73,7	74,3	74,3	70,9
Zlínský kraj	70,5	68,3	68,5	73,5	74,6	73,6	70,8	83,0	80,3	79,4	76,7	66,7
Moravskoslezský kraj	74,9	90,0	77,8	78,5	83,0	84,7	82,4	75,3	85,5	72,6	74,9	62,0
průměr	89,8	89,3	90,3	91,1	90,3	90,3	88,9	90,4	89,8	89,0	89,6	86,6
rozptyl	1668,14	1649,80	1602,80	1353,71	1395,38	1387,25	1836,28	1488,15	1693,00	1775,11	1716,16	2596,51
směrodatná odchylka	40,84	40,62	40,03	36,79	37,35	37,25	42,85	38,58	41,15	42,13	41,43	50,96
variační rozpětí	168,5	164,4	163,0	153,0	158,4	160,1	178,6	160,9	169,3	176,8	171,2	204,4
variační koeficient	45,48	45,46	44,33	40,37	41,35	41,23	48,21	42,69	45,80	47,36	46,22	58,82

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 10: Čistý disponibilní důchod na obyvatele v Kč

Kraj	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Hlavní město Praha	96 442,0	114 196,0	127 566,0	139 305,0	150 729,0	162 894,0	178 084,0	188 987,0	200 842,0	211 183,0	220 263,0	237 921,0
Středočeský kraj	81 220,0	94 274,0	105 315,0	115 091,0	122 509,0	129 663,0	137 953,0	149 592,0	158 644,0	164 988,0	172 285,0	183 764,0
Jihočeský kraj	78 947,0	92 297,0	103 310,0	109 438,0	113 796,0	121 502,0	129 205,0	132 471,0	140 757,0	148 209,0	155 618,0	168 465,0
Plzeňský kraj	79 218,0	93 355,0	104 354,0	108 879,0	116 112,0	123 000,0	133 679,0	139 225,0	142 895,0	153 433,0	159 870,0	168 964,0
Karlovarský kraj	76 812,0	89 151,0	103 049,0	108 801,0	111 323,0	122 581,0	125 859,0	129 674,0	136 100,0	139 154,0	146 497,0	154 255,0
Ústecký kraj	78 579,0	90 503,0	101 387,0	106 009,0	110 064,0	114 713,0	122 551,0	122 509,0	128 748,0	134 692,0	142 037,0	152 527,0
Liberecký kraj	76 075,0	88 280,0	101 487,0	107 075,0	111 884,0	120 099,0	129 363,0	136 323,0	139 690,0	144 941,0	153 665,0	163 633,0
Královéhradecký kraj	77 892,0	90 893,0	102 961,0	109 413,0	113 216,0	122 598,0	130 761,0	136 654,0	137 307,0	144 733,0	156 268,0	166 100,0
Pardubický kraj	72 472,0	83 961,0	96 972,0	102 833,0	106 178,0	112 537,0	120 794,0	126 975,0	132 222,0	139 812,0	150 866,0	157 851,0
Kraj Vysočina	68 840,0	80 257,0	89 614,0	95 608,0	100 853,0	108 025,0	117 934,0	128 408,0	133 423,0	142 880,0	151 461,0	160 860,0
Jihomoravský kraj	76 111,0	88 867,0	99 129,0	105 838,0	111 131,0	117 382,0	127 501,0	130 308,0	135 587,0	147 033,0	154 291,0	161 516,0
Olomoucký kraj	73 499,0	85 507,0	97 836,0	103 306,0	106 695,0	113 434,0	122 068,0	129 029,0	134 494,0	140 306,0	144 411,0	156 408,0
Zlínský kraj	72 152,0	83 859,0	94 850,0	102 055,0	106 714,0	113 359,0	122 442,0	128 469,0	134 920,0	139 460,0	151 013,0	165 669,0
Moravskoslezský kraj	75 589,0	88 760,0	97 644,0	102 809,0	106 827,0	112 201,0	120 287,0	123 960,0	126 065,0	134 455,0	146 069,0	151 711,0
průměr	77 418	90 297	101 820	108 319	113 431	120 999	129 892	135 899	141 550	148 949	157 472	167 832
rozptyl	37991208	58275361	67746189	93458556	132092740	166136621	208136432	261385260	324813333	355916008	355584429	442170144
směrodatná odchylka	6163,70	7633,83	8230,81	9667,40	11493,16	12889,40	14426,93	16167,41	18022,58	18865,74	18856,95	21027,84
variační rozpětí	27 602	33 939	37 952	43 697	49 876	54 869	60 150	66 478	74 777	76 728	78 226	86 210
variační koeficient	7,96	8,45	8,08	8,92	10,13	10,65	11,11	11,90	12,73	12,67	11,97	12,53

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Pokračování tabulky 10

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hlavní město Praha	246 545,0	257 876,0	260 847,0	270 186,0	270 268,0	267 608,0	270 661,0	277 395,0	282 964,0	298 706,0	339 541,0	355 646,0
Středočeský kraj	195 689,0	203 805,0	213 025,0	216 090,0	216 792,0	229 714,0	221 054,0	224 851,0	229 059,0	243 461,0	250 925,0	270 211,0
Jihočeský kraj	174 300,0	188 530,0	189 137,0	185 713,0	188 910,0	189 316,0	188 933,0	198 604,0	204 178,0	210 004,0	222 770,0	237 374,0
Plzeňský kraj	181 343,0	192 667,0	194 396,0	195 980,0	197 635,0	201 951,0	205 466,0	209 126,0	221 733,0	221 473,0	235 470,0	244 490,0
Karlovarský kraj	160 523,0	167 595,0	176 989,0	176 998,0	178 822,0	176 211,0	179 605,0	186 425,0	195 758,0	202 884,0	221 205,0	230 374,0
Ústecký kraj	157 774,0	169 667,0	176 474,0	176 745,0	177 614,0	175 879,0	175 340,0	178 095,0	185 525,0	193 316,0	202 543,0	218 647,0
Liberecký kraj	170 853,0	176 622,0	182 818,0	186 628,0	184 926,0	185 815,0	187 004,0	194 272,0	201 245,0	209 222,0	218 368,0	231 764,0
Královéhradecký kraj	173 735,0	185 678,0	191 724,0	190 086,0	189 441,0	192 646,0	192 869,0	201 169,0	209 629,0	212 288,0	227 751,0	243 481,0
Pardubický kraj	168 792,0	179 331,0	183 590,0	181 504,0	185 624,0	190 957,0	191 405,0	201 085,0	207 775,0	213 750,0	225 772,0	239 551,0
Kraj Vysočina	171 109,0	181 857,0	185 055,0	185 385,0	189 839,0	190 156,0	193 467,0	200 447,0	209 785,0	216 484,0	228 542,0	246 189,0
Jihomoravský kraj	175 095,0	186 469,0	190 370,0	194 407,0	193 172,0	197 169,0	201 555,0	208 653,0	217 439,0	218 686,0	231 022,0	243 811,0
Olomoucký kraj	166 485,0	177 258,0	179 279,0	176 441,0	180 278,0	182 785,0	180 568,0	188 477,0	195 604,0	199 780,0	210 488,0	225 782,0
Zlínský kraj	174 127,0	180 664,0	182 083,0	180 880,0	185 161,0	188 396,0	188 711,0	195 958,0	207 069,0	207 096,0	218 503,0	231 819,0
Moravskoslezský kraj	161 427,0	176 677,0	179 617,0	179 328,0	182 658,0	182 980,0	181 673,0	189 114,0	194 455,0	199 654,0	211 792,0	226 624,0
průměr	176 986	187 478	191 815	192 598	194 367	196 542	197 022	203 834	211 587	217 629	231 764	246 126
rozptyl	454896625	460761988	448665413	565719383	532766499	551049524	547726899	537799671	515696844	642252605	1,022E+09	1,066E+09
směrodatná odchylka	21328,31	21465,37	21181,72	23784,86	23081,74	23474,44	23403,57	23190,51	22708,96	25342,70	31974,10	32643,05
variační rozpětí	88 771	90 281	84 373	93 745	92 654	91 729	95 321	99 300	97 439	105 390	136 998	136 999
variační koeficient	12,05	11,45	11,04	12,35	11,88	11,94	11,88	11,38	10,73	11,64	13,80	13,26

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 11: Čistý disponibilní důchod na obyvatele v procentech (ČR=100 %)

Kraj	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Hlavní město Praha	122,6	124,3	123,7	126,6	130,4	132,4	134,6	136,5	139,0	138,6	136,8	138,7
Středočeský kraj	103,2	102,6	102,1	104,6	106,0	105,4	104,3	108,1	109,8	108,3	107,0	107,1
Jihočeský kraj	100,3	100,4	100,2	99,5	98,4	98,8	97,7	95,7	97,4	97,3	96,6	98,2
Plzeňský kraj	100,7	101,6	101,2	99,0	100,4	100,0	101,0	100,6	98,9	100,7	99,3	98,5
Karlovarský kraj	97,6	97,0	99,9	98,9	96,3	99,7	95,1	93,7	94,2	91,3	91,0	89,9
Ústecký kraj	99,9	98,5	98,3	96,3	95,2	93,3	92,6	88,5	89,1	88,4	88,2	88,9
Liberecký kraj	96,7	96,1	98,4	97,3	96,8	97,6	97,8	98,5	96,7	95,1	95,4	95,4
Královéhradecký kraj	99,0	98,9	99,8	99,4	97,9	99,7	98,8	98,7	95,1	95,0	97,1	96,8
Pardubický kraj	92,1	91,4	94,0	93,5	91,9	91,5	91,3	91,7	91,5	91,8	93,7	92,0
Kraj Vysočina	87,5	87,3	86,9	86,9	87,2	87,8	89,1	92,8	92,4	93,8	94,1	93,7
Jihomoravský kraj	96,7	96,7	96,1	96,2	96,1	95,4	96,4	94,1	93,9	96,5	95,8	94,1
Olomoucký kraj	93,4	93,1	94,9	93,9	92,3	92,2	92,3	93,2	93,1	92,1	89,7	91,2
Zlínský kraj	91,7	91,3	92,0	92,8	92,3	92,2	92,5	92,8	93,4	91,5	93,8	96,5
Moravskoslezský kraj	96,1	96,6	94,7	93,4	92,4	91,2	90,9	89,5	87,3	88,2	90,7	88,4
průměr	98,4	98,3	98,7	98,5	98,1	98,4	98,2	98,2	98,0	97,8	97,8	97,8
rozptyl	61,45	69,06	63,67	77,13	98,96	109,67	119,00	136,40	155,37	153,38	137,18	150,43
směrodatná odchylka	7,84	8,31	7,98	8,78	9,95	10,47	10,91	11,68	12,46	12,38	11,71	12,27
variační rozpětí	35,1	37,0	36,8	39,7	43,2	44,6	45,5	48,0	51,7	50,4	48,6	50,3
variační koeficient	7,97	8,46	8,08	8,92	10,14	10,65	11,11	11,90	12,72	12,67	11,98	12,54

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Pokračování tabulky 11

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hlavní město Praha	136,1	134,1	132,6	136,2	135,2	132,1	133,6	132,5	130,6	133,6	142,2	140,1
Středočeský kraj	108,0	106,0	108,3	108,9	108,4	113,4	109,1	107,4	105,8	108,9	105,1	106,4
Jihočeský kraj	96,2	98,0	96,1	93,6	94,5	93,4	93,2	94,9	94,3	93,9	93,3	93,5
Plzeňský kraj	100,1	100,2	98,8	98,8	98,9	99,7	101,4	99,9	102,4	99,0	98,6	96,3
Karlovarský kraj	88,6	87,1	89,9	89,2	89,4	87,0	88,6	89,1	90,4	90,7	92,6	90,7
Ústecký kraj	87,1	88,2	89,7	89,1	88,8	86,8	86,5	85,1	85,7	86,4	84,8	86,1
Liberecký kraj	94,3	91,8	92,9	94,1	92,5	91,7	92,3	92,8	92,9	93,6	91,4	91,3
Královéhradecký kraj	95,9	96,5	97,4	95,8	94,8	95,1	95,2	96,1	96,8	94,9	95,4	95,9
Pardubický kraj	93,1	93,2	93,3	91,5	92,8	94,2	94,5	96,1	95,9	95,6	94,5	94,3
Kraj Vysočina	94,4	94,6	94,0	93,4	95,0	93,9	95,5	95,8	96,9	96,8	95,7	97,0
Jihomoravský kraj	96,6	96,9	96,7	98,0	96,6	97,3	99,5	99,7	100,4	97,8	96,7	96,0
Olomoucký kraj	91,9	92,2	91,1	88,9	90,2	90,2	89,1	90,1	90,3	89,3	88,1	88,9
Zlínský kraj	96,1	93,9	92,5	91,2	92,6	93,0	93,1	93,6	95,6	92,6	91,5	91,3
Moravskoslezský kraj	89,1	91,9	91,3	90,4	91,4	90,3	89,6	90,4	89,8	89,3	88,7	89,2
průměr	97,7	97,5	97,5	97,1	97,2	97,0	97,2	97,4	97,7	97,3	97,0	96,9
rozptyl	138,72	124,80	116,21	143,79	133,37	134,40	133,74	122,41	109,68	128,71	179,53	165,58
směrodatná odchylka	11,78	11,17	10,78	11,99	11,55	11,59	11,56	11,06	10,47	11,35	13,40	12,87
variační rozpětí	49,0	47,0	42,9	47,3	46,4	45,3	47,1	47,4	44,9	47,2	57,4	54,0
variační koeficient	12,06	11,46	11,06	12,35	11,88	11,95	11,89	11,36	10,72	11,66	13,81	13,28

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 12: Roční průměr obecné míry nezaměstnanosti

Kraj	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Hlavní město Praha	2,5	2,0	2,4	3,3	4,0	4,2	3,9	3,6	4,2	3,9	3,5	2,8
Středočeský kraj	3,8	3,1	3,8	5,4	8,0	7,5	6,7	4,9	5,2	5,4	5,2	4,5
Jihočeský kraj	2,5	2,8	3,4	4,9	6,2	5,8	5,6	5,0	5,2	5,7	5,0	5,1
Plzeňský kraj	3,3	2,7	4,3	5,4	6,8	6,2	5,8	4,7	5,3	5,8	5,1	4,6
Karlovarský kraj	4,0	3,4	4,5	6,8	8,1	8,4	7,4	7,5	6,4	9,4	10,9	10,2
Ústecký kraj	7,1	9,0	9,9	11,7	15,4	16,0	13,3	12,7	13,0	14,5	14,5	13,7
Liberecký kraj	3,9	3,8	3,8	6,9	8,2	6,2	6,2	4,7	6,1	6,4	6,5	7,7
Královéhradecký kraj	3,1	3,2	3,7	5,0	7,0	6,1	6,1	4,2	5,8	6,6	4,8	5,4
Pardubický kraj	3,7	3,8	4,3	6,0	8,0	8,3	6,4	7,2	7,6	7,0	5,6	5,5
Kraj Vysočina	3,7	3,3	4,3	5,8	8,7	6,8	6,1	5,1	5,3	6,8	6,8	5,3
Jihomoravský kraj	3,3	3,2	3,6	5,1	8,0	8,3	8,5	7,6	8,0	8,3	8,1	8,0
Olomoucký kraj	4,6	4,9	5,3	7,2	10,6	12,8	10,4	9,6	9,6	12,0	10,0	8,2
Zlínský kraj	4,1	3,5	4,3	6,4	8,6	8,1	8,5	7,9	7,5	7,4	9,4	7,0
Moravskoslezský kraj	5,8	5,2	8,0	10,1	13,0	14,3	14,3	13,3	14,7	14,5	13,9	12,0
průměr	4,0	3,9	4,7	6,4	8,6	8,5	7,8	7,0	7,4	8,1	7,8	7,1
rozptyl	1,39	2,63	3,53	4,37	7,37	11,02	8,34	8,80	8,89	10,24	11,18	8,80
směrodatná odchylka	1,18	1,62	1,88	2,09	2,71	3,32	2,89	2,97	2,98	3,20	3,34	2,97
variační rozpětí	4,6	7,0	7,5	8,4	11,4	11,8	10,4	9,7	10,6	10,7	11,0	10,9
variační koeficient	29,75	41,98	40,14	32,53	31,52	39,05	37,05	42,37	40,15	39,36	42,80	41,55

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Pokračování tabulky 12

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hlavní město Praha	2,4	1,9	3,1	3,8	3,6	3,1	3,1	2,5	2,8	2,2	1,7	1,3
Středočeský kraj	3,4	2,6	4,4	5,2	5,1	4,6	5,2	5,1	3,5	3,1	2,1	2,0
Jihočeský kraj	3,3	2,6	4,3	5,3	5,5	5,7	5,2	5,9	4,0	2,8	2,2	1,4
Plzeňský kraj	3,7	3,6	6,3	5,9	5,2	4,8	5,2	5,1	3,8	3,4	1,9	1,5
Karlovarský kraj	8,2	7,6	10,9	10,8	8,5	10,5	10,2	9,0	6,7	5,4	3,3	2,9
Ústecký kraj	9,9	7,9	10,1	11,2	9,9	10,8	9,4	8,5	7,6	5,1	3,5	3,6
Liberecký kraj	6,1	4,6	7,8	7,0	7,2	9,3	8,3	6,5	5,5	4,4	3,7	1,9
Královéhradecký kraj	4,2	3,9	7,7	6,9	7,1	7,1	8,2	6,2	5,6	4,1	2,2	2,3
Pardubický kraj	4,4	3,6	6,4	7,2	5,6	7,7	8,4	6,4	4,6	3,7	2,7	1,7
Kraj Vysočina	4,6	3,3	5,7	6,9	6,4	6,4	6,7	5,6	4,7	3,2	2,7	1,7
Jihomoravský kraj	5,4	4,4	6,8	7,7	7,5	8,1	6,8	6,1	5,0	3,9	3,3	2,6
Olomoucký kraj	6,3	5,9	7,6	9,1	7,6	7,7	9,2	7,7	5,9	3,7	3,1	2,6
Zlínský kraj	5,5	3,8	7,3	8,5	7,6	7,4	6,8	6,1	4,7	4,0	3,6	1,8
Moravskoslezský kraj	8,5	7,4	9,7	10,2	9,3	9,5	9,9	8,6	8,1	6,9	4,7	3,7
průměr	5,4	4,5	7,0	7,5	6,9	7,3	7,3	6,4	5,2	4,0	2,9	2,2
rozptyl	4,49	3,54	4,70	4,47	2,86	4,73	4,11	2,72	2,17	1,31	0,65	0,55
směrodatná odchylka	2,12	1,88	2,17	2,11	1,69	2,18	2,03	1,65	1,47	1,15	0,81	0,74
variační rozpětí	7,5	6,1	7,9	7,4	6,3	7,6	7,1	6,6	5,3	4,7	3,0	2,4
variační koeficient.	38,99	41,61	30,94	28,04	24,57	29,64	27,64	25,85	28,44	28,71	27,58	33,68

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 13: Investice na ochranu životního prostředí

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Česká republika	2 083	1 946	1 462	1 900	1 980	1 783	2 189	1 928	1 949	2 239	2 153	2 364	2 438	2 576	2 983	3 804	2 411	3 345	2 920
Hlavní město Praha	2 276	2 680	635	1 697	1 209	1 525	2 478	1 470	1 396	1 371	2 177	1 598	1 468	1 549	1 154	1 160	2 981	3 298	4 498
Středočeský kraj	2 805	2 748	1 931	2 604	2 798	2 772	4 619	2 782	2 802	1 999	2 246	1 965	2 786	2 687	2 562	3 038	1 445	1 605	2 463
Jihočeský kraj	1 311	1 426	1 497	1 206	1 563	1 018	1 033	1 229	1 418	2 994	2 403	2 330	1 920	2 303	2 757	3 176	1 170	1 991	3 135
Plzeňský kraj	1 469	1 657	767	1 221	1 495	1 265	1 842	3 425	3 330	5 453	1 994	2 678	2 245	2 322	4 344	2 106	2 545	1 797	1 943
Karlovarský kraj	2 617	3 412	2 141	1 845	967	2 096	1 740	1 311	2 025	1 132	1 391	2 255	1 662	1 558	3 171	2 784	2 608	1 109	1 302
Ústecký kraj	3 842	2 908	2 415	2 562	2 978	1 858	2 270	2 760	1 845	1 814	2 555	3 009	2 664	4 198	3 296	5 168	7 610	18 999	5 579
Liberecký kraj	1 313	1 354	1 157	1 465	1 175	1 070	917	1 692	2 249	3 826	2 089	3 445	2 973	2 173	1 106	1 258	1 002	2 292	2 327
Královéhradecký kraj	1 146	1 090	1 313	1 190	1 419	1 602	1 771	1 514	2 395	1 891	1 386	1 959	2 681	2 536	1 839	2 230	1 506	1 378	2 383
Pardubický kraj	1 564	1 709	1 107	1 444	2 403	2 202	2 866	1 329	1 629	2 101	2 235	2 283	2 947	3 363	3 673	7 983	2 391	1 819	2 337
Kraj Vysočina	3 825	2 105	1 448	1 451	1 850	1 911	2 510	2 014	1 661	1 152	1 511	2 518	2 649	2 687	5 513	6 887	1 757	2 785	2 484
Jihomoravský kraj	1 132	1 140	2 032	3 700	2 530	2 230	1 852	1 200	2 090	2 860	2 709	1 607	2 594	2 174	2 665	5 286	1 896	1 612	1 515
Olomoucký kraj	1 850	2 224	1 654	1 748	3 030	1 494	1 180	1 526	1 102	1 002	1 371	1 423	2 428	1 902	2 418	3 879	1 270	1 452	1 899
Zlínský kraj	1 316	2 001	1 356	1 268	1 327	1 321	1 355	1 728	1 279	2 348	2 357	2 207	2 007	2 080	3 504	2 591	770	958	1 994
Moravskoslezský kraj	2 136	1 118	1 074	1 274	1 652	1 667	1 866	2 275	1 925	2 160	2 288	4 056	2 911	3 676	4 718	5 526	2 986	2 710	3 939

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 14: Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele v kg

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Česká republika	296,4	293,0	304,5	315,5	317,0	319,9	307,6	307,1	309,8	316,5	338,8	344,0	351,2
Hlavní město Praha	279,5	287,6	298,9	301,8	297,3	306,7	303,9	303,5	300,7	301,3	309,2	311,7	311,1
Středočeský kraj	343,2	348,9	356,5	363,9	416,2	516,5	375,3	371,8	354,7	374,3	396,9	399,4	402,4
Jihočeský kraj	289,4	281,0	276,2	282,5	341,6	310,0	310,7	314,7	325,5	346,1	372,0	370,2	392,3
Plzeňský kraj	305,7	312,5	282,5	311,0	239,3	240,1	242,9	230,9	251,7	282,7	330,4	324,5	337,4
Karlovarský kraj	302,4	320,0	305,3	310,5	301,2	310,7	285,4	288,7	306,9	297,3	339,1	328,2	328,3
Ústecký kraj	319,2	300,4	343,3	334,5	306,6	319,5	318,5	326,8	317,5	321,1	347,6	360,8	364,4
Liberecký kraj	277,1	285,9	315,3	284,3	281,9	287,1	276,0	265,2	271,5	266,0	301,9	283,5	308,1
Královéhradecký kraj	279,2	279,4	280,7	280,1	267,4	276,7	274,5	275,2	272,5	295,4	304,4	322,8	331,7
Pardubický kraj	291,3	282,9	287,5	283,4	341,5	272,7	294,1	298,6	302,9	314,6	331,9	347,9	343,5
Kraj Vysočina	304,9	276,1	293,7	339,9	301,6	311,0	325,8	317,7	329,3	335,5	366,7	378,9	387,4
Jihomoravský kraj	283,2	275,0	280,9	296,8	295,8	278,5	277,2	287,7	294,5	296,7	309,3	317,0	325,8
Olomoucký kraj	282,9	288,6	315,8	333,0	307,2	300,0	318,5	308,2	312,1	330,4	350,3	364,7	361,8
Zlínský kraj	288,2	287,0	282,7	318,3	298,0	291,2	300,4	297,3	307,8	298,9	313,8	315,3	331,3
Moravskoslezský kraj	287,4	272,0	302,0	324,9	335,2	292,7	318,2	316,8	325,5	313,0	341,4	349,6	360,1
průměr	295,3	292,7	301,5	311,8	309,3	308,1	301,5	300,2	305,2	312,4	336,8	341,0	349,0
rozptyl	315,8	421,6	547,2	602,1	1583,3	3739,0	907,0	975,6	662,1	714,7	746,4	925,0	827,5
směrodatná odchylka	17,8	20,5	23,4	24,5	39,8	61,1	30,1	31,2	25,7	26,7	27,3	30,4	28,8
variační rozpětí	66,2	76,8	80,4	83,8	176,8	276,4	132,4	140,9	102,9	108,3	95,0	115,9	94,3
variační koeficient	6,0187	7,0154	7,7579	7,8702	12,863	19,846	9,9883	10,404	8,4305	8,5579	8,1123	8,9184	8,2434

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

Tabulka 15: Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti CZ-NACE (tis. osob), 2018

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S
Hlavní město Praha	1,4	0,5	67,0	5,9	4,9	51,7	95,7	44,2	36,7	57,1	33,5	12,5	74,9	28,7	46,0	50,2	56,9	24,4	12,0
Středočeský kraj	20,2	1,3	166,5	7,4	5,9	46,7	87,8	54,8	26,2	21,1	17,8	7,9	37,0	15,5	47,3	45,4	44,6	11,5	13,4
Jihočeský kraj	17,2	0,8	94,3	3,9	3,7	25,5	32,4	20,4	11,1	4,4	6,0	1,7	11,3	6,2	23,7	19,2	20,9	4,6	5,8
Plzeňský kraj	9,7	0,7	94,3	3,0	3,8	20,8	31,5	21,8	7,5	7,7	4,8	2,8	10,3	5,8	17,4	18,4	18,2	6,3	4,8
Karlovarský kraj	5,1	3,0	39,9	1,7	2,6	11,1	13,5	11,3	8,2	0,8	1,8	1,1	5,0	3,6	12,8	8,9	13,9	2,7	2,4
Ústecký kraj	8,4	10,7	101,3	6,3	6,9	27,1	50,2	30,3	13,8	7,4	5,4	3,5	12,5	9,2	29,7	21,7	25,3	6,2	6,7
Liberecký kraj	3,6	0,7	81,8	1,2	2,7	16,2	18,9	10,4	7,4	2,4	2,9	1,5	9,2	3,2	14,0	11,6	13,3	2,9	5,6
Královéhradecký kraj	12,6	.	86,3	2,1	2,7	17,2	30,5	11,9	8,2	7,3	4,9	1,8	11,0	5,9	15,4	19,5	21,7	4,7	5,5
Pardubický kraj	10,3	.	91,8	2,2	3,4	18,0	28,1	12,7	6,6	5,8	5,6	1,0	8,5	5,1	16,0	16,1	17,3	3,2	3,8
Kraj Vysočina	13,1	1,0	89,4	3,5	2,5	18,1	29,6	11,9	6,7	3,5	2,6	1,5	10,5	4,2	15,6	14,0	16,7	2,7	3,3
Jihomoravský kraj	16,3	1,1	154,3	5,3	5,2	45,9	61,8	34,2	20,0	23,0	13,0	4,3	32,2	16,6	37,5	43,4	40,7	10,8	11,0
Olomoucký kraj	14,0	1,0	98,3	2,2	4,0	21,5	33,3	18,8	9,3	4,0	5,2	1,9	13,4	4,2	22,9	22,9	20,7	4,2	5,1
Zlínský kraj	6,4	.	110,1	1,6	1,7	24,4	34,7	11,5	8,8	8,0	2,8	1,3	8,4	5,7	15,8	18,6	15,9	3,1	4,5
Moravskoslezský kraj	10,1	11,7	183,0	6,6	6,5	39,8	67,6	34,0	16,8	17,2	11,9	3,5	22,3	17,1	29,1	40,6	44,1	9,6	12,2

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

A Zemědělství, lesnictví, rybářství

B Těžba a dobývání

C Zpracovatelský průmysl

D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacer

F Stavebnictví

G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel

H Doprava a skladování

I Ubytování, stravování a pohostinství

J Informační a komunikační činnosti

K Peněžnictví a pojišťovnictví

L Činnosti v oblasti nemovitostí

M Profesionální, vědecké a technické činnosti

N Administrativní a podpůrné činnosti

O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení

P Vzdělávání

Q Zdravotní a sociální péče

R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti

S Ostatní činnosti

Tabulka 16: Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti CZ-NACE v procentech, 2018

	PHA	STC	JHC	PLK	KVK	ULK	LBK	KHK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK	součet
A	0,03%	0,38%	0,33%	0,18%	0,10%	0,16%	0,07%	0,24%	0,20%	0,25%	0,31%	0,27%	0,12%	0,19%	2,824%
B	0,01%	0,02%	0,01%	0,01%	0,06%	0,20%	0,01%			0,02%	0,02%	0,02%		0,22%	0,62%
C	1,28%	3,17%	1,80%	1,80%	0,76%	1,93%	1,56%	1,64%	1,75%	1,70%	2,94%	1,87%	2,10%	3,48%	27,768%
D	0,11%	0,14%	0,07%	0,06%	0,03%	0,12%	0,02%	0,04%	0,04%	0,07%	0,10%	0,04%	0,03%	0,13%	1,006%
E	0,09%	0,11%	0,07%	0,07%	0,05%	0,13%	0,05%	0,05%	0,06%	0,05%	0,10%	0,08%	0,03%	0,12%	1,074%
F	0,98%	0,89%	0,49%	0,40%	0,21%	0,52%	0,31%	0,33%	0,34%	0,34%	0,87%	0,41%	0,46%	0,76%	7,311%
G	1,82%	1,67%	0,62%	0,60%	0,26%	0,96%	0,36%	0,58%	0,54%	0,56%	1,18%	0,63%	0,66%	1,29%	11,721%
H	0,84%	1,04%	0,39%	0,42%	0,21%	0,58%	0,20%	0,23%	0,24%	0,23%	0,65%	0,36%	0,22%	0,65%	6,249%
I	0,70%	0,50%	0,21%	0,14%	0,16%	0,26%	0,14%	0,16%	0,12%	0,13%	0,38%	0,18%	0,17%	0,32%	3,566%
J	1,09%	0,40%	0,08%	0,15%	0,02%	0,14%	0,05%	0,14%	0,11%	0,07%	0,44%	0,08%	0,15%	0,33%	3,232%
K	0,64%	0,34%	0,12%	0,09%	0,03%	0,10%	0,06%	0,09%	0,11%	0,05%	0,25%	0,10%	0,05%	0,23%	2,251%
L	0,24%	0,15%	0,03%	0,05%	0,02%	0,07%	0,03%	0,03%	0,02%	0,03%	0,08%	0,04%	0,03%	0,07%	0,883%
M	1,43%	0,70%	0,22%	0,20%	0,10%	0,24%	0,17%	0,21%	0,16%	0,20%	0,61%	0,25%	0,16%	0,42%	5,075%
N	0,55%	0,30%	0,12%	0,11%	0,07%	0,17%	0,06%	0,11%	0,10%	0,08%	0,32%	0,08%	0,11%	0,33%	2,492%
O	0,88%	0,90%	0,45%	0,33%	0,24%	0,57%	0,27%	0,29%	0,30%	0,30%	0,71%	0,44%	0,30%	0,55%	6,535%
P	0,96%	0,86%	0,37%	0,35%	0,17%	0,41%	0,22%	0,37%	0,31%	0,27%	0,83%	0,44%	0,35%	0,77%	6,673%
Q	1,08%	0,85%	0,40%	0,35%	0,26%	0,48%	0,25%	0,41%	0,33%	0,32%	0,77%	0,39%	0,30%	0,84%	7,049%
R	0,46%	0,22%	0,09%	0,12%	0,05%	0,12%	0,05%	0,09%	0,06%	0,05%	0,21%	0,08%	0,06%	0,18%	1,844%
S	0,23%	0,25%	0,11%	0,09%	0,05%	0,13%	0,11%	0,10%	0,07%	0,06%	0,21%	0,10%	0,09%	0,23%	1,829%
součet	13,41%	12,92%	5,97%	5,52%	2,85%	7,28%	3,99%	4,88%	4,67%	4,77%	10,98%	5,84%	5,27%	11,11%	100,000%

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ

PŘÍLOHA C

Tabulka 17: Faktorové zátěže po rotaci metodou Varimax pro rok 2008

Proměnná	Faktor (1)	Faktor (2)	Faktor (3)
Edbo 08	0,19391	0,437336	0,813802
Emhm08	0,81369	0,398282	0,392342
EHDP08	0,93377	0,293667	0,179535
Emic08	0,94502	0,234672	0,177795
Espm08	0,93867	0,140744	0,125874
Eddd08	0,79021	0,420851	0,411143
Eapo08	0,47128	0,502652	0,540308
EVaV08	0,90626	0,298899	0,212796
Zcme08	0,95398	-0,126624	-0,084734
Zcou08	0,94253	0,140522	-0,092944
Zioz08	-0,20538	-0,243717	0,634091
Zpko08	0,07562	-0,671988	0,332412
Zkes08	-0,42945	-0,408130	-0,142675
Sppo08	0,08152	-0,191483	0,792158
Sps08	0,37836	0,010891	0,843180
Spvo08	0,50647	0,793646	0,024455
Siso08	0,56458	0,786661	-0,060642
Sndm08	0,30834	0,824876	0,387943
Sndz08	0,07844	0,942059	0,086679
Spco08	0,83597	-0,141792	0,417597
Sotz08	0,80982	0,561643	0,123986
Súmo08	-0,42493	-0,694355	-0,390171
Súzo08	-0,43523	-0,776923	-0,178745
Súmn08	-0,06970	-0,918814	0,095243
Súzn08	0,20270	-0,713076	0,355380
Somn08	-0,13673	-0,749677	-0,552077
Sduz08	-0,11859	-0,628463	-0,624911
Sovm08	0,79660	-0,356382	-0,081668
SpVV08	0,89845	0,330400	0,114510

Zdroj dat: vlastní zpracování, výstup SW Statistica dle dat ČSÚ

Tabulka 18: Faktorové zátěže po rotaci metodou Varimax pro rok 2018

Proměnná	Faktor (1)	Faktor (2)	Faktor (3)
Edbo 18	0,16695	0,523870	0,739468
Emhm18	0,82913	0,416392	0,319286
EHDP18	0,90712	0,380164	0,148920
Emic18	0,88674	0,280971	0,325742
Espm18	0,79556	0,313915	0,078980
Eddd18	0,81004	0,452909	0,307224
Eapo18	0,59236	0,652216	0,300653
EVaV18	0,81916	0,298767	0,416350
Zcme18	0,92755	-0,145569	0,130133
Zcou18	0,71987	-0,148877	-0,028850
Zioz18	0,53070	-0,436051	0,162673
Zpko18	-0,44822	-0,073786	0,520313
Zkes18	-0,36710	-0,321889	-0,485233
Sppo18	0,46531	0,658534	0,485873
Spsol8	0,34552	0,284779	0,785721
Spvo18	-0,30982	0,199717	-0,882960
Sisol8	-0,21556	0,179226	-0,932570
Sndm18	0,37170	0,865770	0,157888
Sndz18	0,12043	0,903370	0,058483
Spcol8	0,89370	0,072153	0,189706
Sotz18	0,85931	0,436998	0,175566
Súmo18	-0,33335	-0,825353	-0,041020
Súzo18	-0,27700	-0,892697	0,076296
Súmn18	-0,18483	-0,850871	0,296359
Súzn18	0,36029	-0,633086	0,029076
Somn18	-0,08764	-0,851543	-0,153723
Sduz18	0,15838	-0,634473	0,140029
Sovm18	0,84527	-0,327579	-0,273006
SpVV18	0,85370	0,303572	0,238287

Zdroj dat: vlastní zpracování, výstup SW Statistica dle dat ČSÚ

Tabulka 19: Faktorové skóre v roce 2008

Faktor. Skóre, Rotace: Varimax pr.			
2008	Faktor (ekonomika)	Faktor (sociální)	Faktor (obyvatelstvo)
PHA	3,282873	0,84131	0,40145
STC	-0,286953	-0,53939	2,37831
JHC	-0,380001	0,45186	0,24703
PLK	-0,294569	0,13913	0,99634
KVK	-0,017317	-1,46982	-0,08688
ULK	0,304331	-2,25401	-0,47827
LBK	-0,444333	-0,67612	0,58825
KHK	-0,523699	0,83882	0,25753
PAK	-0,488919	0,55600	-0,06035
VYS	-0,682163	0,86412	-0,09874
JHM	-0,032683	0,80059	-0,24737
OLK	-0,443819	0,50302	-0,88535
ZLK	-0,466567	0,81626	-1,29889
MSK	0,473820	-0,87175	-1,71305

Zdroj dat: vlastní zpracování, výstup SW Statistica dle dat ČSÚ

Tabulka 20: Faktorové skóre v roce 2018

Faktor. Skóre, Rotace: Varimax pr.			
2018	Faktor (ekonomika)	Faktor (sociální)	Faktor (obyvatelstvo)
PHA	3,289789	0,88701	0,22678
STC	-0,489474	-0,13724	3,02053
JHC	-0,442022	0,73964	-0,08210
PLK	-0,269944	0,40931	0,07424
KVK	0,061474	-1,21590	-1,15670
ULK	0,207352	-2,31736	0,38018
LBK	-0,188074	-0,38982	-0,19048
KHK	-0,228592	0,67521	-0,92182
PAK	-0,496640	0,65553	0,06093
VYS	-0,724755	0,84104	0,04470
JHM	0,032231	0,46278	0,36073
OLK	-0,609202	0,16814	-0,34290
ZLK	-0,507456	0,69271	-0,96538
MSK	0,365313	-1,47105	-0,50874

Zdroj dat: vlastní zpracování, výstup SW Statistica dle dat ČSÚ